MEȘTEȘUGUL DE FOC

Cel dintîi român care a călătorit cu vaporul o face Dinicu Golescu. Din însemnările sale de călătorie aflăm că în anul 1824 a trecut de la Trieste la Veneția cu un vapor pe care-l descrie astfel: „Vaporul este o corabie care merge pe apă cu un meșteșug de foc, ce este în cămara corăbiei, iar afară se vede un coș de fier, lung ca de patru stînjeni, prin care iese fumul, și două roate mari de fier întocmai ca roatele de la mori ce umblă în apă, una de o parte afară din corabie și alta de cealaltă parte, într-o osie de fier, care este mai înaltă decît fața apei de șase palme. Această osie cu roatele întorcîndu-se foarte iute gonește corabia atît de tare, încît sfrîie trupul omului cum corabia sparge marea".

TUNURILE GRIVIȚEI

Un eveniment petrecut acum o sută de ani — la 24 septembrie 1877 — care a dat prilej populației Capitalei să organizeze o frumoasă manifestație patriotică, de omagiere a armatei noastre victorioase în Războiul pentru independență: aducerea la București a celor trei tunuri capturate de la turci, cu ocazia asaltului redutei Grivița. În mod simbolic, două dintre aceste trofee sînt așezate lîngă statuia lui Mihai Viteazul, „la ceremonie asistînd înșăși Măria Sa Doamna și mii, multe mii de cetățeni". A doua zi, Mihail Kogălniceanu, care era ministru de externe, adresează un călduros apel către populație, pentru crearea unui fond din care să se cumpere arme necesare continuării greului război început. În numai două săptămîni s-au strîns atunci bani suficienți pentru procurarea a 60 000 de arme de foc, „mai ales puști, experiența în fața inamicului dovedindu-le bune pentru ostașul român".

CĂTRE VREDNICA TINERIME

24 martie 1818. Se înființează la București prima școală superioară cu limba de predare română. Gheorghe Lazăr, care stăruie și realizează acest început, spune în manifestul publicat înainte de inaugurarea cursurilor: „Deci, dară iubiți de toată cinstea vrednică tinerime! Iată o epohie nouă, o întîmplare strălucitoare, un glas dulce părintesc, după care mult oftară inimile dumneavoastră; vă cheamă, vă strigă părintește: veniți la izvorul tămăduirii! la muzeul înfloririi, să putem aduce sporul și folosul cel mai răspunzătoriu".

Acest apel era adresat „iuțuror tinerilor dornici să se înscrie la Academia de științe filozoficești și matematicești" — cum a numit-o Gheorghe Lazăr.

PRIMII ȘASE ARHITECȚI

La 27 august 1892 se publică regulamentul de funcționare a Școlii de Arhitectură din București, care are două secții — conductori desenatori și arhitecți. Cursurile acestei școli durează doi și trei ani. Se predau materiile: geometria, desenul, tehnologia, chimia generală, contabilitatea, igiena clădirilor, construcțiile, istoria arhitecturii. Inaugurarea școlii se face în septembrie 1892, cînd încep concursurile de admitere. În mai 1893, la examenele de fine de an, reușesc 25 de elevi la arhitectură și 7 la desen. Primele șase diplome de arhitect se vor da abia în anul 1902, întrucît învățămîntul era foarte riguros, candidații avînd de trecut cîte 17 concursuri.

LA STUDII, PESTE HOTARE

În anul 1822 Eforia Școalelor a trimis în Italia și în Franța (la Pisa și la Paris) primii bursieri români pentru studii superioare. Din scrisorile acestora (Eufrosin Poteca, Simion Marcovici, Costache Moroiu și Ion Pandele), înțelegem esențialul cu privire la mersul învățăturii lor: „Eu — scria Poteca — afară de limba italiană și latină, am studiat atît de bine filosofia, încît îndrăznesc a spune că și a o preda sînt vrednic. Costache Moroiu a dat faima la Paris cu latinească lui. Simion Marcovici, dedat la limba franceză și la înalta filologie, a progresat nu puțin, iar Ion Pandele, dedat la matematică, și-a făcut admirația profesorilor, încît se crede că o știa din Valahia".

La întoarcerea în țară, în 1825, Eufrosin Poteca și Simion Marcovici au fost numiți profesori la Școala de la Sf. Sava.

BIROUL STATISTIC

Prima organizare a statisticii din țara noastră datează din aprilie 1859, cînd a luat ființă, la București, din ordinul domnitorului Cuza, Biroul statistic pentru Principatul Valahiei. Ministru de interne era, în vremea aceea, N. Kretzulescu, iar director al Biroului a fost numit dumneaiul, Dionisie P. Marțian, cel care, în 1863, a reprezentat țara noastră la Congresul internațional de statistică ținut la Berlin. Tot în luna aprilie 1859 s-a înființat și la Iași un Birou de statistică, sub conducerea lui Ion Ionescu de la Brad.

DESPRE SULIMENELILE FEMEILOR

O revistă populară — Amicul Familiei — care apărea în București în secolul trecut, publică la 15 aprilie 1865 cîteva sfaturi de frumusețe pentru femei. Despre sulimenelii scrie: „Unul din secretele de toaletă ale femeilor înțelepte este că ele niciodată nu se apoiesc, înroșesc, înnegresc sau înălbesc pe față. De aici rezultă avantajul că ele oferă în tot timpul înfățișarea cea mai răpitoare și nu-și ruinează fața, fiind june și frumoase pînă la cincizeci de ani și nici nu provocă opinii defavorabile prin o față ce o declară cochetă de rău-gust atunci cînd se văpsește". Dar cîte femei — mai ales cele de la oraș — renunțau la sulimenelii?

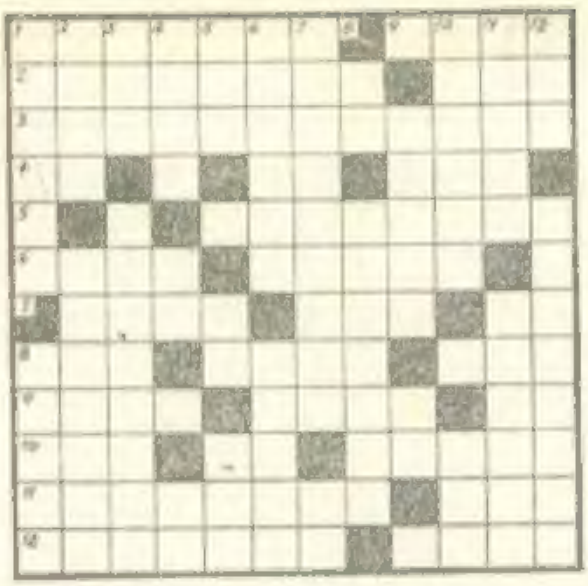

MUNCA

ORIZONTAL: 1) Celebru om de cultură al Greciei antice (c. 485—425 î.e.n.), supranumit „părintele istoriei", care scriind despre femeile trace, arăta că sînt extrem de muncitoare. Această apreciere n-a fost folosită de vreun alt autor grec pentru nici un popor din antichitate — Scriitorul român „cel isteț ca un proverb" (1794—1854), de la care ne-a rămas următoarea maximă legată de tema noastră: „Foamea se uită la poarta omului muncitor și nu îndrăznește să intre". 2) Totalitatea ramurilor muncii sociale existente într-o societate, determinată de stadiul de dezvoltare al forțelor de producție și al relațiilor de producție — Rîu în Anglia. 3) Comunitatea de idei și interese a tuturor oamenilor muncii, care îi determină să se ajute unii pe alții. 4) Strigătură — Înot pe mijloc! — Rîu în Mozambic. 5) „Aceasta este marea formulă modernă: muncă, muncă și iar muncă" (Om de stat francez; 1838—1882). 6) Spirală de sîrmă — Scriitor german (1763—1816) care avea următoarea părere în legătură cu cei cărora nu le place să muncească: „Lenea e proslia capului, iar prostia e leneșa minții". 7) Bară fixată de arborele cîrmei unei nave, folosită la manevrare — Miniunelte de muncă — Harbu Delavrancea. 8) Alt nume dat zeului egiptean Ptah — Comună în județul Ilfov — Fac parte din programul unei zile de muncă. 9) Desfășurarea gradată, treptată a unei activități — Teoretician și conducător al proletariatului internațional, întemeietorul comunismului științific (1818—1883), care a demonstrat în mod științific cum se produce exploatarea omului de către om, arătînd că nu capitalul produce valori, ci munca — Măsură agrară. 10) Fiica lui Inachus — Simon Young — Deosebit de mare. 11) „Nefăcînd nimic, te înveți a face rău!" (arheolog italian; 1672—1750) — Localitate în Japonia. 12) Uzină bine înzestrată cu mașini, instrumente, aparate etc. necesare procesului de producție — Program de muncă.

VERTICAL: 1) În vestitul său poem „Munci și zile", acest poet grec (c. sec. 8 sau 7 î.e.n.) a exprimat ideea că munca nu este rușinoasă, numai lenea înjosește pe om — Militant socialist român (1871—1919) care a contribuit, printre altele la organizarea cercurilor „România muncitoare" (1902). 2) Îți întoarce vorba — Moderat. 3) Sarcină care îi revine cuiva în cadrul unei activități — Muncește în sectorul panificație. 4) Piatră semiprețioasă cu straturi diferit colorate — Tudor Herescu — Articol. 5) Lac în U.R.S.S. — În temă! — A te opri. 6) Omuleț (reg.) — Scriitor francez (1513—1593) care arăta că banii nu trebuie să intre în casa omului cinstit decît pe calea muncii. 7) Lene (reg.), despre care fizicianul și gînditorul american Benjamin Franklin spunea că merge atît de încet, încît nu-i este greu sărăciei s-o ajungă din urmă — Soarele țăranilor. 8) Dinții — Sentiment de mulțumire și vie satisfacție pe care, după cum spunea istoricul englez Thomas Carlyle, omul și-o găsește în muncă (pl.). 9) Puncte de accent deasupra unor vocale — O mie după zece. 10) Instrumente cu coarde — Zeul vîntului. 11) Prostănac — Domeniu de muncă. 12) Nicolae alinia — „Nu uitați că în viață omul nu trebuie să ceară fericirea decît de la munca sa, nu de la întîmplare" (poet și romancier danez; 1805—1875).

Dicționar: LEA, RUO, FTA, INO, OSE, DOD.

Mircea IORDACHE — București

IN INVĂȚĂMINT

(Rebo eliptic anagramat: (7)+5=11)

Valer PETRIC — Baia Mare

CÎNTARE PATRIEI

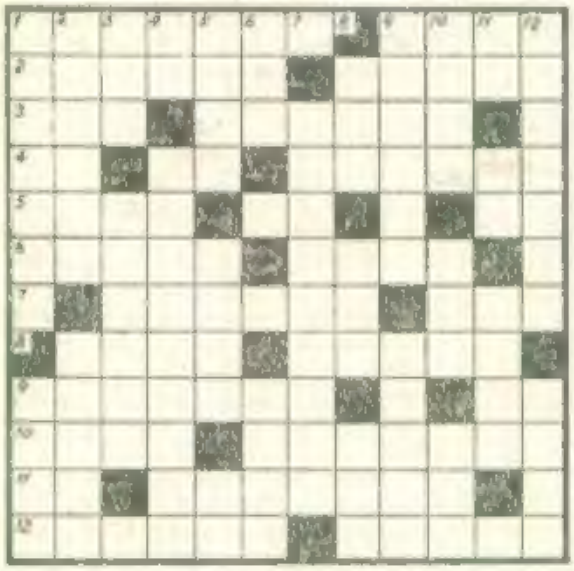

ORIZONTAL: 1) Și-așa cum te-am visat cutezătoare, / Ți-ai prins în pletele de aur ca pe-o floare / O purpurie, delicată stea, / Și rîzi cu rîsei de lumină, țara mea! (1894—1967; Ziua Republicii — Pămînt al patriei, străbun, / cetatea mea de scaun Dacă / luminii i-am tăiat un drum / prin poarta soarelui se treacă (Teodor; Poarta Soarelui). 2) În pădurile țării mele / Trăiește balaurul, / Care ne-nghite fierul, argintul / Grîul și aurul (1916—1944; În pădurile țării mele) — Și cînd vine viitorul și egal în noi există, / De coloana lui de lume leg un cîntec de noroc, / Luminat pămînt eroic, patrie socialistă, / Românie, timp de aur, spațiu cu cetăți de foc (Constanța; Laudă României Socialiste). 3) Cît bate inima, știu că eu sînt, / cu voi trecînd, cît inima bate, / această țară și acest pămînt (Aurel; Cît bate inima) — Te-am iubit cum am iubit soarele, / Te-am iubit cum am iubit luna. / Te-am iubit, țară, te-am iubit totdeauna (Zaharia; Țara). 4) Loc viran! — Cumuni! — Știu bine că-n farmecul serii tîrzii, / Prieteni din țara întreagă, / Simțiți ca și mine ce-nseamnă să fii / Om liber, în patria dragă (Eugen; Cînd ramuri s-apleacă). 5) Rîu în nord-vestul Cehoslovaciei — Simbolul aurului — Eugen Jebeleanu. 6) Pierdut în nori pe culmile munțene, / Rătăcitor pe deșuri moldovene, / În adîncimea codrilor Vlăsiei, / Pe tot cuprinsul sur al României, / Sub grindină, sub ploaie sau sub pară, / Te-am cunoscut și te-am iubit, o, țară! (Tudor; Poemul țării mele) — Provincie în sudul R. P. Chineze. 7) Țăran român (1849—1911), voluntar în războiul pentru independența României (1877—1878) — Brațul brațelor noastre, / iar noi, cele patru milioane de brațe, / Suind prin cele patruzeci milioane de brațe / vrerea-i sîntem, puterea de cremen, / unite sub o singură flamură! (1916—1972; Soarelui nostru). 8) Localitate în Japonia — Îi știi de frică. 9) A existat numai o țară frumoasă / La o margine de mare... Și mai ales au existat niște oameni simpli / Pe care-i chema: Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare (Marin; Trebuiau să poarte un nume...) — Unu și cinci! 10) Punct de vedere — Maică, mulți te-au dușmănit / Că ești neam binecuvîntat. / Unde sapă sapa locul, / Sare din pămînt norocul. / Ai pămînt și ape multe, / Vîntul stă să ți le-asculte (1880—1967; Mamă țară) 11) Notă muzicală — Pentru cei ce conduc în noapte corăbii și trenuri / pentru paznicii barajelor împletiți ca dragonii (Ion; Toast). 12) Dimineața-n soare, în argint de rouă, / patria mă cheamă liberă și nouă. / Ca o fată albă în grădină-mi pare

DIN ETICĂ (Rebo anagramat: 5+5+5=15)

Maria DRĂGUȚ — Oțelu Roșu

/ și prin lungi milenii cea mai mîndră floare (Ion ; Patria) — Soarele bătea într-o dungă / pentru fericirea României care se năștea. / Și seara cînd luptele erau terminate, / Plevna și Oltuzul / se retrăgeau în Războieni și Posada (Mihail ; Strămoșii). **VERTICAL :** 1) Dragii mei copii războiniei, ascultare mumii dați, / Iată vreme mic și mare armele să-îmbrățișați, / Strigînd toți c-o glăsuire, / Spre a mumii fericire / S-alergăm de obște frații (1809—1831 ; Marșul Oștirii române) — Popor vecin. 2) O, români, români ai Daciei, ce purtați un mîndru semn / De-origină, istoria acum fie-ni îndemn ! (1788—1869 ; La patrie) — Cei ce duc pe umeri țara și pe voievozi în gînduri, / Cei ai flăcării din flăcări, cei ai pîinii din pămînturi, cei din veci nedreptățiții, cei demult întemnițații, / Murmurul acestor ape, glasurile-acestei nații (Ion ; Glasurile acestei nații). 3) Jurămînt — Comună în județul Ilfov. 4) Vin fără veste ! — Acolo este țara mea / și neamul meu cel românesc ! / Acolo eu să mor aș vrea / Acolo vreau eu să trăiesc ! (1854—1901 ; Țara mea). 5) Strămoși — Tîrg în Italia — Luat în spate ! 6) Înscrise în listă ! — A duce. 7) Carne conservată. 8) Veche abreviație pentru Banca Națională a României — Vine-n final ! — Localitate în Ungaria. 9) Eu ți-oi da și ce-mi dădu / O cîmpie cum nu-i alta, / Cineva, cui semeni tu, / Toată Dunărea și balta (1887—1946 ; Genealogie) — Soldat român care a cucerit steagul de luptă al cavaleriei otomane în Războiul de independență al României. 10) Trecătoare în Pirinei — Intră în modul ! — Oraș în Italia. 11) Leșie ! — Zece jumătate ! — Comună în U.R.S.S. 12) De-aș fi fost la căruța cea mai umilă, / Roata din urmă, noroiul călcînd primăvara pe drumuri de țară ! / O roată anonimă între milioane de roți, dar utilă (Doina ; Roata lui Horia) — Neam (fig.). *Dicționar : OHRE, MIAO, HATA, URAS, GIC, AZUN, ENA, ATUZ.*

Marcel NICOLIN — Craiova

CU BRIO, MONTREAL

(Rebo eliptic anagramat : (4)+6+4=4,3)

Spiru CONSTANTINESCU — Focșani

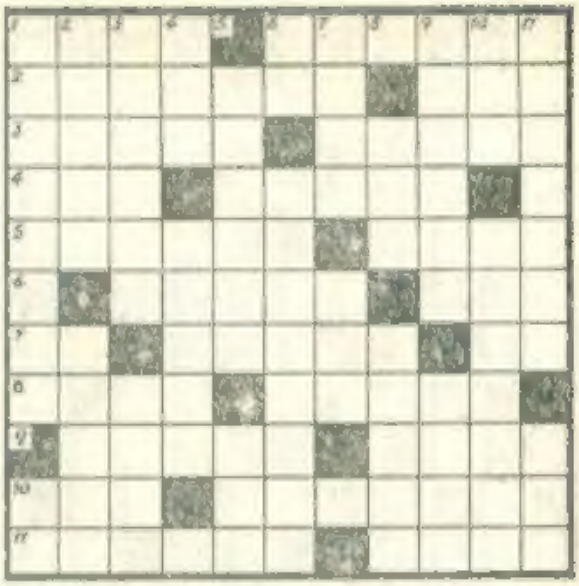

NOTE... CU NOTE

ORIZONTAL : 1) La dacapo al fine, crescendo! — Sol (pentru acord). 2) Mi (pentru autor)... — ... e cu un ton mai jos (în final de operă !). 3) Al fine (pentru „Vasul fantomă") — Ansamblu vocal (sau accident la „Pescuitorii de perle"). 4) Temă în trei timpi ! — Duet... liric. 5) Alături de mi-re ! (pl.) — Accident în „Vecernile siciliene". 6) Creează armonie în muzică (și altfel) — Rîu în Elveția. 7) Si... fals ! — Grădina cu muzică a Vetei și Ziței („O noapte furtunoasă") — Cîntă ! 8) Cuplu muzical — Fost „solist" olltean, trecut apoi în... trupa lui Tudor. 9) La (dacapo !) — „Învîrtita" (forte !). 10) Folosit la percuție — Sol... de jos. 11) Suite (crescendo !) — Publicul „Bărbierului din Sevilla" în scena finală.

VERTICAL : 1) Strună — „Cucu" din arcuș ! 2) Audiție de frunte (dacapo !) — „Cîntecul apelor" și „Murmurul pădurii" în pianissimo. 3) Rapsodiile lui Enescu (sing.) — Genul operelor... cu acțiune. 4) Scenă finală (debutul lui Enache) ! — Notă „mare" la muzică. 5) Acord perfect — Final dramatic pentru „Coțofana hoață". 6) Final de recviem în Boema ! — Îndrumare... muzicală. 7) Joc de doi (cel puțin), cu ritm și... pauze — Duo. 8) Refren cu castaniete — Vedeta „pescuitorilor de perle". 9) Muzică de dans la „Orele serii" — Neagă nota diapazonului ! 10) Ison de coloratură — Autor de... capricii. 11) Dacapo pl.)... — ... și iar dacapo (pl.) !

Dicționar : AAR, ENA, ARA.

Ioan CARAIMAN — București

ISTORIA SE SCRIE SUB OCHII NOȘTRI

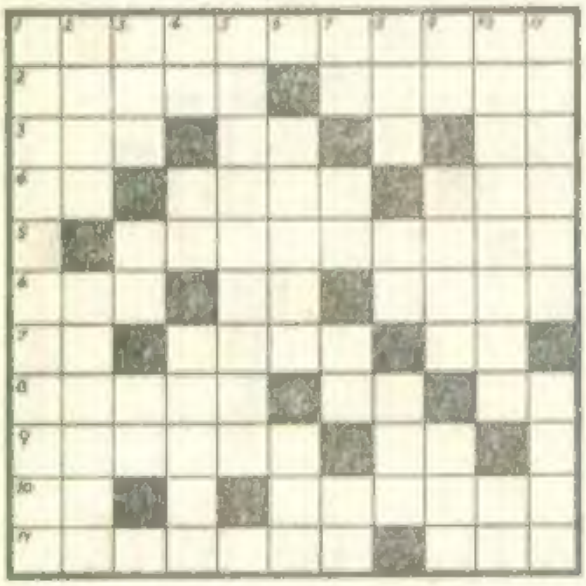

ORIZONTAL : 1) Ramură a economiei care în cincinalul revoluției tehnico-științifice 1976—1980 se va dezvolta într-un ritm și mai susținut, orientîndu-se spre o producție intensivă și de mare randament. 2) Creșterea numărului locurilor în acestea cu 87,1 mii în 1980 față de 1975, se încadrează în cele 22,4 miliarde lei alocate de stat pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății — Cel minim al producției industriale a fiecărui județ va fi de peste 10 miliarde lei, dobîndindu-se astfel potențialul necesar pentru a se realiza anual o mare producție industrială. 3) Utilizarea intensă a celor fluviale (de transport) constituie unul din elementele determinate științific de care se ține seama în repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție — Simbolul rubidiului — Îndoit la mijloc ! 4) Ediție (presc.) — În acest cincinal se vor aplica tehnologii noi, cum este cazul acestui produs fosforic prin care se reduce cu 0,2% consumul specific de fosforită și se dublează cantitatea de fluor recuperată — Varietate de mere normande. 5) Producția acestei energii va atinge în 1980 nivelul de 75—78,8 miliarde kWh. 6) Dînsele — Pronume posesiv — Reducerea celui de cost se va face în cincinalul 1976—1980 printr-un înalt spirit gospodăresc, materializat prin : diminuarea consumurilor de materii prime și materiale, economisirea energiei electrice și a combustibililor, folosirea integrală a timpului de lucru. 7) Notă muzicală — Astfel este considerată industria ca ramură în dezvoltarea armonioasă a economiei, contribuția ei în dezvoltarea și crearea venitului național fiind preponderentă în 1980 — Simbolul erbiului. 8) Pronunțat caracter al economiei României din anii antebelici și imediat postbelici, datorită slabei dezvoltări industriale, anii construcției socialismului fiind anii unor uriașe transformări în viața economică a țării — Simbolul natriului — Primele noțiuni din economie ! 9) Județ al țării ce va fi supus unei dezvoltări mai accelerate, mergîndu-se pe ideea dezvoltării economico-sociale echilibrate a tuturor județelor țării — Simbolul ruteniului. 10) Munca sa trebuie să fie în concordanță cu știința, tehnica și tehnologia, să dovedească mai multă sîrguință, disciplină, punctualitate, spirit de organizare și să se adapteze unei activități pe un tot mai accentuat profil industrial — Cel social va atinge în 1980 valori între 150—157% cu un ritm anual de creștere înalt, fiind în strînsă corelație cu ritmul de creștere al venitului național. 11) Valorificarea superioară a celor naturale ale țării duc la accentuarea poziției conducătoare a industriei ca un factor al progresului multilateral și implicit al creșterii bunăstării poporului (sing.) — Marele lor potențial energetic va fi pus în valoare pînă în 1980 în proporție de 85%.

VERTICAL : 1) Rolul pe care îl are aplicarea tehnologiei moderne în toate sectoarele, progresul tehnologic detașîndu-se ca un factor esențial al modernizării în ritm rapid al economiei. 2) Creșterea celui de urbanizare va fi stimulat de noile obiective industriale amplasate în județele mai puțin dezvoltate, astfel ca peste 100 de localități rurale să se transforme în noul cincinal în centre orășenești — Producția medie anuală a acestor produse agricole în cincinalul 1976—1980 este de 4,4 milioane tone față de 2,9 milioane tone în cincinalul 1971—1975 și de 2 milioane tone în cincinalul 1966—1970 3) Monedă portugheză — Eugen Eftimescu — Rele ! 4) Sînt — Simbolul aluminiului — Județ cu mare pondere în industria chimică a țării unde, în anii cincinalului, pe baza aplicării unor noi procedee tehnice pentru obținerea acidului sulfuric, se va ajunge la reducerea consumului de sulf și al energiei electrice cu 80% pe tona de acid fabricat. 5) Cea științifică este o inepuizabilă forță de producție, ea cuprinzînd în perioada 1976—1980 circa 727 de obiective, unele cu aplicare în cincinalul în curs, iar altele cu caracter fundamental, urmînd să asigure rezerva de soluții tehnico-științifice pen-

tru obiectivele de bază ale cincinalului 1981—1985. 6) Mare realizare a anilor trecuți, acest lac de acumulare este o dovadă a marelui potențial hidroenergetic al țării — Sat la Franța. 7) Penel ! — Dumitru Tomescu — Termen de plan — Simbolul radiului. 8) Crearea celor noi de mașinuțelte, de înalt randament, cu comandă-program, cu sisteme de automatizare competitive pe plan mondial, este una din problemele legate de activitatea științifică a cincinalului în curs (sing.) — Radu Popa — Autovehicul românesc medaliat cu aur la numeroase târguri și expoziții internaționale din ultimii ani. 9) Udrea Vasilescu — Produse chimice sintetice al căror ritm de creștere în ceea ce privește producția lor în 1980 față de 1975 va fi de peste două ori — A stropi cu apă. 10) În cincinalul 1976—1980 acest proces legat de ponderea cheltuielilor de producție va fi de 8,5—9,5% determinînd o sporire a venitului național cu zeci de miliarde lei — Grup final ! 11) Destinate în mod special, cum ar fi bună oară în cincinalul acesta fondurile statului repartizate în vederea satisfacerii nevoilor sociale (sing.) — Statul va asigura materialele necesare și pentru construirea în mediul rural a acestora, în număr de 250 000—300 000.

Dicționar : FUC, REI, AFS.

Nelu WEINBERG
Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

COPERTĂ LITERARĂ

(4, 6 ; 5)

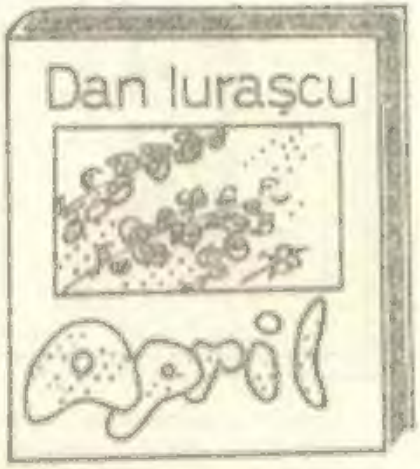

Aflați prin anagramare numele unui scriitor român și una din operele sale.

Serghei COLOȘENCO — Bîrlad

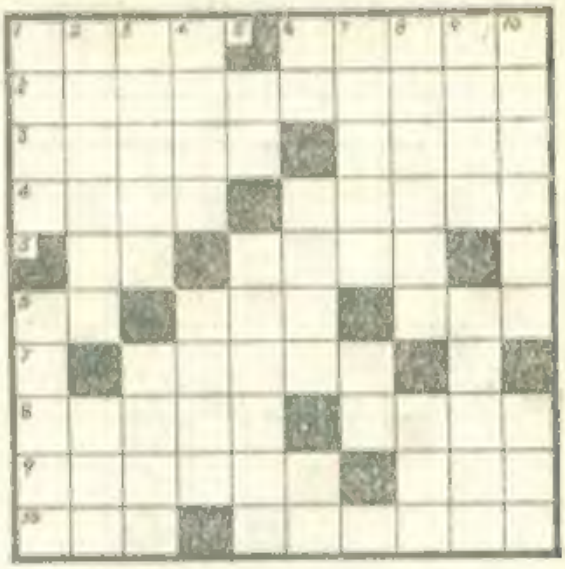

1...2...3

ORIZONTAL : 1) O — HH ! 2) OOO. 3) NI ! — a ! 4) R — S^{n} ! 5) LEI ! — AER ! 6) M — AS ! — RA ! 7) I ! 8) PĂR — RĂL. 9) RĂU — VAL. 10) X — O.

VERTICAL : 1) O...O...O... ! — ro ! 2) OUĂ... — DAR. 3) ZI ! — I ! 4) A^{n} ! — A ! 5) HI — SL ! 6) RIS — OL — CEL. 7) A — A ! 8) ȘEI — ȘEF. 9) IR ! — S...S...S... ! 10) C — FIR.

Mircea GUJA — București

COPERTĂ LITERARĂ

(5, 8 ; 2, 2, 5, 6)

Aflați prin anagramare numele unui prozator român contemporan, precum și titlul unuia din romanele sale de succes.

Veronica TUDOR — Timișoara

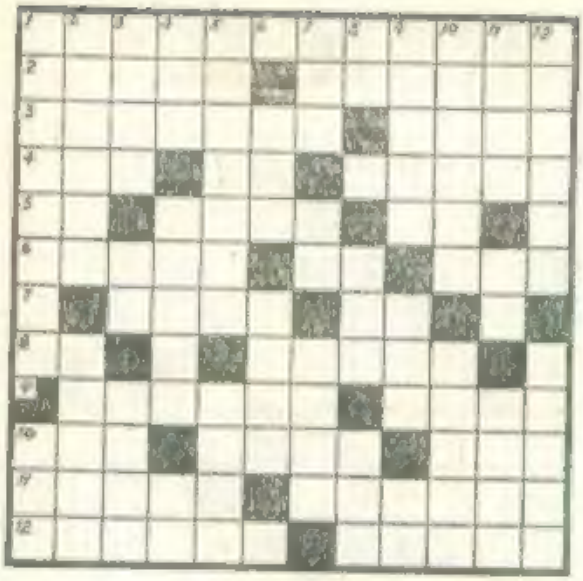

SOARE

ORIZONTAL : 1) Băi de soare. 2) Organ al corpului omenesc (microcosm) care după Paracelsus corespunde cu Soarele (macrocosm ; pl.) — Cunoscut poet român contemporan, autorul volumului „Un om asteaptă răsăritul" (Mihai). 3) Punctul în care Luna, Soarele sau un satelit artificial în mişcarea lor orbitală se află mai aproape de Pământ — Personaj feminin din drama „Apus de soare" de B. Delavrancea. 4) Romancier portughez — Numele lui Amon-Ra la Teba — Din neamul asturilor. 5) Rece ! — Ciungă (reg.) — Toma Roman. 6) Luna soarelui arzător — Radu Deleanu — A lucra pământul. 7) Bătută puternic de razele Soarelui — Apă secată ! 8) Natriu — Constelaţia unde soarele se află la sfîrşitul lunii iulie şi începutul lunii august. 9) Pictor olandez (1635—1681) — Eroul Ramayanei, supranumit şi „omul care place", fiul casei solare din Ayodhya. 10) Armă care a constituit pentru „Regele Soare" (Ludovic al XIV-lea) „ultima ratio" (ultima raţiune), adică ultimul argument posibil — Soarele transfigurat de antici — Fruct... interzis. 11) Fluviu în Asia — Care aparţine Soarelui (masc. pl.). 12) Denumirea poetică a Egiptului, ţara unde cultul Soarelui (Ra) a îmbrăcat cele mai diverse forme — Pseudonimul cu care Şt. O. Iosif şi D. Anghel au semnat poezia „Răsăritul soarelui".

VERTICAL : 1) Soarele în viziunea lui Eminescu — Rotaţie pe sfîrşite ! 2) Mare compozitor, pianist şi violonist român (1881—1955), autorul cantatei „Aurora" — Semiîntunerie care se lasă după apusul soarelui. 3) Instrument muzical — Notă muzicală — Zeul Soarelui la vechii incaşi. 4) Pronume — Celebră magiciană din mitologie, fiica lui Helios (Soarele) — Ion Petrescu. 5) Comună în Franţa — Pictor spaniol (1600—1691). 6) Aurora la greci — Terea arsă de soare. 7) Trei file din Rebus ! — Rupie din soare — Oraş antic în Creta. 8) Soare la apus ! — Vechi popor al cărui cel mai mare poet ar fi fost Oleş (Fiul soarelui), cum reiese din genericul unui volum de poezii de Violeta Zamfirescu — Rangă de fier. 9) Scarabăul — Metal preţios din care erau confecţionate o seamă de obiecte (plăci, semizei, frunze, flori, animale etc.) care ornau „Templul Soarelui" de la Cuzco (Peru) — Lei ! 10) Rocă dură de culoare neagră, divinizată ca fiind Soarele de către năstruşnicul împărat roman Heliogabal, care, introdusese la Roma cultul Soarelui adus din Siria — Pseudonimul poetului bulgar Marinov (n. 1898), autorul volumului „Apus-Răsărit". 11) Numele antic egiptean al oraşului Heliopolis, unde a existat un templu închinat zeului suprem al Soarelui — Soarele piramidelor — Întindere de apă supusă mişcării zilnice alternative datorită atracţiei Lunii şi Soarelui. 12) Insulă greceasc din antichitate, al cărei nume se trage de la fiul lui Dedal, care zburînd prea sus cu aripile sale lipite cu ceară, aceasta s-a topit din cauza razelor toride ale Soarelui, iar el s-a prăbuşit în mare — Soţia lui Ştefan cel Mare, personaj principal din drama „Apus de soare" de B. Delavrancea.

Dicţionar : ESA, CIŞA, MIERIS, INTI, OIGNES, ASOS, IUNU.

Nicolae ARAGON — Bucureşti

COPERTĂ LITERARĂ

(5, 9 ; 8, 9)

Aflaţi prin anagramare numele unui dramaturg român contemporan, precum şi titlul uneia din piesele sale.

Bică PISOSCHI — Craiova

„Am 90 de ani, dar mă simt voinic"...

Interviu cu artistul Valeriu Valentineanu

DATE BIOGRAFICE

● S-a născut în anul 1887, iunie 18, în Transilvania, în satul Mihai Viteazul de pe Tîrnave. ● Urmează liceul în București, la „Matei Basarab" și apoi la „Gheorghe Lazăr". ● În 1911 se prezintă la examenul de admitere la Conservatorul de muzică și artă dramatică din București. Examenul îl susține în fața unei comisii din care făceau parte mari figuri ale scenei românești: Constantin Nottara, Aristizza Romanescu, Dimitrie Popovici-Bayreuth, Ion Livescu, Petre Liciu. Recitînd poezia „Rugăminteș din urmă" de George Coșbuc, este admis cu laude la clasa lui Ion Livescu. ● În timpul studiilor îi are colegi pe Ion Sîrbu și Ion Manu, cu care urmează împreună cursurile. ● Absolvă Conservatorul în 1914 interpretînd o scenă din „Hamlet" care va fi de aci înainte marea pasiune a vieții sale. Apreciindu-i excepționalele calități, președintele comisiei, Alexandru Davila, îl angajează imediat la Teatrul Național din București. ● În 1915 debutează pe scena Teatrului Național în „Sorana", piesă de I. Al. Brătescu-Voinești și A. de Herz. Din distribuție mai făceau parte Elvira Popescu, Romald Bulfinski. Joacă apoi alături de Maria Giurgea în „Heidelbergul de altădată", interpretînd rolul Karl Heinz. ● În 1921, pentru interpretarea rolului bufonului din „Noaptea regilor" de Shakespeare, poetul Octavian Goga — pe atunci ministru al Artelor — îi acordă o bursă de studii la Paris. ● Învățînd perfect limba franceză, joacă la „Théâtre de l'Atélier" împreună cu Charles Dullin, în „Huot de Bordeaux" de Alexandre Arnoux. Audiază cursurile experimentale ale lui Gémier, la „Théâtre Odéon". ● Se întoarce în țară de la studii în 1924, reapărînd pe scena Teatrului Național, joacă în „Secretul" alături de Maria Ventura, Marioara Zimnicoanu, Aura Buzescu, Lili Popovici, în regia lui Paul Gusti. ● În 1928 joacă primul său rol de film în „Povara", în regia lui Jean Mihail. ● Stagiunea 1942—1943 rămîne înscrisă cu majuscule în cariera sa artistică. Jucînd „Hamlet", alături de George Vraca și Gheorghe Calboreanu, în regia lui Soare Z. Soare, Valeriu Valentineanu realizează o mare izbîndă actoricească, creînd un Hamlet care a rămas în istoria teatrului românesc ca o creație de referință. ● În 1954 i se acordă titlul de Artist Emerit. ● În stagiunea 1955—1956 apare pe scena Teatrului Tineretului în rolul Maximilian von Moor din „Hoții" de Schiller. În rolurile Karl și Franz Moor, alți doi mari actori ai scenei românești: Alexandru Critico și A. Pop Marțian.

— Stimate maestre, am în față o revistă „Cinema" datată 30 iunie 1928, avînd pe copertă o fotografie sub care scrie: „Domnul Valeriu Valentineanu, distinsul Societar al Teatrului Național din București, în rolul principal din filmul „Povara", a făcut o impresionantă creație, care-l așază în rîndul marilor artiști ai ecranului". Așadar, în 1928, dumneavoastră erați socotit ca unul dintre marii actori de cinema. Filmul „Povara" însă, din păcate, este puțin cunoscut, dacă nu chiar necunoscut. Unde a fost turnat? Cine a făcut regia?

— A fost turnat la Viena, în studioul „Sacha-film", iar regia a fost făcută în mică parte de unul de-ai lor, un neamț, Soscheck, dar, în rest mai bună parte, de regizorul nostru Jean Mihail.

— Ce parteneri ați avut?

— Elvira Godeanu, Mia Apostolescu. Tin să-ți spun că Jean Mihail era foarte mulțumit de creația mea. După terminarea filmului mi-a scris: „Nobleța dumitale mi-a ușurat «povara»..."

— Mai există oare acest film în Arhiva națională de filme? Mai știți ceva despre el?

— N-am mai auzit nimic despre el. Nu știu ce s-a făcut cu pelicula. Dar să știți că filmul a fost un succes în acea vreme. A rulat și în străinătate, la Viena, Bruxelles, Paris, Madrid, Ierusalim.

— După „Povara" — care cred că a fost primul dumneavoastră film — în ce alt film ați mai jucat?

— În filmul românesc „Viața învinge" turnat la Praga.

— În ce an a fost turnat?

— În 1940 parcă...

— Cu ce alți actori români ați jucat în „Viața învinge"?

— Cu George Vraca, cu Irina Răchiteanu, Natașa Alexandra, Grigore Vasiliu-Birlic.

— V-aș ruga să-mi spuneți: ce probleme i-a pus actorului de teatru Valeriu Valentineanu, actorul de film Valeriu Valentineanu? V-ați acomodat ușor cu aparatul de filmat? Vă plăcea să faceți film? Vă simțeați atras de film?

— După primii mei pași pe platoul de filmare, odată pornit pe acest drum, bineînțeles că mă simțeam din ce în ce mai mult atras de film.

— După „Viața învinge", în ce film ați mai apărut?

— În „Răscoala" după Liviu Rebreanu. Asta, tîrziu, încoace, prin 1966.

— V-a plăcut, așadar, munca de platou.

— Mult.

— În „Răscoala" ați jucat cu mai tînărul dumneavoastră coleg, basul Nicolae Secăreanu.

— Cu prietenul meu, Secăreanu, „Nae" cum îl spuneam noi. Mi-e prieten foarte bun. Îmi povestea el că, student fiind, a asistat la piesa „Melo" de Bernstein, în care jucam eu. Lîngă el, o studentă. Emoționați amîndoi — ca și toată sala desăvîrșit — după spectacol și-au comunicat impresiile. Îți închipui: s-au căsătorit după aceea. Încît, de acolo, de la „Melo", din momentul acela de comuniune sufletească, s-au simțit atașați pe viață.

— Ați jucat, așadar, în trei filme.

— Da, roluri principale. Am mai jucat roluri mai mici și în alte filme, într-un film cu „Cuza-Vodă" de pildă.

— Mergeți frecvent la cinema?

— Mergeam. În ultimul timp, mai puțin.

— Selectați producțiile care vă interesau?

— Le selectam, le urmăream cu pasiune. Jucam în filme cu pasiune, dar pasiunea cea mare rămîne tot teatrul, tot scena. Filmul e totuși altceva decît teatrul. La film, regizorul spune într-un anumit moment — „Uite, aici faci așa, spui așa", pe cînd în teatru ești solicitat mai din plin. Îți este solicitată mai mult judecata, inteligența.

— Dintre marii actori de film străini care au apărut pe ecrane, care v-a plăcut foarte mult?

— Așa, mi-a plăcut Ernetti Zacconi pe care l-am văzut la Paris jucînd „Hamlet", dar pe scenă, și mai mult încă mi-a plăcut marele artist englez Sir Laurence Olivier, de data asta în film.

— L-ați văzut și în Richard al III-lea?

— L-am văzut. Mi-a plăcut. Chiar mai mult decît în „Hamlet".

— Cîndat, Dumneavoastră, care ați jucat în „Hamlet", deci nu priviți problema din afară ca simplu spectator, ci ca un actor care a făcut o creație memorabilă, socotiți că Laurence Olivier atinge totuși desăvîrșirea nu în „Hamlet", ci în „Richard al III-lea."

— Mi-aș permite chiar să spun că în „Hamlet", Laurence Olivier a făcut oarecare... nu le-aș spune greșeli: oarecare „îndrăzneli" de „coupure de text" dacă vrei... De exemplu, în piesă, în jocul lui, nu apare „actorul", monologul „actorului". De ce? Nu înțeleg de ce el a renunțat la monologul actorului. Iancu Petrescu

a jucat rolul „actorului" la Viena, alături de marele Grigore Manolescu în rolul „Hamlet", și a avut mare succes. Hamlet spune la un moment dat : „Ce ar face el, actorul ăsta care o plînge pe Hecuba, dacă ar fi în locul meu ? Eu mor, tata mort, asasinat..." Or, el, Laurence Olivier, a tăiat acest monolog atît de important, atît de necesar. Nu, nu sînt de aceeași părere. Lucrul ăsta nu mi-a plăcut. În schimb, mi-a plăcut concepția lui privitoare la marele monolog. Vezi, eu m-am apropiat de concepția lui... Ba nu, el de a mea... pentru că eu am jucat primul, iar el a jucat după mine. Ce zici ? Ți-a plăcut glluma ?

— Și acum, revenind la „monolog", s-ar putea spune că monologul lui Hamlet prezintă o piatră de încercare pentru un actor, oricît de mare ar fi el...

— Ce minunat !... Dacă s-ar putea, nici să nu-i auzi vorba. Tu, actor, să nu vorbești, să auzi numai asa, o voce venind de undeva. Ce minunat ! Și să-ți mai spun ceva : în „Hamlet" cu Laurence Olivier, printr-o abilitate de regie, în timp ce el recită monologul, apare în film proiectat doar capul, țeasta lui, simbolizînd creierul care lucrează... Asta e foarte interesant și ingenios. Monologul „A fi sau a nu fi" l-a spus extraordinar. Și mai e încă un lucru : Hamlet spune în piesă : „Mama s-a căsătorit cu unchiul meu, fratele tatii, dar care seamănă cu tata așa cum semăn eu cu Hercule..." O ironie... Hamlet era mic de statură, pe cînd Laurence Olivier e voinic, corpolent. Sportiv, ce să mai discutăm ? A avut o creație mare. Cu toate astea, creația lui cu adevărat mare rămîne tot Richard al III-lea... În Richard e extraordinar ! EXTRAORDINAR !

— Ce v-a uimit la dînsul atît de mult ?

— Ce m-a uimit ? Jocul lui. Nu mai spun... Moartea lui, în care este parcă o pasăre care dă din aripi... și cade... se prăbușește... Cînd spune : „Regatul meu pentru un cal !"... În moartea asta am văzut ceva cu totul excepțional. Mare actor ! Mare creație !

— V-a urmărit vreodată gîndul de a-l juca pe Richard ?

— M-a urmărit gîndul ăsta multă vreme, dar n-am ajuns să mi-l văd împlinit...

— V-aș mai întreba : ce calități deosebite trebuie să întrunească un actor pentru a-și merita numele de vedetă, vedetă în sensul mare al cuvîntului ?

— În film, sau în teatru ?

— În film.

— Vezi mata, în film se pune accentul mai mult pe calitățile fizice. În teatru, accentul se pune pe inteligență, pe sensibilitate, pe cultura actorului și, bineînțeles, pe poezie... Din opera lui Shakespeare nu poate lipsi poezia, așa cum nu-i poate lipsi vieții oxigenul... Asta în film nu se vede. În teatru, acolo, însușirile enumerate sînt totul...

Valeriu Valentineanu în Hamlet

— În afară de Laurence Olivier care actor sau actriță de film vă place în mod deosebit ?

— Marlene Dietrich și actrița suedeză Greta Garbo.

— Marlene Dietrich și Greta Garbo nu mai sînt de fapt niște actrițe, niște vedete. Au devenit mituri.

— Da, mituri. Într-adevăr, mituri...

— În ce film v-a plăcut mai mult Greta Garbo ?

— În „Dama cu camelii", în „Regina Cristina" și în altele... Sînt multe... În legătură cu întrebarea dumitale, să ne gîndim puțin...

— Am impresia că v-am obosit.

— Deloc ! Am 90 de ani, dar mă simt voinic...

FLORIN COLONAȘ ■

Nota redacției : **Spre regretul nostru, maestrul V. Valentineanu ne-a părăsit în preajma apariției Almanahului.**

SIMFONIA PASTORALĂ

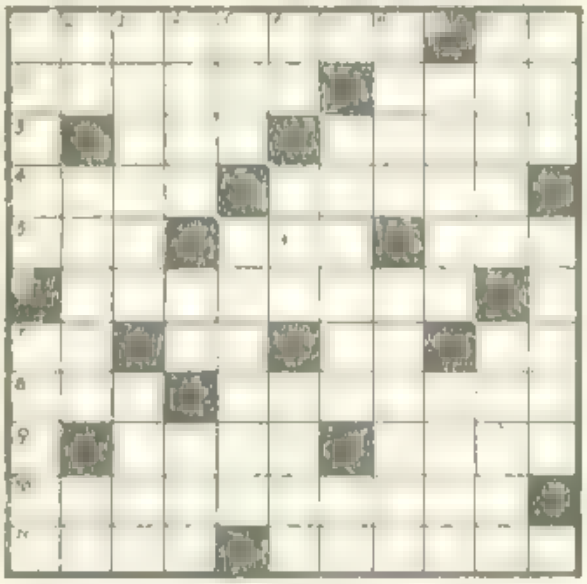

ORIZONTAL: 1) [illegible]

[illegible] lucrare agricolă [illegible] 7) Juncă Eugen — Mureș specia [illegible]

VERTICAL: [illegible] mal ? 3) Tar [illegible] aparține piesa „Grinele vara se coc" — Bine cunoscut 11) „... meu de lîngă munte", [illegible] muzică populară și romanțe care, în duet [illegible] cîntecul „Ciobănaș cu trei sute de oi" [illegible]

Marian EREMIA — București

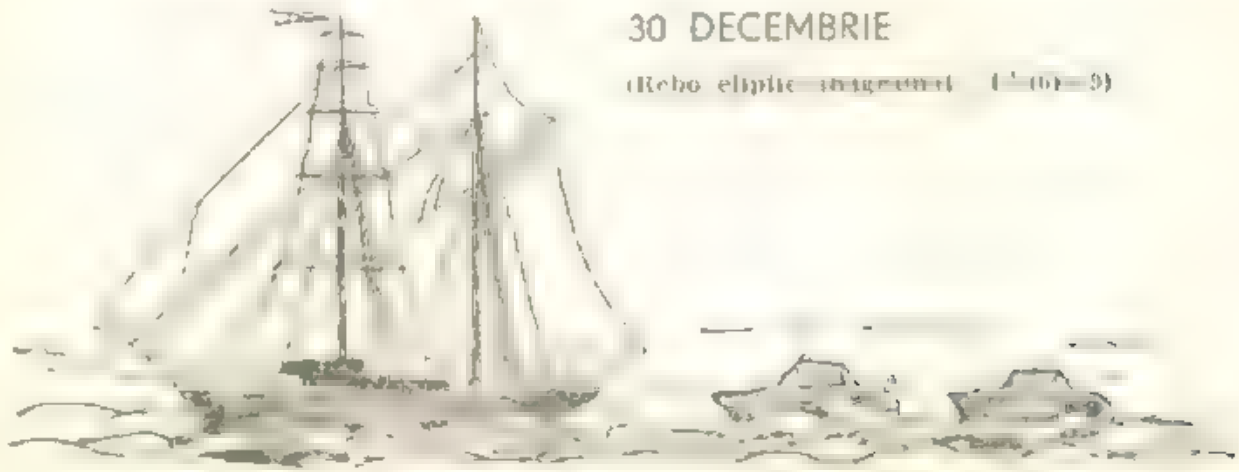

30 DECEMBRIE

(Rebo elipte [illegible] (1—6)—9)

Giuseppe ISPAS — Piatra Neamț

MAGAZIN SPORTIV

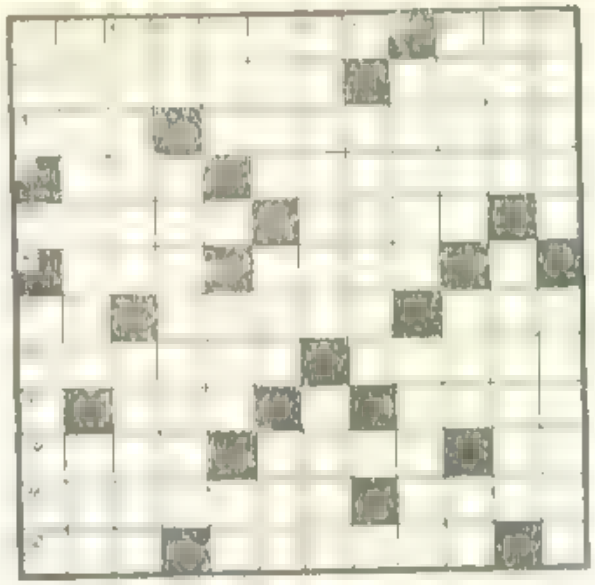

ORIZONTAL: 1) [illegible] alcătuit pe baza unui regulament al jocului de oină — Joc de mare rafinament, practicat pentru prima oară de către indieni [illegible] veche. 2) Prima echipă (sau „adunătură" [illegible] 3) [illegible] 4) Remediu inutil! — Unele din cele [illegible] atori de cele olimpice sau [illegible] Arbusul spinos cu fructe comestibile — Sportiv de frunte, unul dintre componenții de bază ai echipei naționale de handbal a României, de patru ori campioană mon- [illegible] 6) [illegible] 7) [illegible] — „[illegible]-lungă", derutând [illegible] „matca-mare" și „hrea" — Regină de desen 8) Performanță unică în lume realizată de Ion Manolescu prin participarea la [illegible] campionate consecutive, la ultima participare cucerind și titlul olimpic [illegible] englezesc care a parti[illegible] 9) [illegible] 10) [illegible] nal românesc, cunoscut sub diverse denumiri în toate zonele țării, semănând [illegible] [illegible] pe [illegible] [illegible] care în [illegible] [illegible] 4) 100 m [illegible]

VERTICAL: [illegible] și americanul — [illegible] 10 este înlocuit [illegible] astfel după numele primului său organizator [illegible] [illegible] o electrică cu economie [illegible] — Timp de referință în sporturile sportive 3) Termen ce desemnează o anumită [illegible] înot, lupte etc. (masc. pl.) — Maestru de [illegible] (Radu). 4) Campionat mondial (abr.) — [illegible] depășește 75 kg. 5) Hepa — Expresie a entuziasmului — Titan. 6) Localitate în R. F. Germania — Blocul Partidelor Democratice (abr.) — Ultimul ban... de drum. 7) Cu șanțuri — Loc propice de a bate apa [illegible] 8) [illegible] nu au o mică semnificație 9) Popor care a lansat în antichitate jocurile olimpice — Locuitori din vestul Asiei, prin intermediul [illegible] în toată lumea. 10) Municipiu în centrul țării, în jurul căruia [illegible] 11) [illegible] 12) Om de [illegible] — „[illegible] spectacolul [illegible] medaliile de [illegible] ce din 191[illegible]

Dicționar: AIJ, SI[illegible] ZE, AROC.

[illegible] RAIU — Sibiu

Marc Chagall, la 90 de ani

[illegible]

[illegible] subliniaza Chagall, cu prilejul aniversarii sale — să slujesc [illegible]

Alexandru Mugeni

Atelierul lui Brâncuşi a fost reconstituit pe esplanada „Centrului Pompidou” din Paris

NOUL ROMAN ROMÂNESC

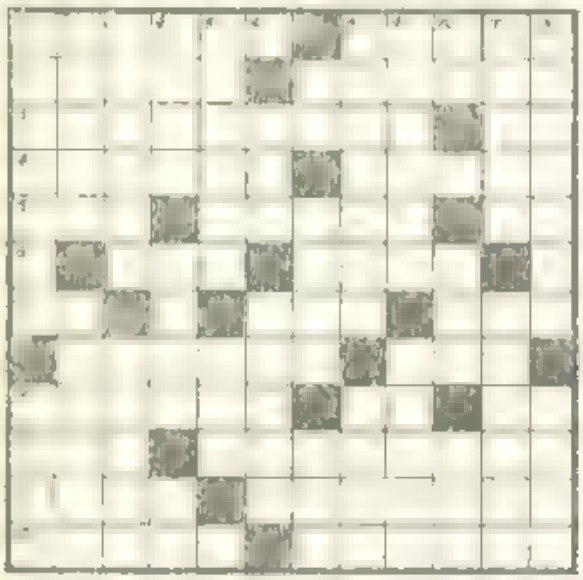

acțiune se petrece în timpul Războiului de independență — Mai

Dicționar : ATTA, IRÂ, ULU, IC IN, EAR, EAG, AVÂ, VIL

Adam STOICA — București

IN DIPLOMAȚIE

(Metagramă aragramată : C[illegible]—D[illegible])

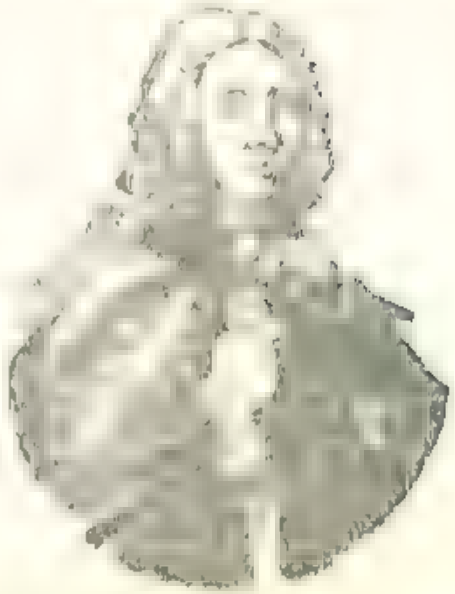

Haris CRUCERU — București

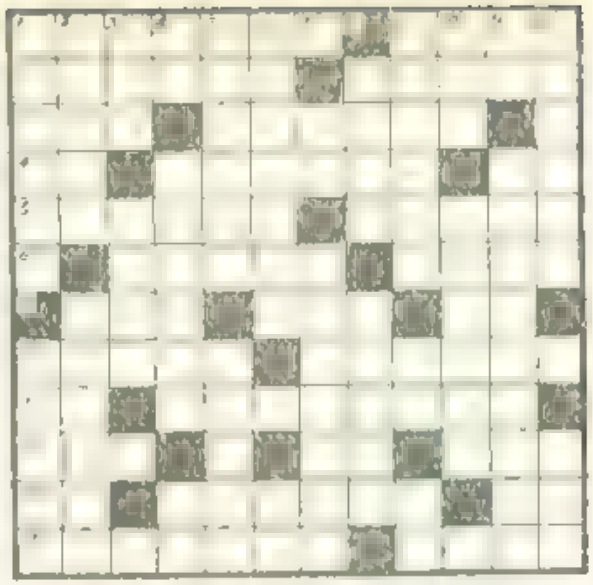

MÂINI

ORIZONTAL — 1) [illegible]

[illegible]

VERTICAL — 1) [illegible]

[illegible]

Mircea IORDACHE — București

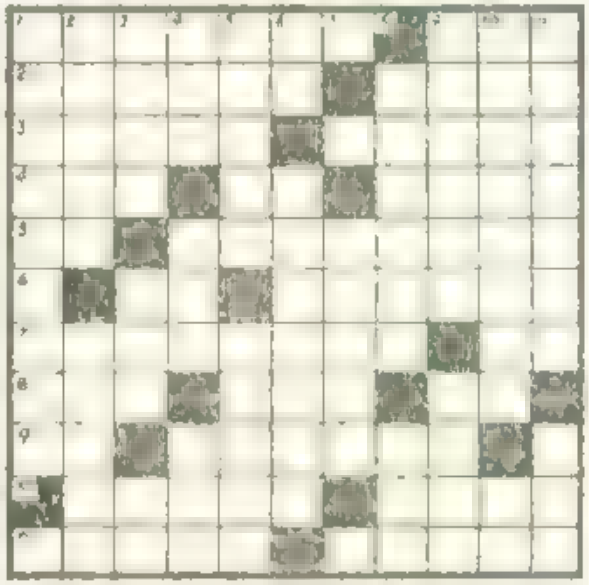

DE DRAGOSTE

ORIZONTAL — 1) [illegible]

[illegible] fără de inimă ! — Aici se produc [illegible] ! — Vorbește pe-ascuns la ureche 6) [illegible]

VERTICAL — 1) [illegible]

[illegible] perechea...

Dicționar : TIZANA

Eugen GUJA — București

Din farsele și capcanele istoriei noastre literare

Viceregele Ardealului făcut knock-out de țăranul Chindriș din feudul Maramureșului care-și vinde pamîntul pentru a cumpăra cărți. Soldatul Bizău Ion, realitate sau ficțiune pirandelliană?. Străbătînd obștile maramureșene pe urmele eroului. Eu te caut pe ogor și tu ești după cuptor. Cei sceptici au dreptate: viața e totdeauna altfel decît scrie la carte. În scenă: E. Lovinescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Dinu Nicodin, Eugen Jebeleanu, Cicerone Theodorescu, Virgiliu Monda, I. Peltz și alții.

[illegible]

De la plugarul Gheorghe Chindriș la Viceregele Ardealului

[illegible] birou una din acele scrisori pe care nu pui bucuros mîna; plic murdar și mototolit [illegible] funcționară de [illegible] de un plugar, Gheorghe [illegible] îmi cerea un exemplar [illegible] pe vremea gării și bu-

— Cine a adus scrisoarea asta?, întreb.
— Un soldat.
— Să intre.
În birou apăru, în adevăr, un soldat mi[illegible] mototol și el la [illegible] omenesta?

— Și ce-i cu scrisoarea asta?

— Din feud, din Maramureș, de la gra[illegible]

— Și ce cauți d-tu pe aceste?
— Apoi numa, să trăiți, și eu la tot de[illegible] cînd în cînd de-i mai aduc urdă, caș, ori

frichete, de, ce de la granită, că amu ași a-o scumpit vama, să trăiți.

— Și scrisoarea ?

— Apoi scrisoarea mi-o dat-o Gheorghe ca să v-o aduc dumneavoastră.

— Și ce fel de om e Gheorghe al dumitale ?

— Apoi ce om să fie ?..., începu soldatul și fața i se lumină de o mare compăt[illegible]

mina făcu un semn de păsări sburătoare [illegible]

— Strânge cărți și tot ce[illegible]

cu trei dulapuri mari cu tîrfălouge... O [illegible]

fără primejdia de [illegible]

dădui din nou peste [illegible]

— Apoi am mai fost acasă pe la frați și am mai adus o scrisoare de la Gheor[illegible]

[illegible]arăți ?, mormăi cu tăinuitor, p[illegible]rea în buzunar. Uite, acu[illegible] ; treci după amiază pe la [illegible]

[illegible] fără nici o alterare

Scumpul meu Binefăcător,

Cu plugarul Gheorghe Chindriș c[illegible]

[illegible]rtea de la Domnia Voastr[illegible] [illegible]ucea. M-am bucurat neapus de mu[illegible] [illegible]rea mea a m[illegible]

[illegible]i am o foarte mare dragoste față d[illegible] Domnia Voastră. Pînă în prezent posed [illegible]

[illegible] meu scump să drag[illegible] [illegible]ceai puțere să-i cumpăr. Căci nu am a[illegible] bani. Iar eu avere nu am, fără lucrez ziua [illegible]

Lucia Lovinescu în rolul debutului edi[illegible]

[illegible]ind la altul. Căci viața e grea [illegible]

[illegible]area romanului Muse și eu [illegible] îl am. De aceia acum prin [illegible] vă trimit suma de 30 lei, căci [illegible], cu toate că am probat să-i [illegible] cu împrumut. Și vă rog a-mi face re[illegible] [illegible] o trimite prin acest soldat [illegible]

[illegible] să puteți [illegible]

[illegible]ți, cu profund respect [illegible] cu plugarul [illegible]

Gh. Chindriș, care și[illegible] [illegible] să se aleagă cu trei dulapuri cu „tîrfă [illegible] compătimitor semne de sbor de păsări, [illegible]ind vorbea de patima de citit a consă[illegible] [illegible]anului său — preferința mea era cate[illegible] [illegible]nic, cu cîteva rînduri, prin care îi anun[illegible]

— Uite cartea, camarade ; [illegible]

cum l-ar fi ars pe milat

— Apoi [illegible]nima, să trăiți sărăc' mioș, cu [illegible] cartea.

— De ce ?, făcui eu mirat.
— Pentru că Gheorghe mi-a spus să nu

— Ce fel de v[illegible] o astă, cum[illegible]
— Iacă uşn, să trăiţi, îţi zice ce-ţi
du' eu nu-i pot prinde, că se sup

eu care-l bănuiam în stare să şi-l însu-
seasică ! Se vede că Mandu Mamaimmu
lui produce nu numai cartofori ci şi oa

Pe cînd mă gîndeam la surprizele ce-ţi
pot veni de prin munţii îndepărtaţi, cu la

pasionale şi spre franţele de la o sută de

d. general însoţit de ginerele său, un
Generalul, fost comandant de
mă, dacă nu chiar de armat
actual senator de drept ; un
nos, atlas, de cl

nos paletie, c

mnia austriacă, l
par germanică, resp rind

om de preocupări tehnice. Prizonier de
război, şi-a petrecut vreo doi ani în Si-

i-am spus eu ca să fac
saţiei
Nu numai că nu le citise, dar d

Eugen Jebeleanu

Hortensia Papadat Bengescu

şi prim-miniştri (bineînţeles, cînd nu era
în funcţiune) şi mulţi generali — toţ

nu interesează — d. general-senator şi d.

re (cu toate că, după firea sa expansivă

nu-esc că d. general trebuie să fi scris
poezii în tinereţe). Prietena care îi aducea

e o mărturisire publică, mărturisire ne-

Pe lîngă meseria mea cunoscută, sînt şi
fesor de limbile latină şi greacă la

pe la mine nu trecut nici de ti-
nu de persoane venerabile cuprinse

timul pînă acum. De data aceasta d. ge-
şi d. deputat erau din nefe-
, la mine pentru un astfel de motiv
a vorba de fiul d-lui deputat, nepot al
cu oarecare dificultăţi şco-
nu interesează. Tînărul nu
, e perfectibil. Sînteţi
acord. Cu g[illegible]al lui cald, larg, cor-

— Unde mai puneţi că are şi aptitudini
are sensibilitate artistică ; a pu-
ar cîteva poezii. Poate că e l
ecoul picăturii de sînge a lui

— Da ?, făcui eu oarecum interesat,

telefon a d-lui general

cu glasul său cald, cordial, larg, lea-

poezioară, două . cu floricele, cu stele, cu raze blînde de soare, cu vraja de lună în sfîrșit, cu toate resursele poetice ale

„o aer, domnule profesor, o sensibilitate, nu așa ? cum să zic, o simțire... o imaginație... o fantezie... care nu vă scapă, de-

că d general se ocupa cu literatura și înființase odinioară la Cluj un ziar „pentru înălțarea culturală a poporului românesc

în fața lăcerii mele cenușii, cuprins de o vagă remușcare de om de lume care

— Dar, în definitiv, pe dumneavoastră ca profesor de limba latină poate că

Tot ca om de lume, i-am răspuns și eu :
— Ce are a face ? Înțeleg orice preocupări . cu gîndul la plugarul Gheorghe

și-a vîndut pămîntul ca să-și umple dulapurile cu cărțile mele

Cîteva luni după aceea am primit de la plugarul din Iecud altă scrisoare, pe care o reproduc

Scumpul meu Binefăcător,

Iertați-mă, vă rog, că vă scriu așa de tîrziu, aproape șase luni de la primirea

Vă încunoștințez că am primit plicul de la Domnia Voastră iar în plic am găsit suma de 30 lei și romanul Domniei Voastre ; Mite . Am găsit în plic acești bani trimiși de mine, acele numite romanul și le am pus sub grinda casei ca să nu ... din familia noastră să nu le

vinea să plîng. Nu pentru că mi-a păr...

— ce i drept ... banii ...

tească și alți scriitori ...

... pe care nu-i pot scrie — ...

scrisă de mine ... Și așa pot

nu-mi pare rău. Și permiteți-mi să vă

Dinu Nicodin

spun că scriitorii sînt toți oameni cinstiți. Singurii oameni care nu pot să fure — puțin așa cred eu

Vă mulțumesc. Și să nu credeți că sînt cu filele netăiate și necitite. Le-am citit

... unor oameni buni și mari în țara noastră li se împletește cununi de lauri

Mite mai puțin. Eu sînt sincer și mă rog a mă ierta pentru sinceritatea mea
Despre mine nu am multe să vă scriu.

la sapă, iar seara o oră citesc, dacă am ce.

... îmi place. Peste o săptămînă cred că

... vreo 170 lei pentru romanul Gorila de L. Rebreanu, de care am auzit că apare ... Și apoi pînă la toamnă nu mai cumpăr cărți că nu am putere.
Aș dori din suflet să pot să vă cunosc odată și personal, dar nu cred, căci de aici pînă la București este drum lung, iar eu

... îl am și eu, dar este un roman îl

... toată lumea și cît a trăit ... ani ... Și acum sînt sute de scriitori buni, care mor ... zile ...

... o să vă scriu din cînd în cînd. ... mai scrie scrisori fără să ... bani sau cărți, — cu toate că sînt sărac — ... din dragostea ce am pentru Dom-

românească — în general
Mi se întîmplă de multe ori să merg ... să fac ceva cumpărături în oraș. Tre

[illegible]

[illegible] citise titluri de cărți și [illegible]

[illegible] în al doilea rând sînt sărac și aș dori [illegible]

[illegible] nu am [illegible] Primul meu gînd este să am putere și să [illegible]

[illegible] de oameni și să nu fac politică. Da, politică nu fac [illegible] de ea. [illegible]

[illegible] Vreau să fiu bun. [illegible]

pe cei ce sînt de alt neam și uită că cu toate că sînt de alt neam sînt și ei oameni.

Mai am de gînd să fac o cerere la [illegible] „Literatul literar" și „[illegible]" [illegible] de lei 600 anual. Dar [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Maramureș [illegible]

[illegible]

[illegible]

Căutarea și identificarea eroilor

Foiletonul reprodus mai sus a făcut im[illegible]

[illegible] după-amiază. Frecventam pe atunci cu [illegible]

[illegible] Ardealului, personajul de crasă ignoranță, [illegible] de lume ce-l cunoștea lui Lovinescu numai calitatea de profesor de latină [illegible] și nu știa nimic despre personali[illegible]

[illegible] zeci de volume. Și n-a fost greu să [illegible] din gura celor mai vîrstnici, care [illegible] de Corp de [illegible]

[illegible] numele eroului nu ne spunea [illegible]

Mai mult ne interesa cel de al doilea [illegible] din foaia Maramureșului, [illegible] său nacd, purtat cu tot [illegible]

De fapt, toți vizitatorii cenaclului nu [illegible] impresionați de scrisorile venite de la [illegible]

[illegible] pe atunci în traduceri la casele [illegible] de editură. Mulți dintre ei au [illegible] cărți de literatură. Între ei doritori să [illegible] de slovă [illegible]

[illegible] Virgiliu Monda, I. [illegible] Petrașincu și mulți alții. [illegible]

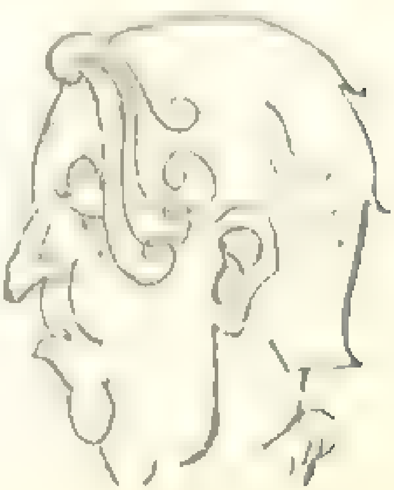

I. Polia

Gheorghe Chendrea

nelor de cărți sosite de la București. De
bună seamă că Iovănescu va primi noi
scrisori de mulțumire — gândeau ei — fie

spăza pentru

Chendrea a fost

ului cadrului și este a
în viață, Gheorghe Chendrea n-a mai dat

cată a acelui timp se întîmplau destule

lăsînd în urare
țăranului de sub Gu
rilor fasciști îndeseu foc în pete

Nae Ionescu, p

Bucureștiul

Iovănescu

are Com
purtașul și

anunțase decisia de a lua în antreprizа

Iuminat

de

a fie luat drept nebun.

în fața unor imagini

cedau de Troga s

fost suficient pentru a da semn de
formare a presei democrate din Rom

și a Tiraș Zori
și lui Zaharia Stancu și Constantin C

— Domnule, nu există în Ieud nici un [illegible] care să-și fi vîndut pămîntul pe-

[illegible]

așezate pe grindă [illegible]

nice calendarul pe o sută de ani [illegible]

Nici vorbă de **Mite** și de **Bălănca**, sau [illegible]

Dezlegarea [illegible]
care a învăluit persoana [illegible]

[illegible]

lon era de a dreptul sublim dar — [illegible]

atît de scrisorile mototolite scrise cu creion chimic și semnate Chindraș, cît și de [illegible]

Un lucru însă apărea cu toată evidența [illegible]

lați ne simțeam și noi, cei care citiserăm cu nespusă plăcere foletonul din **Adevărul**.

[illegible] mai aleruș după ordonanța căpitanului Popescu Marin din inspecto[illegible] Jacă nu cumva [illegible]

Poate că unii Bizau nu era Bizau, e [illegible]

afiat în acă perioadă de timp se p[illegible] faptul că adversarul lui Lovinescu [illegible] găsit o capcană, dar atunci ar fi tre[illegible]

redut odinioară Hasdeu cu cei de la Convorbiri. Or [illegible]

[illegible] de intrare acestei întîmplări în do[illegible]

[illegible]

Remarca [illegible]

Remarca [illegible]

[illegible] în pe verberul, la intrare. Cînd ve[illegible] la poștă i.e, ne întîmpina totdeauna o [illegible] din căliște și cu o poziție so[illegible] de soldat. Observasem, la trecerea [illegible] care se afla lîngă el zăcea [illegible] o carte sau un teme de zîare și [illegible] Omul își mobila timpul morții și e [illegible] cu lecturile într-o zi, în[illegible]

[illegible] arătat coperta unui roman englez [illegible] de Jul Giurgea

— Îți place să citești ?

— Da, domnule, a răspuns omul cu [illegible] Albe[illegible] Ches[illegible] lume sub [illegible] matrile [illegible] director Cezar Pe[illegible]

— Cum te cheamă ?

[illegible]

procedăm cu tact. Ne-am înțeles să-i spu[illegible] faptul că el pornise pe drumurile Mara[illegible]

sonaj Jebeleanu a și apărut pe ușă. I-am povestit conversația noastră cu omul de la poartă pe care-l chema Chindraș și era [illegible]

— Cum ? Ce ? Asta de la ușă ? Îl aveam curier la **Adevărul**, îl cunosc, dar [illegible] un fel de mișcare violentă, a [illegible] cu adevărat, dar nu în edenul rural al [illegible]

— Trimeteți-l la mine !

VLAICU BARNA ■

O senzaţională escrocherie cu devizele Băncii Naţionale în România anului 1935

Un fost potcovar, Vasilescu, zis şi Cantalup, devine mare specialist în devize şi escroc de factură internaţională.

● 25 000 000 lei comision pentru un pretins „transfer" de 84 000 000 lei. ● „Nene Ionele, nu te-amesteca în afacerea asta, că e o chestie de guvern !" ● „Nene Costica, înapoiaza-i lui Staerke suma de 3 000 000 lei şi-ţi dau drumul !" ● „Nu-mi bag nevasta în afacerile mele !" ● Gardian la poarta şi scaun vacant la banchet, pentru tatăl-ministru. ● „Avea şi alte soţii, mai cununa, mai boteza". ● „«Împăratul ovalor» a fost detronat de Conu'Vasilică" ● „Era omul Băncii Naţionale". ● Bloc de 11 000 000 lei şi altul de 5 000 000 lei pentru familiile lui Vasilescu şi Nacht. ● Maximum de pedeapsă pentru „marele specialist al devizelor" şi circumstanţe agravante pentru chestorul Calutorescu, care asigurase, prin girul „poliţiei în persoana", delictele bandei.

[illegible] Pers[illegible] ziarelor din acel timp erau in- [illegible] avind titlur pe mai multe co- [illegible]

[illegible]

pită din [illegible]

[illegible] din iulie pină în oc [illegible]

nea un asemenea nume sintetic [illegible]

costa mai puțin de 500 lei. Porecla a prins, așa că ea [illegible] devenind tot atît de popular

dar și simbolic pentru o în- treagă epocă [illegible]

[illegible]

rile procesu[illegible]

[illegible]

ne stat de Ju[illegible] și C. Ionescu

[illegible] Dumi- [illegible]

Din partea reclam[illegible]

[illegible]

De la prima ședință apăr- [illegible] să subliniese că în actul de acuzare trebuiau să [illegible] și alte două persoane [illegible]

[illegible] rei fost guvernator al Băncii [illegible]

[illegible] la transfer la [illegible]

[illegible] înalt personal din guvern, dar [illegible] de ordonanța de urmă- [illegible]

[illegible] D[illegible] se transformase în acu[illegible] [illegible] lui Vasilescu-Cantalup [illegible] cerînd un leu despăgubire pen- tru că a fost calomniat de se- [illegible], care se iluda că este „ana mu, ana su" (adică se tutuiește cu cel ce fusese [illegible] să domnească din oco- [illegible]

[illegible]

— Cum te numești ?
— Constantin Vasilescu.
— Vîrsta. Profesia ?
— 61 de ani, fără nici o [illegible] Vasilescu [illegible] de [illegible] care de- [illegible] pe fostul potentat, ajuns [illegible] inginer betonist. În realitate era [illegible] ferențiale", comenzi de la stat, [illegible] schimb de valută, lăsări de pă- [illegible] petrolifere etc., etc.!

[illegible] tă cu viție. Privire lipsită de în- [illegible]

Cum ai luat legătura cu [illegible] textile ?

— A[illegible] Nacht, spunîndu-mi că e ceva de o „chestie grasă": Roger [illegible]

[illegible]

Ce vrei ? [illegible]

Fiind un bun român care lucrăm în interesul superior al țării.

[illegible]

spun pe toți care au luat banii [illegible]

[illegible]

scrisoarea de angajament cu [illegible]

[illegible]

Vasilescu a început să dezvolte [illegible]

[illegible]

... **să te duci la grădina „Leul și cârnatul", ca să benchetuiești în noaptea de 30 iulie !**

V [illegible]

[illegible] Paul Petrescu Nacu [illegible]

Avocatul H. Aczvorne: [illegible] biscul din str. Dragos Vodă cu ce l-a cumpărat?

Nacht: Nu ştiu [illegible] sotia mea [illegible] casa [illegible]

Avocatul [illegible]

Acuzatul Liesenmayer [illegible]

[illegible] numai [illegible]

Preşedintele: Dar despre ser[illegible]

Liesenmayer: Dacă aş fi ştiut ceva aş fi venit cu [illegible]

[illegible] Constantin Mavrocordat [illegible]

[illegible] pumnăior şi afumat [illegible]

[illegible]

Avocatul Petrescu [illegible] mentor [illegible] total [illegible]

[illegible]

Acuzatul Liesenmayer [illegible]

[illegible]

[illegible] Cu [illegible]

[illegible] Dragne al cheiului dor, oricum, pe ca[illegible] pentru mine ceva. Cînd mi-a [illegible]

Preşedintele: [illegible]

Avocatul Petrescu [illegible]

[illegible]

In sala a VI-a [illegible]

Acuzatul Liesenmayer [illegible]

Preşedintele: [illegible]

In sala a X-a [illegible] Gab. Serbănescu [illegible]

[illegible] Banca a simţit că o face [illegible] ce a semnalat că se va [illegible]

Preşedintele: [illegible] Cele 24 de [illegible] în siguranţă [illegible]

Procuror Sachsoff [illegible]

concentrarea sumelor la

și la realizat, deci este în drept

avocatu Sta- Ion-
nescu

În ce privește rolul lui Paul

lui — 6 500 000 lei — a do-

în emiterea ideilor originale (a

rime pentru Vasilescu, deci

Prim-procurorul

și a lui Liesenmayer, ca unul din

Paul Florescu

Costel Manolescu

și regizor al banchetului din

pentru dirzenia cu care a ani

Avocatul Vasile Ion

și-mărul! Dând cum a pre

Avocatul

Pe

— C. Vasilescu este condamnat la maximum de pedeapsă — 5 ani închisoare corectională și

mul de escrocherii și cumul de fa-tor

Paul Petrescu

000 lei amendă pentru

C.

Inginer Karl Eduard Liesenmayer la 6 luni închisoare

avocatu „Eriksson",
motiv special, C. Va-

(Dorel) Dum-
dator l leu despă-

afirmație că este

Acestea sunt pe scurt a fost primită, după cum spune

filozofia rezumare
ocolitul potcovar Apoia Dala-
cama dovezile de a D.N.R.
bastonul de poliție
C. Calatorescu a avut un so-
a pronunțarea pedepsei
celebre

După 20 de secunde publice
(lui Vasilescu-Cantalup nu i s-a
procedura
penală), după pledoariile unui
numărul egal de avocați, și doua
lui Iliov a dat satisfacția cu-
venită întregii opinii publice
cerea devizelor" să nu se mai
bucure de impunitate cum se

DONORARJ SCIVNA

PRIMUS INTER PARES

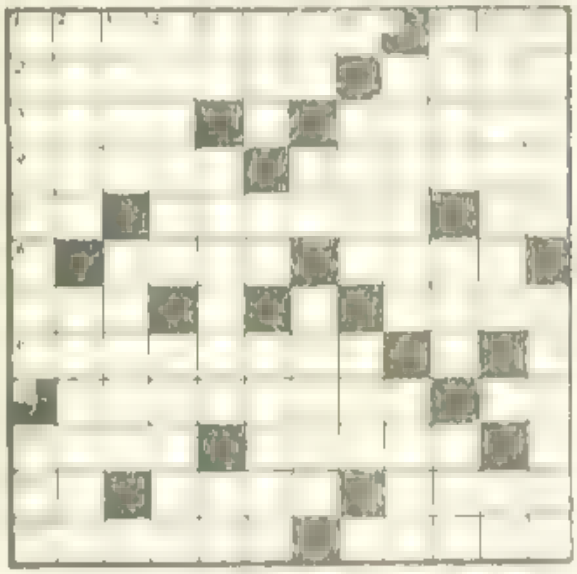

ORIZONTAL: 1) [illegible] primă femeie creată de zei, în mitologia greacă — Agenție guvernamentală a SUA 2) Mester lipsit de [illegible] 3) [illegible]

[illegible] 1560 — [illegible]

[illegible] Grup 10) [illegible] — în vest și Asia Mică [illegible] (1) — Grup de insule în arhipelagul Aleutine

[illegible] 12)

[illegible] VERTICAL: 1) [illegible] în anul 1912 — Sat [illegible] 2) [illegible] pentru în care a apărut prima revistă de [illegible] 660 î.e.n. 3) Pesmanul mute[illegible] Chica (1624) 4) Primul roman românesc scris de Dimitrie Bolintineanu și apărut în [illegible] simbolul eclaului — Ha[illegible] (1542—1607), pr[illegible] [illegible] e Gange și Brahma[illegible] 7) Marchează o [illegible] — Felt — Județ al țării noastre [illegible] primul oraș european cu [illegible] începînd cu anul [illegible] 9) [illegible] poima scrisă de [illegible] XVI-lea — Pre[illegible] [illegible] apărut în China, [illegible] (1) [illegible] pe Lună la 17 [illegible] [illegible] de cele ferate, în sec. al XVIII-lea [illegible]

RIO

Ion RADU — Bibla

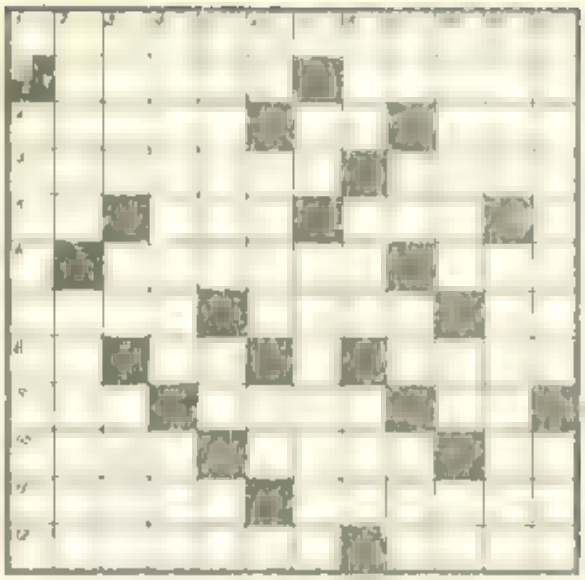

ZÎMBIȚI VĂ ROG!

ORIZONTAL —

cesență — Tip de dintrugmă —
4 și 5 | 8) 2—3 rune! — Escep

VERTICAL —

Ioan SABU — Vișeu de Sus

REFLECȚII DE LA MUNTE LA MARE

PRECUP — Bucureș

[illegible]

G. ASTRONOMU
[illegible] CARAMAN

[illegible]

Lucian COMAN — București

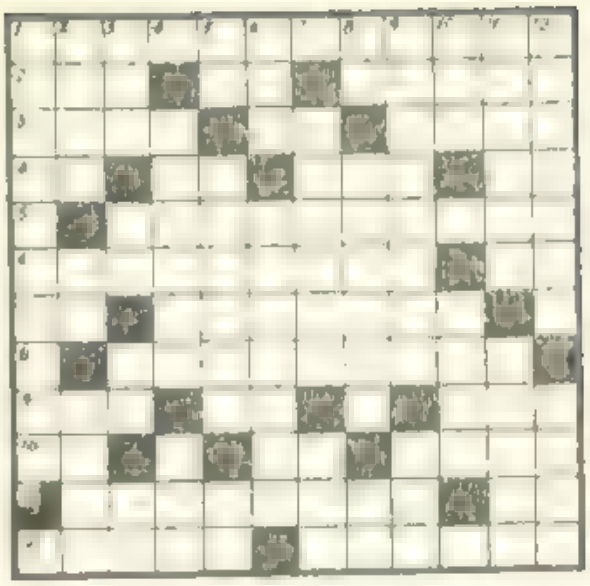

POPAS ÎN IARNĂ

ORIZONTAL

VERTICAL

Vergil VARVARIANI — Suceava

GEOGRAFICA (Metagrama anagramată [illegible])

Stela NICULESCU — București

ÎN AL 12-LEA CEAS

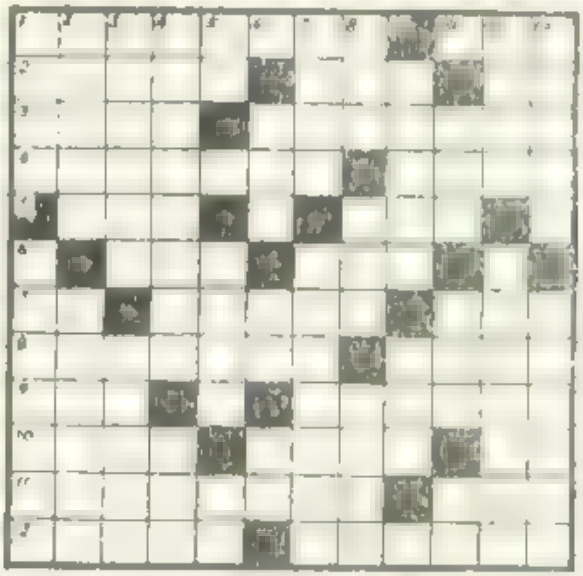

ORIZONTAL

VERTICAL

SA, ETA, ALP

Laurian BUTURE — Bacău

LA CORIDĂ

(Metagramă imaginară: Bxxxxxxx — Mxxxxxxx)

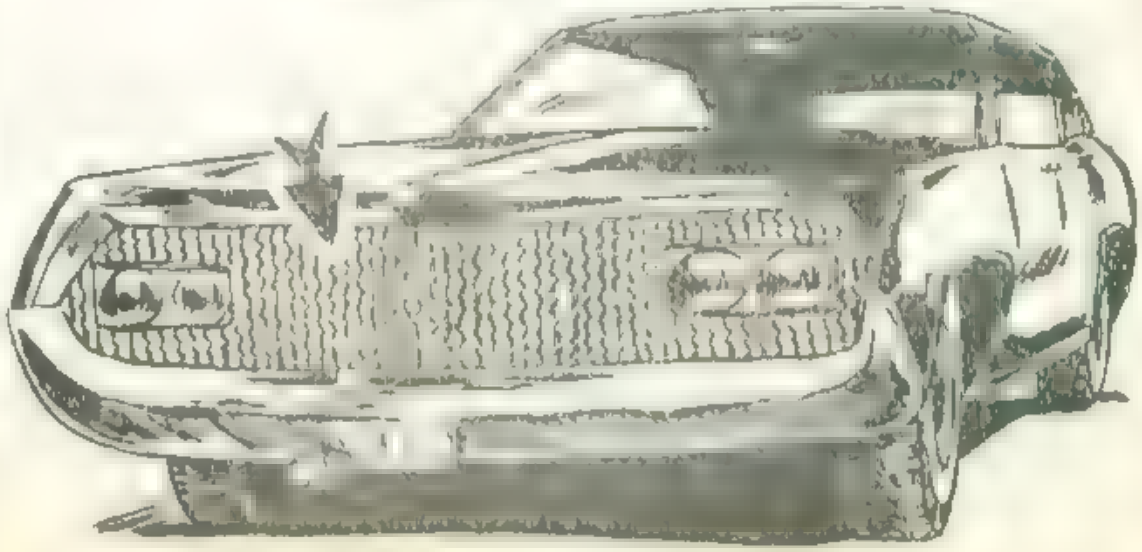

Marcia URDMEA — Bucureşti

MISCELANEA

● [illegible]

● [illegible]

● Lăcătușul Ion [illegible]

● [illegible]

● [illegible]

● [illegible]

● Cele păsări trec [illegible] ibor — cu cîte două, trei secunde

● [illegible]

Anglia și este folosit pentru verificarea rezistenței cimentului

● [illegible] a parcurs distanța New York—Shanon (Irlanda) [illegible] tatea avea atunci 83 de ani

● Anul trecut, în luna octombrie [illegible] tăiat pentru consum — un corp [illegible] ca [illegible] normă [illegible]

MISCELANEA

Cînd matematica iscălește

PROFESORUL Tudor Vianu spunea odată că artele și științele se întîlnesc toate [illegible] lui omenesc, că au adică o [illegible] de manifestare. La felul acesta, pornind de la experiență, artele și matematica merg [illegible] și aproximarea cît mai aprofundată a realității și, odată cu aceasta, spre înlesnirea cunoașterii de sine. Dar, oricît ar [illegible] la prima vedere [illegible] are [illegible] interferențe [illegible] de [illegible] este dificil să spui în care din cele două domenii le afli.

Ca să [illegible] în grabă [illegible] stăm, [illegible] vrem [illegible] aspecte care au atras mai mult atenția asupra lor [illegible] simetriei sau prin frecvența cu care le întîlnim.

Fig. 1

[illegible] și [illegible] dădu să găsească o legătură între raportu[illegible] aceasta, el s-a servit de o coardă care vi[illegible] Pitagora [illegible] există [illegible] lungimea intervalului ce se [illegible] are notele așezate la urmă [illegible] în raport cu nota Do (sunetul dat de coarda întreagă).

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do
1	9/8	5/9	4/3	3/2	5/3	15/8	2

Astfel, dacă o coardă care vibrează dînd nota Do o împărțim în trei părți egale și punem degetul pe a doua diviziune, vom obține sunetul corespunzător notei Sol [illegible] o [illegible] în patru [illegible] diviziune [illegible] nota Fa și așa mai [illegible] Diezul [illegible] cu [illegible] [illegible] intervalul cu [illegible] [illegible] orientale și [illegible] prin [illegible] sau [illegible] raportului [illegible] efectele ce vrem să le obținem ori de canoanele impuse de unele școli sau de unii compozitori.

Tot de la Pitagora începe și povestea misteriosului *număr de aur* φ care, asemenea numerelor „π" și „e", este întîlnit atît de des în natură și în artă.

Să vedem întîi cum se ajunge la acest număr. Pornim de la un segment de dreaptă AB împărțit în două prin punctul C. Vom nota prin a, b și c lungimile AC, CB și AB. Să alegem acum poziția punctului C în așa fel încît să obținem egalitatea $a/b = (a + b)/a$. Punînd apoi $a/b = x$ ajungem la ecuația de gradul doi $x^2 - x - 1 = 0$ care are ca rădăcină pozitivă tocmai numărul căutat

$$\varphi = (1 + \sqrt{5})/2 = 1{,}61803398...$$

număr care are multe proprietăți curioase, printre care și următoarea egalitate

$$\varphi = 1{,}618... \quad 1/\varphi = 0{,}618... \quad \varphi = 2{,}618...$$

[illegible] și măsurători recente precum și unele pasaje din Herodot au condus la constatarea că egiptenii cunoșteau [illegible] o [illegible] aproximație numărul φ pe care [illegible]

folosit la construcția piramidelor. Astfel relația dintre o latură a bazei piramidei și înălțimea ei duce la o relație de forma $x^2 = x + 1$ care are ca soluție tocmai numărul de aur. Templul lui Osiris din Abydos și alte construcții monumentale egiptene au ca bază tot un dreptunghi Φ.

În pictură ca și în sculptură numărul de aur a fost mereu folosit ca modul pentru reprezentarea corpului omenesc. Figura 1 arată una din posibilitățile de folosire a numărului Φ pentru proporționarea corpului în reprezentarea plastică. Au existat însă și alte canoane de reprezentare. De pildă, cele ilustrate printr-un idol de lemn din Africa (fig. 2), o statuie egipteană (fig. 3) sau cunoscuta statuie *Doriforal* de Policlet (fig. 4).

Din aceste exemple putem constata cu cât opera de artă se îndepărtează în timp spre epocile primitive cu cât artistul folosește un canon mai apropiat de proporțiile corpului din care înălțimea este de 4—6 ori mai mare decât capul. În Grecia clasică modulul era de 7½ capete, iar în Renaștere la Leonardo da Vinci de 8 capete. La egiptenii modulul avea lungimea degetului mijlociu care intra de 19 ori în înălțimea corpului.

*

Să revenim acum la numărul de aur și să construim un dreptunghi pe baza rela-

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

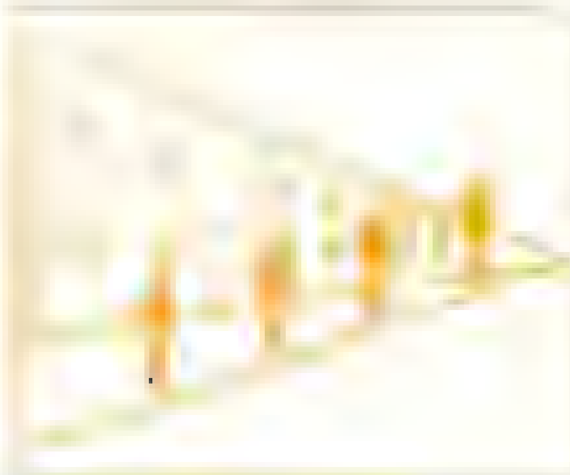

Fig. 6

ției care a condus la numărul φ. Acest re- [illegible]
[illegible]
lor din toate timpurile și de pretutindeni. Traseul său poate fi întîlnit în Marea Pi- [illegible]
[illegible]
Proporțiile sale sînt folosite și azi pretu- [illegible] corative sau de artizanat.

Nu demult a fost făcută următoarea [illegible] Jat unui mare număr de concurenți car- [illegible] diverse dimensiuni. Printre acestea se afla unul cu proporțiile secțiunii de aur. S-a spus apoi [illegible]
[illegible] vele: odihnitor, frumos, armonios, elegant etc. Experiența s-a repetat cu partici- [illegible]
[illegible] Dürer, Holbein, Leonardo, Rafael [illegible]
[illegible] tului (distribuirea personajelor sau a de- [illegible] proporțiilor bazate pe numărul φ în nu-

meroase și de multe ori neașteptate structuri plastice.

Alături de φ au existat și alte numere iraționale (numere care nu pot fi puse sub forma de fracții ordinare și se scriu cu un număr nesfârșit de zecimale) care au jucat un rol important în artele plastice. Printre acestea se află și cunoscutul [illegible] (denumit uneori și φ).

Este sigur că atât pictorii cât și sculptorii în procesul de elaborare a operelor lor așternu pe hârtie numeroase schițe [illegible] în care spațiul este organizat treptat și compoziția este modificată succesiv pînă ajunge să satisfacă viziunea și exigențele artistului. Din mărturiile și din schițele păstrate de la unii pictori și sculptori (un foarte exemplu este cel al lui Leonardo da Vinci), ne putem da seama că aproape de fiecare dată subiectul se înscrie în figuri geometrice definite: cercuri, pătrate, romburi, dreptunghiuri și triunghiuri care acoperă spațiul viitorului tablou cu un acoperișul pătrunjenș de [illegible]. Totodată, [illegible] pe care artistul le are în vedere pînă a ajunge la [illegible] ascultă de legi [illegible] în care [illegible] simetria, echilibrul capătă o semnificație majoră.

Dar impactul pe care matematica, în special geometria, l-a avut asupra creației

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

artistice deosebite și mai [illegible] o anumită împrejurare care a constituit un adevărat moment de răscruce în evoluția picturii. Să ne oprim puțin asupra lui.

Este [illegible] în arta [illegible] — mesopotamiană, egipteană sau chiar greacă — nu a căutat să reprezinte spațiul [illegible] trei dimensiuni în planul cu două dimensiuni. De [illegible] capodopere ale evului mediu sînt lipsite de spațiu, de atmosferă și par a fi desfășurate în fața ochilor [illegible]. Proporțiile reale nu sînt respectate decît în primul plan; în celelalte planuri omul devine înalt cît un copac, iar o casă este mare cît un munte. În aceste condiții, genialitatea artistului era frînată de canoane pe care încă nu le putea sparge.

Și numai în zorii Renașterii s-a produs revoluția de care vorbeam prin descoperirea perspectivei rectilinii [illegible] de a reprezenta în plan spațiul care cuprinde corpurile din natură așa cum se [illegible] de către un singur privitor. Firește, la început, perspectiva nu a fost o știință, căci [illegible] stat la baza ei apăruseră încă din epoca [illegible]. [illegible] omului în planul cu două dimensiuni a fost marele pictor Giotto. De [illegible] în pînzele sale, omul a început să apară așa cum arăta el în viața, în peisajul său de toate zilele. A urmat apoi o perioadă de teoretizare a observațiilor empirice și a [illegible]

Fig. 10

Sub numele de perspectivă liniară sau quadratura, noua metodă a fost matematizată de Brunellesci, Leon Battista Alberti sau Leonardo da Vinci. Tratatele lor oferea niște metode geometrice precise prin care obiectul tridimensional era așezat în planul desenului. Aceste metode aveau să ducă mai târziu la constituirea geometriilor proiectivă și descriptivă.

Dar ce este de fapt perspectiva ?

Știm din experiență că privind două linii paralele, de exemplu șinele de cale ferată de-a lungul lor, acestea par că se întîlnesc undeva în depărtare. Mai știm că oamenii, pomii, casele par cu atît mai mici cu cît se găsesc mai departe de noi. De exemplu, dacă întindem mîna în fața ochilor putem să acoperim cu lungimea unui deget silueta unui om care se află la o anumită distanță de noi. Care este însă regula după care liniile se întîlnesc în depărtare și dimensiunile se scurtează cu distanța ? În cazul cel mai simplu se stabilește în desen un punct numit centrul de proiecție spre care se adună toate liniile din desen numite linii de fugă. În felul acesta punctul ales reprezintă ochiul care privește, iar liniile de fugă razele vizuale. Iată de exemplu, în figura 5 construcția perspectivă a unei simple pardoseli în formă de tablă de șah executată cu ajutorul metodei propuse pentru prima oară de L. B. Alberti în anul 1435. Nerespectînd această metodă, ajungem la situații paradoxale ca în desenul din figura 6 în care suprafețele mai depărtate par mai mari tocmai pentru că desenatorul nu le-a măsurat dimensiunile odată cu apropierea lor de centrul de proiecție.

În desenele mai riguroase putem întîlni chiar trei asemenea centre, legate de cele trei dimensiuni ale spațiului, fiecare din ele cu liniile de fugă respective. Prin aceasta se realizează ceea ce în pictură se numește *trompe l'oeil* și *raccursi*, efecte optice prin care privitorul capătă impresie mai accentuată a spațialității obiectului pictat. Un exemplu foarte cunoscut este cel oferit de tabloul lui Mantegna (fig. 7) în care detaliile sînt disproporționate pentru a da ansamblului un efect de perspectivă.

Succesul noii metode a fost atît de mare, încît unii pictori au fost de-a dreptul obsedați de posibilitățile perspectivei. Așa, de pildă, Paolo Uccello, căruia i s-au adăugat nume prestigioase legate de noua manieră, cum ar fi Masaccio și Mantegna sau cei trei titani ai Renașterii — Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti și Rafael Sanzio.

Alături de perspectiva cea care a preocupat de asemenea în foarte măsură pe pictori și arhitecți a fost simetria. Vechimea acestei preocupări se pierde în negura timpurilor și poate fi găsită la fel de bine într-o reprezentare babiloniană în ceramică (fig. 8), sau într-un celebru tablou de Rafael ca „Școala din Atena" (fig. 9).

Dintre diversele tipuri de simetrie cea care și-a găsit de la început aplicație în artele plastice este simetria față de o dreaptă sau față de un plan (ca imaginea unui obiect în oglindă). Artiștii tuturor timpurilor au găsit în ea o expresie a ordinii, echilibrului și grandoarei, așa cum apare cu deosebire în ansamblurile monumentale arhitectonice ca, de pildă, în bazilica Sfîntului Petru din Roma (fig. 10), în paraclisele florentine și venețiene în arhitectura gotică, bizantină și antică și chiar în arhitectura modernă.

*

Înainte de a abordă un nou aspect al aplicațiilor matematicii în creația artistică, să menționăm un lucru cu adevărat interesant.

Se știe că în evul mediu învățații și constructorii cunoșteau secțiunile conice — acele curbe obținute prin intersectarea unui con cu un plan. În funcție de

Fig. 11

Fig. 12

inclinarea planului față de axa conului se obține, în afară de cercul cunoscut (cînd planul este perpendicular pe axă) și hiperbolă, o parabolă sau o elipsă. Or, ogiva gotică este construită din arce de parabolă, pe care constructorii medievali nu o cunoșteau. De aceea, pentru a ajunge ale. ei foloseau un mijloc empiric și elementar bazat pe construcții geometrice simple la care foloseau [illegible] și compasul.

În Renaștere a apărut un tip nou de cupolă și totodată un mijloc ingenios de proiectare a giganticei construcții care avea la bază o deschidere circulară imensă. Iată în ce constă acest mijloc: se știe că un lănțișor sau o sfoară fixată la cele două capete se va încovoia în jos din pricina [illegible] mită a *lănțișorului*, are o ecuație complicată și studiul ei pretinde cunoștințe de [illegible] în mod ingenios și empiric problemele [illegible] suspendat după [illegible] dintr-o [illegible] distanța dintre [illegible] două puncte de suspensie, în funcție de [illegible] cupolei și cerințele construcției. După aceea au copiat curba obținută [illegible] niște tipare confecționate din scînduri [illegible] desenul atașînd curba cu [illegible] Astfel trasee [illegible] secțiuni a viitoarei cupole era gata.

În felul acesta a fost proiectată și construită de către Brunelleschi cupola mărită a bisericii Santa Maria delle Grazie din Florența (fig. 11), iar de către Michelangelo cupola bazilicii Sf. Petru din Roma.

În afară de lănțișor au fost folosite atît în arhitectură cît și în arta plastică și alte curbe. Printre acestea se numără: spirala, cicloida, cardioida, cissoida, lemniscata, concoida, strofoida, melcul lui Pascal [illegible] folium lui Descartes. Aceste curbe, cu un traseu grațios și simetric, au fost folosite în mod empiric, artiștii inspirîndu-se adesea din modelele oferite de natură.

*

Un alt exemplu al îngemănării geometriei cu arta plastică, de data aceasta luat din timpurile noastre, este acela al cubismului ilustrat de cei doi inițiatori și ilustri reprezentanți, anume Picasso și Braque. Aceștia năzuiesc să reprezinte obiectul din natură în întregime, adică văzut simultan pe toate laturile sale. În acest scop, ei renunță la perspectivă și descompun obiectele în planuri și volume geometrice. Iată consecințele acestei năzuințe așa cum arată într-un tablou de Picasso (fig. 12) în care este zugrăvit un peisaj (*Horta de Ebro*).

*

Am ajuns astfel în timpurile moderne cînd matematicile încep să intervină și mai impetuos în artă, pretinzînd uneori chiar să se substituie artei. Să cercetăm cîteva aspecte ale acestei [illegible]

Odată cu apariția ciberneticii, s-a părut că nu există domeniu în care ordinatorul să nu poată înlocui omul. Prin capacitatea sa extraordinară de a efectua sute de mii de calcule pe secundă, cu memoria sa în care pot fi acumulate milioane de date și [illegible] ordinatorul poate executa anumite operații mai repede și mai [illegible] decît omul. S-a realizat astfel ceea ce în poveștile copilăriei ținea de domeniul basmului: „mai repede ca gîndul".

În ceea ce privește arta, aceste posibilități au fost exploatate avîndu-se în ve-

Ciclul educativ interuniv

dere în primul rînd capacitatea combinatorică a computerului. Astfel, prin programări speciale, mașina a fost pusă să execute anumite lucrări de artă sau de poezie. Rezultatele, deși uluitoare, au demonstrat însă că mașina, cu toate că poate simula activitatea rațională a omului, nu va ajunge niciodată să o întrecă cu adevărat. Cele două exemple de mai jos sînt, credem, convingătoare. Iată (fig. 13) o operă intitulată „Colibri", executată de calculatorul firmei „California Computer Products, Inc. Anaheim". Ea a fost însă de fapt programată de doi specialiști în ceea ce privește coordonatele curbei și tehnicile de trasare. Ajutat de intervenția omului a fost necesară și betatronul și aici.

Iată acum și o producție poetică realizată de computerul IBM 1090 din Darmstadt:

„Pînzul în oraș: mîini tricoase își schimbă într-ascuns culoarea și încă o noapte izabelă va fi a dreptății nisipurilor
(respirația cavalerului printre cavaleri e cea mai gălbenă)
și spre dimineața la castel
Dacă s-ar auzi cîntece: o cheie pe buze
oho! și pe trădare
(cîmpul lui răscolit ieri az și [illegible]
strigăt
sare din frica de sare depusă la porți)
spera să se joace mai frumos (cavalerul)
în depozite mari de sînge
[illegible] dragostea [illegible] am inventat poezie
și nu mai am inimă"

Fără îndoială că trebuie să fim de acord cu ultima afirmație a calculatorului!

Trecînd însă peste aspectele acestea de brutală intervenție mecanică [illegible] ne simțim de activitatea [illegible] și [illegible] trebuie să remarcăm în [illegible] analitice și geometrice. S-fac un loc din ce în ce mai evident în arta modernă, de la pictură la poezie, de la muzică la arhitectură, de la sculptură la natură și așa mai departe. Această intervenție se face resimțită însă cu precădere în domeniul analizei operei de artă, în teoretizarea problemelor și nu direct în actul de creație, care rămîne și mai departe apanajul omului, în ciuda pronosticurilor contrare. Opoziția dintre artă [illegible] și [illegible] și [illegible] și [illegible] și [illegible] generalului, rămîne ireductibilă. Nu au apărut încă la orizont roboți îndrăgostiți sau

Fig. 13

[illegible] nu există raporturi de subordonare ci de [illegible] tivități se întîlnesc și se îmbină într-o ad-[illegible]

CRIȘAN TOESCU ■

TIC, TAC, TIC, TAC

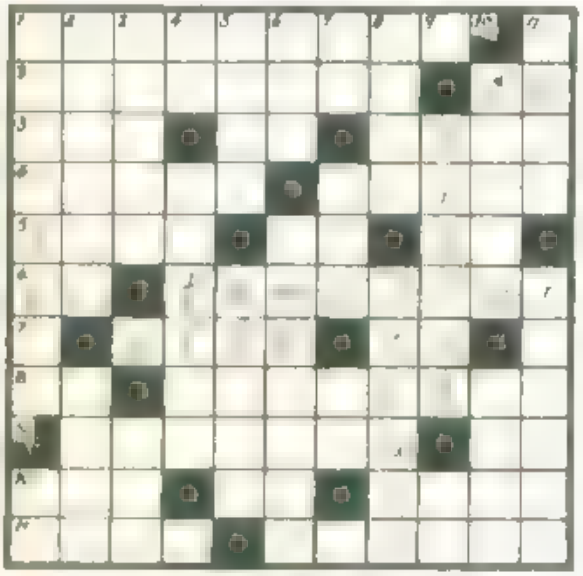

ORIZONTAL: 1) Un ceas plin cu nisip. 2) Are o experiență de o viață (fem.) Companie (abr.). 3) În total! — Cu floare albastră... din rubin! — Veche monedă de aur sau de argint. 4) Normat (fig.) — Materie primă pentru „ceasuri antice" (legată cu [illegible]) 5) [illegible] la vechii egipteni — 1 și 2 ianuarie! — Unde! 6) Cei! — Pentru un anume timp. 7) Jaloanele timpului — Cută! 8) Din aceeași serie cu omega — Ca și cum ar vrea să oprești timpul 9) Mămăligă la minut! — Cale! 10) Mulți [illegible] — Una și alta! — Încărcat 11) Atribut pentru ore încărcate — Timpul care s-a dus.

VERTICAL: 1) Oameni ai timpului de altădată (sing.) — E timp... berechet. 2) Sol pentru ulcele (pl.) — Verb neplăcut privind ceasul. 3) Timp socotit pe pielea fiecăruia (pl.) — Din timp în timp. 4) O cifră... literă! — Indicativul prezent. 5) Marginea liberă a tălpii la încălțăminte — O duminică (sau miercuri) cu fotbal. 6) Ianuarie (presc.) — Cît ai clipi. 7) Date avocalic! — Început și sfîrșit — Data 23! 8) Pune ochi — Vai de zilele lor (f. g.) 9) Oglinda orelor — Un loc gol! 10) Part ceas modern — Regizor român de film 11) Se schimbă după timp — Apărut de curînd

Toma MICHINICI — București

SĂRITURA CALULUI

J	A	E	T	R	E	T	E	M	N
A	A	U	C	I	N	A	I	U	V
C	P	F	A	S	N	R	O	R	D
R	N	E	I	O	N	R	E	M	L
O	H	E	I	S	U	J	A	M	E
N	V	E	O	R	O	P	S	E	A
R	P	E	D	S	S	L	U	R	A
I	E	A	T	N	U	I	P	L	C
O	T	M	N	J	U	R	A	R	E
P	U	R	D	A	U	U	P	A	A

Pornind din unul din cele patru colțuri și urmînd săritura calului la șah veți afla o st ofă din poezia „Jurămîntul națiunii" de Adrian Păunescu

Constantin DEMETRIADE — Pitești

DICȚIONAR ISTORIC

ADAM = Om rupt din... rai
AMAZOANĂ = Nimfă care făcea baie în fluviu Amazon
ANACRONICĂ = Cronică despre... Ana
APOLOGET = Zeul Apolo al [illegible]
ARBALETĂ = Bunica... puștilor
ARMURĂ = Ambalaj... medieval.
BAIADERĂ = Dansatoare la... strand
BARBAR = Ins care-și pierde timpul prin [illegible]
CULF = Tare de cap
DIVAN = Mobilă ad hoc
DOAGE = Șoțele dogilor veneției
DUEL = Dispută provocată de o... mănușă
EDECAR = Ins care trăgea barca pe [illegible]
EAC = Judecător dat... dracului
EȘAFOD = Scenă... tragică.
EVA = Persoana întîia... feminin
MELPOMENE = Muza... cerșetorilor
MERCUR = Zeul care răspundea cu aprovizionarea la domiciliu
NERO = Unul care s-a jucat cu focul
NEPTUN = Zeu intrat în apă
PAPAGAL = Papă al [illegible]
PATRICIAN = Cîrnat de viță nobilă
PLUTO = Zeu transformat în cîine de către... Walt Disney
TROIENE = Nămeți în... Troia.

Dan PRECUP — București

DEZLEGAȚI ÎN TAINĂ

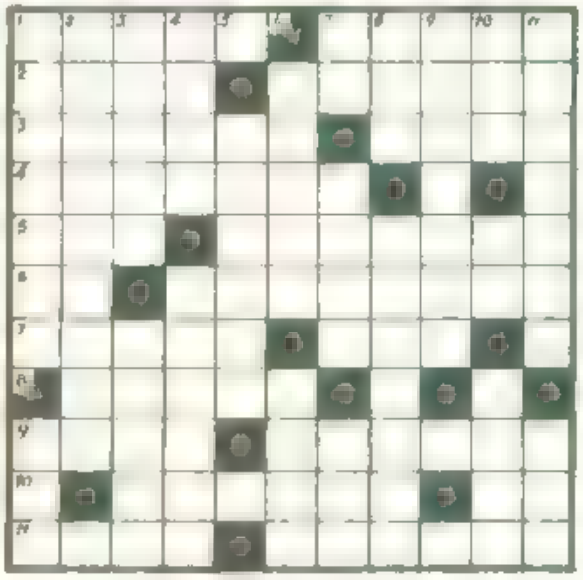

ORIZONTAL: 1) Secretul cifrului — Enigmă cu figuri. 2) Figură cu enigmă — Jocuri cu enigme. 3) Spusă cu subînțeles — [illegible] 4) Secretul [illegible] 5) Farson pomenit de Eminescu [illegible] 6) [illegible] 7) [illegible] 8) [illegible] 9) [illegible] cu gura legată — Rătăcitor [illegible] 10) [illegible] 11) [illegible]

VERTICAL 1) [illegible] — [illegible] 2) [illegible] 3) [illegible] de contur — Înțeles, fără cuvinte 4) [illegible] 5) Își află un cuib, în inima [illegible] 6) Cercușoare pentru enigmiști! — [illegible] 7) [illegible] — [illegible] enigmă (pl.) 8) Ani cu o mulțime de frați! — Se destinde după efort. 9) Bat cîmpii, cu foc 10) Au trecut-o toate apele — Bun, se scrie! — Dată pentru rezolvare. 11) Pretexte în careu, din loc în loc — Idem, partea a doua!

Dicționar: TLA

Eugen GUJA — București

ȘTIINȚIFICĂ

(Monoverb anagramat: 2, 5, 7=14)

Ionel TOMA — Bacău

FILOZOFICĂ

(Rebo elipticl [illegible] (4) [illegible])

Ioan DĂNILĂ — Tg. Neamț

MUZICALĂ

(Metagramă anagramată xxxxxxTx—xxx(Cxxxx)

Bela SCHUCHTER — Beiuș

DIN CREANGĂ ÎN CREANGĂ

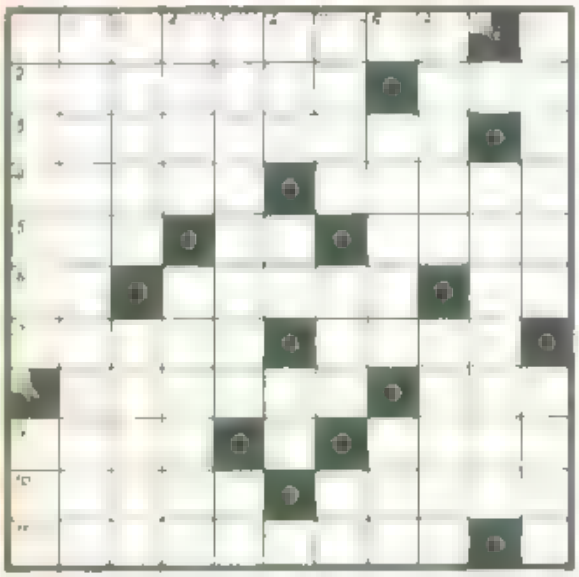

ORIZONTAL : 1) „Ceahlăul" care a zămislit o CREANGĂ DE AUR. 2) Strengar de cringuri în serie — Merge la repetiție 3) Își taie creca de sub picioare. 4) A da viață — Uscată (fig.). 5) Localitate în Turcia — Tulpină de arbore ! — Unul care se descurcă (reg.). 6) În fond ! — Tăietor de lemne — Noduri de surcea ! 7) Component al trunchiului — Cu un [illegible] 8) Veșted — Clasament [illegible] 9) Fibros — Stea capricornului. 10) Tari în crengi — Așternut din creangă în creangă 11) Podoabe de crengi [illegible]

VERTICAL. 1) Verde cum e celina — Creacă ruptă ! 2) Agită nuiaua 3) Nu [illegible] îl atinge — Cît un baobab 4) [illegible] în Danemarca — A suna din creanga 5) Umblă creanga — Subțire-n tulpină 6) Semi-esență ! — Creangă în vitrină — Ramură de conifere 7) Condimentată — [illegible] bulboană ! — Strînse în ghem ! 8) [illegible] duce mintea — Izvor de [illegible] 10) Rămurică purtătoare de noroc. 11) Crengile de la pămînt (sing.) — Simbolizată prin ramura de măslin

Dicționar : TIL, OCOȘ, NOVA, ORUM, OAN

Zeno TURDEANU — Cluj-Napoca

ZOODICȚIONAR

ACVARIU = Parcul zoologic al peștilor
BACCIL = Bastonaș cu care te [illegible] boala
BIBAN = Pește de... doi bani
CARACATIȚĂ = Colecție de... venituri
CA[illegible]AN = Pește în arhitectură
[illegible] = V[illegible] cuier
G[illegible]A = Cameria pașărilor
[illegible] = O[illegible]etă de pește
J[illegible]A = Depozit de... fiare
[illegible] = Animal de buzunar
[illegible] = Inventatorul radarului
MALAI = Vas de pasăre
M[illegible]ZA = Gelatină marină
M[illegible] = Porc neutilizat
MI[illegible]SOR = Pui de [illegible]
N[illegible]A = Animal luat de guler
ORĂȚANII = Servesc masa la curte
PEȘTE = Viețuitoare acvatică care... mușcă (și nu prea)
RIMA = Delicioasă mîncare de pește
SCORPION = Zodia soacrei
SA[illegible]AL = Numele șopârlei luat în deșert
ȚAP = Animal cu guler
VIER = Porc viticultor

Dan PRECUP — București

INDUSTRIALĂ

(Metagramă anagramată : xxxxxDxx—xxxIxxxx)

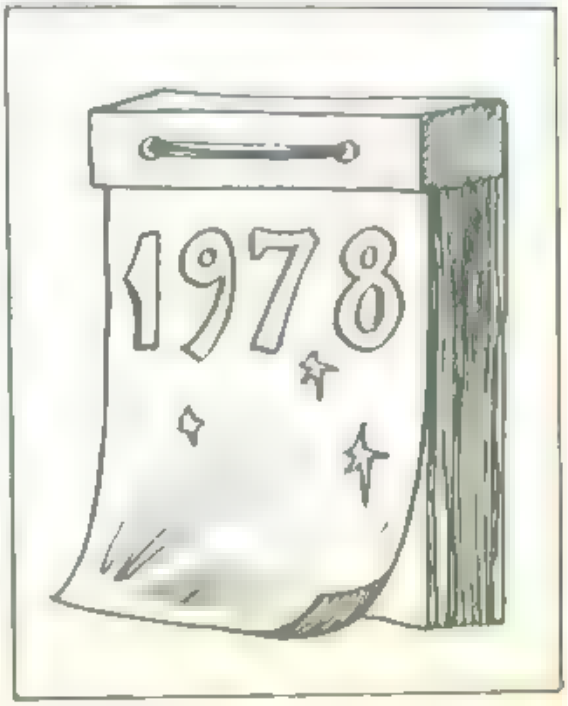

Bela SCHUCHTER — Beiuș

IVAR KREUGER

DESPRE Ivar Kreuger, [illegible]

[illegible]

În 1931 [illegible]

[illegible]

Așa se face că Ivar Kreuger [illegible] nu avem nici un motiv [illegible] dintre cei zece ingineri [illegible] Kreuger lucra în aceeași regiune au murit din cauză de „Yellow Jack". Ultimul a rămas schilod pe toată viața, din cauza unei împușcături primite în cursul singurului scandal pe care muncitorii îl provocaseră la o beție. În perioada cît au lucrat în zona [illegible] Kreuger nu i s-a întîmplat nimic deosebit, astfel încît, după un timp, l-a apucat patima călătoriilor. Dar nu de orice fel. A ajuns în [illegible] Africa de Sud, unde ca specialist în clădiri de oțel avea [illegible] construiască la Johannesburg, Carlton-Hotel.

Multe încă nu-i conveneau [illegible] mod ostentativ, cu diferite prilejuri [illegible] în scrisorile către cei de acasă [illegible]

care, oameni firmei de construcții, și-a în-
ființat filialele în Finlanda, Germania, Tă-
[illegible]

mai mulți ani, uneori chiar de decenii. Era
cazul lui Krister Littorin, un bun prieten încă
[illegible] bancherului Rydbeck sau a lui Anders Jor-
[illegible]

dintre ei nu se gîndea la ceva. Sau, dacă va fi făcut-o, nu există nici un indiciu care s-o dovedească
[illegible]

abstracția o amintirilor marilor tranzacții. În acest context ni se pare ca foarte potrivită o frază a Barbarei Tuchman care, la un moment dat vorbea (în „Trufașa citadelă") „de o lume somptuoasă și risipitoare în care le-
[illegible]

Kreuger? Mai întîi trebuie să spunem că
[illegible]
avea originea în acea mică firmă de con-
[illegible]
mondial, ajunsese să cuprindă în cele din urmă exact 260 (două sute șaizeci) de fabrici cu 75 000 (șaptezeci și cinci de mii) de angajați de pe tot globul. Firește, multe din-
[illegible]
nent și produceau chibrituri „Svenska Tands-
ticks A.B." era principalul furnizor pe piața
[illegible] lucru ce i-a permis să înceapă
[illegible]
ger i-a încheiat în [illegible]
îndepărtatul Peru [illegible]
[illegible]
reținut, acolo, ca și în Germania, o parte a producției de chibrituri o dețineau parteneri
[illegible]

Deoitfel, despre afacerea cu Franța s-a zis, nu fără justețe, că era „cel mai mare succes al lui Ivar Kreuger, mai puțin în do-
[illegible]
în vedere că pe atunci această țară era una din puterile conducătoare pe plan european
[illegible]

Sir Basil Zaharoff — cel care, prin manevre la fel de [illegible]
[illegible]
decît să persevereze mai ales că, pretutindeni, foamea de capital devenea tot mai
[illegible]
mon n-o scăpat dimpului de acțiune al lui Ivar, astfel că în schimbul unui împrumut de 125 milioane (!) dolari pe o perioadă de jumătate de secol (el avea, pe atunci, exact 50 de ani) cu dobîndă de șase la sută
[illegible]
turilor. (Să mai notăm că guvernul federal vest-german plătea și în 1967, în baza unui acord de credit de la Londra, rate de stingere a acestui mare împrumut de care, desigur, nu al „benevolcase") Kreuger [illegible]

lelor pe care le-a acordat a ajuns la 387 mi

tic la vremii era o sumă ce depăşea conside-

deze şi ale celor înfiinţate sau trecute sub numele lui în Europa şi peste mări.

Dar să revenim la împrumutul acordat

şirea lor în perioade de în-

te cu co

de la coţ"

ger. Avea şi motive: el era considerat de mai mult timp furnizorul de capital al Franţei. Dar încheind contractul, Kreuger îl detronase fără jenă pe Morgan deşi „pe piaţa monetară, cu tot succesul raportat, Ivar era considerat un simplu intrus". În plus, importantul împrumut pe care l-a primit, guvernul Franţei l-a folosit pentru a-şi achita mai devreme creditele ce i-au fost acordate de... Morgan. Fireşte, un asemenea gest a încrâncenat familia Morgan, mai-ales că dobânda cu care împrumuta Kreuger era mai redusă decît a el. Revista „Magyarország" scrie că aceasta au constituit o ofensă la adresa Morganilor care, în consecinţă, nu l-au iertat pe Kreuger. Mai ales că, între timp, el preluase mai peste tot monopolul producţiei chibriturilor, fapt dovedit între altele şi de ceea ce se întîmpla pe la finele celui de al treilea deceniu cînd fiecare european care a trăs un chibrit

Metamorfoza „regelui" al chibriturilor

prezintă pe Ivar Kreuger sub numele străve

Dar dacă alte figuri ilustre dintre miliardarii de ieri şi de azi au prosperat în epoci de

Ivanos, Dupont, Zaharoff sau alţii care l-au urmat), nu acelaşi lucru i s-a întîmplat lui

diate, el începe să se clatine. Se menţine

turi, vînzări discrete, escrocherii de tot felul. A mai încheiat chiar şi o afacere răsunătoare şi a făcut rost de 11 milioane de dolari într-un fel foarte simplu: societatea sue deză „Ericson" şi cunoscuta „I.T.T. — International Telephon and Telegraph Company" — au înfiinţat o uniune de interese în care

suedeză iar aceasta 400 000 acţiuni „I.T.T."

cum procedase și el cu alți
în alte cazuri. Într-un fel, Ivar a scăpat și din

scrisoare pentru Littorin, evident de adio, în

cut-o nu coincideo absolut deloc cu înfăți
că pe la Kreuger, exact în acele două zile,

fusese al lui Kreuger întrucît
ai chibiturilor fugise pur

dublu – nedeschis vreodată – ce avea o
vedea cît de cît fața lui Ivar, care –
morții. Întrebările și neînmuririle au persistat
mult timp. Mai ales că decesul lui Ivar Kreu-
ger a antrenat falimentul unei firme ce se
considera de neclintit și al altor 39 de între
prinderi, lăsînd pe drumuri mii de oameni
pe care Ivar Kreuger reușise să le încheie cu
un sînge rece incontestabil.

Tocmai de aceea, cînd, în aprilie 1967, Ro
bert Stemmle a scris și regizat pentru tele
reabilitezе. Cum n-a reușit nici atunci să
interzică piesa lui Stemmle în care falsul era
prezentat ca un abicei al casei Kreuger.

În schimb, cînd, de curînd, la unul din
urma să comenteze un film de aproape
trezeci de minute ce folosea multe docu
a „regelui" chibriturilor, sau altceva, filmul a
luat foc dintr-o neglijență

DUMITRU CONSTANTIN ■

Anchetă socială

Şi-a fost ziua a doua...

Ordine exterioară şi interioară

V M n-a mai trecut, precum cei mai mulţi pe-acasă. În ancheta socială în locuinţă a urmă cu un an, când a săvârşit fapta pentru care fusese trimis în centrul de reeducare **G.**, scrie în pod: „La domiciliu am găsit pe minorul **V.M.** împreună cu mama sa **V.C.**, tatăl fiind plecat de la domiciliu de aproape şase luni şi, din declaraţiile or

Ursul Veta a fost un urs ciudat
cu nume de femeie şi trupul de bărbat.
Poet fiind, se smulse din fiare şi din funii
şi din belciug – şi-şi puse în nas belciugul lunii.

EUGEN JEBELEANU

Cu Iancu Rozman despre pasiunea unei vieţi şi trei generaţii de urşi. De la viaţă la literatură pe căi mai puţin ocolite. Reînvierea unui rodeo ţărănesc – capital turistic. Nu numai palatele marilor latifundiari ci şi cooperativele agricole de producţie pot avea un parc zoologic. Tragica poveste a unui pui de urs.

Pe Iancu Rozman l-am cunoscut în casa lui Sandiat Cremenchi, acum 15 ani. „Un prieten de vreme bună şi de vreme rea" – aşa mi-a recomandat gazda „şi pe deasupra şi bădăşenean". S-au depănat atunci amintiri despre oraşul de care se leagă numele lui Eminescu, Iorga, Enescu şi mai ales în deceniul al patrulea Scarlat Cremenchi a scos zicala uneori **Clopotul.**

— Dumneata este un om fericit, mi-a spus **Prinţul Roşu**, pentru că ai de-a face cu animalele sălbatice, fiinţele celui mai blânde de pe lume. Paradoxul exprimat aici îşi găseşte tălmăcirea în **povestea ursului Veta. Dar cine este ursul Veta ?**

Cititorii de poezie îşi vor aduce aminte că **Ursul Veta** e titlul unui poem de Eugen Jebeleanu, apărut în volumul **Hannibal**. Cineva mi-a spus că n-mai întâlnit numele ursului cu nume de femeie decât în legătură cu un fapt divers publicat de presa noastră cu ani în urmă. Iar ceea ce

... că acesta trăiește în concubinaj cu o altă femeie din ... S. Maria este pensionară de ... Minorul V.M., după terminarea a șase clase elementare, nu se mai prezintă la școală și începe să colinde ... împreună cu alți băieți mai mari, de asemenea scăpați din mînă de către propriile lor familii. Fapta comisă sară astfel în descrierea ... A sustras suma de lei 1 200 din sertarul unui magazin V.M. ... La ora actuală mai mult ca sigur asemenea detalii sînt de prisos.

— Eu am găsit aici, în noul colectiv de muncă, tot ceea ce își poate dori un tînăr de vîrsta mea: în primul rînd, oamenii nu m-au sîcîit cu „trecutul" meu (și de treaba asta mi-a fost, mereu, foarte frică). Mă socotesc singur destul de ... pentru ca să nu mai simt nevoia să mi se ... pașii ... categoric, nu este cazul! (V.M.)

— După mai bine de douăzeci de ani de muncă în același loc, după ce sute de tineri mi-au trecut prin mînă, pot să spun, cu mîna pe inimă, că mă pricep și la ... un astfel de ... care ... a trecut pragul maturității trebuie repus pe linia de plutire. După cîteva zile de lucru, în care am fost întruna în spatele său (însă fără ca el să-și dea seama), am înțeles că defectul cel mai mare al lui V.M. este dezordinea: dezordine în mișcări, risipă de gesturi, efort maxim cheltuit pentru orice reușită. I-am explicat la lucru, nu după orele de muncă, adică m-am ferit să semene cu ... ideea mea: reușita nu înseamnă să ai după opt ore de lucru cămașa leoarcă ... am ... sînt ... la ... de muncă, bineînțeles, cu excepțiile obligatorii în anumite profesiuni, dar nu la noi, la niște mecanici-auto). Înainte de-a te apuca de treabă pregătește-ți ... materialele ... totul ... vine apoi de la sine. Bineînțeles, n-a fost ... V.M. n-avea ... deprinderea ordinii (cea de la ... care a fost ... superficial, n-a ajuns să facă parte ... forța lui ... Pînă la urmă ... meștrii ... l-am ... carnețel și, chiar cu riscul de a părea un belfer demodat, i-am sugerat să noteze într-însul — zilnic — orice semn de dezordine (cînd nu găsește, imediat o piesă sau o sculă); și, fiindcă mă interesa să dobîndească și o ordine interioară, i-am pretins să noteze și orice pierdere a stăpînirii de sine, ... În carnețel am introdus și o rubrică „curățenie", în care omul singur trebuia să consemneze orice abatere de la normal (vorbire murdară, gestul ...

... fiu mult a fost ... acela ... mi-a arătat un om care tocmai trecea.

— Îl vezi pe insul de colo? Ei, ăsta este ... Am ... și l-am recunoscut pe Iancu Rozman...

— ... a fost ...

... în fața mea ... un ... american ... ... o vîrstă pe care nu i-ai fi dat-o nici pe departe, el te întîmpină cu un dulce grai „moldovinesc" și cu sfătoșenia unui țăran din ...

— Ca să vă spun ce ... fost ... trebuie să încep mai de departe. Pe timpul cînd nu exista la noi grădină zoologică, eu am alcătuit, cu concursul autorităților un „colț zoologic", ... pădurilor noastre ... un pui de cerb carpatin și un căprior. Animale îmblînzite ... expoziție de păsări cîntătoare, de pădure, păsări ... și păsări exotice.

— Unde au funcționat „colțul zoologic" și expoziția de păsări?

— La București și în multe din orașele țării. Într-un an ele au făcut atracția Pomului de iarnă din Orașul copiilor ... în Piața Palatului Republicii ... în fața Ateneului Român. Primii ... de urși din colțul zoologic expus la ... șul copiilor a purtat numele Nicolae și Margareta. În aceeași iarnă ... la Brașov, unde am rămas 7 luni. Marga... Drăgălășenia ... în jocurile ... ... și fiind evident ... ... Bistrița-Năsăud, unde animalele ... fost lăsate în libertate ... M-am dus cu ... ... nefericita idee de ... mamă ... astfel ... — fără pericol — în ... element ... de decor pen... ... Am refuzat cu indignare și m-am retras din combinație... Dar ca să

necugetate etc.). Zilnic, la ieșirea din [illegible] și astăzi (de fapt [illegible] câteva minute, pentru a nu-[illegible] atît [illegible] este semne de **dezordine**, de **nestăpînire** și de **murdărie** a [illegible] peste zi. Personal [illegible] sînt foarte sceptic în reeducarea [illegible] și în nevoia ca [illegible] ajungă la un desăvîrșit **autocontrol**. Caietelul propus de [illegible] îl învață pe **V. M.** să-și [illegible] **curînd, carnețelul nu-și va mai avea** [illegible] **un rost, autocontrolul** devenind [illegible] Am [illegible] mai înainte că, de regulă, **stau în spatele lui, fără să simtă,** [illegible] **gul nostru colectiv). Se cuvine însă a** [illegible] **cînd se va afla singur, absolut singur,** [illegible] **noi vom fi absenți de acolo. Treptat,** [illegible] **nu-i deloc greu de constatat, el își** [illegible] **siguranță de sine** care nu [illegible] **mamei, adică la vîrsta în care modelul** [illegible] **găsirea drumului în viață, să fii pur și simplu lăsat deoparte ca un nimic, pă-**[illegible] **nu vom fi absenți de acolo. Treptat,** [illegible] **nu-i deloc greu de constatat, el și** [illegible] **siguranță de sine** care nu [illegible] **și, după cum s-a văzut, cu urmări** [illegible] **„marea familie" — societatea — ține** [illegible]

Și totuși, maistrul D.Ș. a uitat să [illegible] și despre altă măsură [illegible] folosită de [illegible] **V.M.** [illegible] **familie** [illegible] **este un factor perturbator** în [illegible] **persoanei** [illegible] **a plecat pe adresa** [illegible] **Constanța** [illegible] **unor legături afective** [illegible] **interupte** [illegible] **în planul sentimentelor,** [illegible] **deplin înțelegerea** [illegible] **care au avut de suferit de pe urma disocierilor familiale.** Cum este **cazul, evident, și cu V.M.: actul său antisocial includea desigur și o profundă — inconștientă — nemulțumire față de „celula de bază" a societății,** [illegible] **exact la vîrsta** [illegible] **pater și semene** [illegible] **mamei, adică la vîrsta în care modelul** [illegible] **este esențial pentru găsirea drumului în viață, să fii pur și simplu lăsat deoparte ca un nimic, pă-**[illegible] **de** [illegible] **și, după cum s-a văzut, cu urmări** [illegible] **„marea familie" — societatea — ține** [illegible]

fac o paranteză, aș avea de propus autorităților noastre o idee care, sînt sigur, [illegible] **este vorba de revivi-**[illegible] **tarmarocul, unde se** [illegible] **gare de cai. Pentru că poate nu știți:** [illegible] **Am făcut și un scenariu al iarmarocului pe care tovarășul Radu Popescu, redactor șef la revista Teatru, l-a citit și mi-a spus că e „formidabil". Iarmarocul ar constitui o** [illegible] **pentru comerțul nostru tu-**[illegible]

[illegible] a fost adăpost [illegible] **ades și cu drag la copilărie, m-am gîndit să dănez aceste animale crescute de mine orașului meu natal, Botoșani. Donația a fost acceptată în principiu, dar mai pe** [illegible] **Mare, unde** [illegible] **și am fost însărcinat să reorganizez grădina zoo-**

[illegible] **Urșii mi se înmulțiseră, în fiecare an** [illegible] **Mare mai aveam disponibile o pereche din** [illegible] **Nicolae — Margareta. Aceștia** [illegible] **Gigă și Rumba. Și tată** [illegible] **C.A.P. din comuna Goicea Mare de lîngă Craiova** [illegible] **și cîteva jivine de pădure pen-**[illegible] **și bucuria copiilor din sat** [illegible] **Am oferit să le prose-**[illegible] **colț zoologic și să-l înzestrez cu** [illegible] **Mare. Și astfel** [illegible] **din Goicea Mare** [illegible] **cooperatorii a luat ființă un loc de plăcere** [illegible] **pentru urși unde Gigă și Rumba au întemeiat o familie, an de an sporită cu noi progenituri.**

— Am impresia că ne apropiem de ursul Veta.

— Da, am ajuns la părinții lui. Gigă și Rumba erau părinții ursului Veta... Îmi făcusem obiceiul ca în fiecare an să dau o fugă la Goicea Mare să-i vizitez pe pen-

— Veniţi — îşi încheie **D.S.** explicaţiile surîzînd — la căsătoria băiatu-[illegible] Vă fi [illegible] mulţumit de năzdejde, dar nu vom f [illegible] o [illegible] familie. Sa [illegible] vă fi atunci prezenţi şi ceilalţi, [illegible] de acasă şi [illegible]

Fără să ştie, **D.S.** formulează un adevăr strict stabilit de specialişti : 80 la sută din delincvenţii minori, pe glob, [illegible] cu [illegible] sau [illegible] exista un [illegible] emoţional. Procent care vorbeşte de la sine şi [illegible] atenţia tuturor asupra [illegible] fundamentale pe care familia [illegible] rea socială pozitivă a progeniturii lor.

Pseudoprietenii

Despre **V.M.** se mai poate spune ceva negăsind [illegible] de [illegible] de [illegible] de care, mai cu seamă la adolescenţă, orice individ [illegible] în afara familiei, [illegible] prieteni [illegible] care [illegible] poate [illegible] la [illegible] vîrstă pozitive sau negative. [illegible] prieteni negative [illegible] de asemenea [illegible] de către minori, a normelor de convieţuire socială dintr-o dată, în grup, ei au falsa impresie că au găsit, în afirşit, o ierarhie de valori stabilă, că se pot bucura de o doză suficientă de independenţă... în realitate sînt nevoiţi să se supună [illegible] de grup, să urmeze orbeşte [illegible] care constituie grupul şi deci secundar, să acţioneze în virtutea unei negative ierarhii de valori, în care **banul, distracţia** cu orice preţ, pretinsul **nonconformism** sînt [illegible]

Este cazul lui **R.B.** — pe care l-am cunoscut tot la **G.** — eminent elev, şeful clasei în centrul de reeducare. Iubitor de istorie, băiat bun, săritor, gata oricînd să-şi cedeze porţia la masă, patul, haina de pe el, pentru un altul aflat la ananghie. Situaţia lui este cît se poate de crudă : orfan de tată de la 6 ani — un tată deosebit fermecător care l-a "mobilat" mica i copilărie într un mod de neuitat — a crescut alături de mama lui deosebit de devotată, sacrificîndu-se neîntrerupt pentru odrasla ei. Totul ar fi decurs, cine ştie, altfel, dacă atunci cînd băiatul avea 15 ani, aşadar atunci cînd se împlineau 9 ani de la decesul tatălui, în casa lor n-ar fi apărut alt bărbat discret, decent, atent şi drăgăstos cu **R.B.** Însă băiatul în ciuda timpului scurs a rămas fixat la drama sa de demult dispariţia tatălui. Suficient de matur pentru a înţelege sacrificiul mamei care, pînă la un anumit moment, n-a admis să se recăsătorească tocmai pentru a nu-i pricinui vreun rău afectiv, însă insuficient maturizat [illegible] dar şi pe prietenii [illegible] C.A.F. [illegible] A-um vreo [illegible] afirmă [illegible] vă [illegible] că unul din nou-născuţii familiei Gigă — Rumba, un ursuleţ nu mai mare de o lună, se tîra în urma fraţilor lui şi scheuna jalnic. Întreb ce este [illegible] mi se spune că jucîndu se cu fraţii lui şi a vîrît capul între gratiile de la poarta bariei [illegible] şi neizbutind să [illegible] a început să scheaune şi să scîncească. Tatăl [illegible] dragoste, l-a apucat cu laba şi a trasă [illegible] Am [illegible] ce aveau de gînd să facă cu el şi mi-au răspuns că va trebui să-l sacrifice. Le-am spus atunci „îl cumpăr eu". Oamenii s-au uitat lung la mine şi, ce să vă spun, mi [illegible] vîrstă de [illegible] Prietenii [illegible] a Gorcea mi-au şi [illegible] în care a fost aşezată [illegible] am botezat-o **Veta**. Am plecat cu ea spre Bucureşti [illegible] în gara Craiova în intervalul celor două ore cît trebuia să aştept sosirea trenului, am răsturnat lădiţa şi am scos-o pe Veta să-mi ţină de urît. Cu vorba, cu gesturi blînde, cu zahăr şi bomboane, apropierea s-a făcut, nu se mai temea, eram aproape prieteni cînd ne-am suit în tren.

Ajuns la Bucureşti am alergat drept la Facultatea de medicină veterinară unde am obţinut programarea unei vizite pentru a doua zi. Colectivul de medici de [illegible], în frunte cu profesorii Gheţie şi Vrăuţiu, au examinat pacientul cu mult interes folosind aparatura modernă a instituţiei, s-au sfătuit şi mi-au spus apoi că i vor aplica un tratament de o oarecare durată. Mare nădejdi nu trebuia să-mi fac dar oricum, cazul va fi ameliorat semţitor. Porcul de urs nu se va mai tîri scheunînd de durere cum făcea acum. I-a fost repartizată o rezervă, o cuşcă mare şi tratamentul a început. Eu veneam să-l văd în fiecare zi, deschideam uşa cuştei, puneam un scăuneţ în faţă şi începeam conversaţia. Aveam totdeauna la mine bucăţele de zahăr şi multă răbdare. Paralel cu tratamentul mergea şi îmblînzirea. Cu toată osteneala eminenţilor medici, o bună bucată de vreme mişcările ei erau în-

pentru a înțelege simplu conjunctura. Alt fel de motiv ca să absenteze — precum V.M. — de acasă în interminabile peregrinări fără țel, fără alt țel decît să lipsească de acasă cît mai mult, pe de o parte pentru a nu-și obliga mama la un sacrificiu total, pe de altă parte pentru a nu se supune, pe sine, unei suferințe sufletești pe care n-o putea deloc îndura. Astfel a nimerit și el într-un grup de „prieteni"; astfel s-a pomenit și el implicat într-o „călătorie pe tren fără bilet"; astfel s-a trezit și el într-o sală de tribunal, pe banca acuzaților (fie și minori); astfel s-a văzut internat, pentru reeducare, într-un centru special.

Generozitatea de care a dat dovadă societatea, prin măsura luată — Decretul Consiliului de Stat — i-a schimbat subit fundamental, optica. I-a scris numaidecît mamei, deși nu-i scrisese nici un rînd vreme de doi ani, a întrebat-o ce face, ce se întîmplă cu bona cea căsnică, c-ar vrea să fie prezent acasă, dacă i-ngăduie, căci va fi acum liber și se simte, într-o dată, mai el nu înțelege prea lămurit de ce liber și de o mulțime de gînduri pe care le năzărea înainte. Răspunsul a fost cît se poate de călduros, mama își iubește băiatul, întîmplarea lui nefericită a oprit-o să se recăsătorească. Însă dacă așa stau lucrurile, poate că la toamnă se va căsători (schimbul de scrisori a avut loc în vara anului 1977)... Pe R.B. îl găsesc la „Gravița roșie", luat în grijă de puternicul colectiv muncitoresc de aici. Se cuiește acasă, la mama lui bună și atentă; se împacă, de minune, cu viitorul său tată vitreg (căsătoria e stabilită abia pentru primăvara anului viitor), suportul noii sale existențe — după propria-i mărturisire — fiind climatul în care trăiește la locul de muncă și acasă, dovada de încredere ce i s-a dat prin măsura luată, de a i se acorda șansa reeducării în libertate prin faptele. Prietenia după care umbla altădată — și care l-a împins la faptele antisociale comise în urmă cu doi ani — îl dă acum depline satisfacții, căci s-a împrietenit cu muncitori tineri din atelierul său: merg împreună în excursii, fac schimb de cărți interesante, cînd și cînd — la cenzină — ba unul, ba altul, merg după cumpărături împreună sfătuindu-se.

— Cine a spus că prietenia strică, greșește! Depinde de prietenie, depinde de cine cu cine se împrietenește și pentru ce se împrietenește! Una-i să te împrietenești cu niște băieți, ca să bați cartierul seară de seară și să rîzi în hohote cînd îl vezi pe bietul stăpîn al autoturismului cărat la „prietenii" tăi, apoi dezumflat cauciucurile, trăgînd de zor la pompă; și alta-i să te

sei te de scîncete. Apoi rezultatele tratamentului au început să se arate.

De cîte ori veneam acolo la pulul de uns, o corcitură de fox sîrmos, internat și el în spital, se uita țintă la mine. Credeam că așteaptă să-i dau ceva, i-am și dat, dar nu asta îl interesa. Urmărea însă cu atenție tot ce făceam, nu mă slăbea din ochi. Într-o seară cînd m-am dus s-o văd pe Veta am găsit cîinele dormind pe cușca protejatei mele. Apropiindu-mă a început să mîrîie, apoi recunoscîndu-mă s-a liniștit. Din acel moment între Veta și Cobălașa s-a legat o prietenie la toată lumea. Era vară și o bună parte din timpul zilei și-l petreceau împreună în grădina de afară. Veta prăpădită cu lațul de un pom, iar Cobălașa alergînd în jurul ei. Se jucau ca niște copii. Uneori Cobălașa venea cu un os și îl ascundea dinaintea Vetei, odată l-a adus în semn de omagiu, un galoș. Era un adevărat spectacol și pentru profesor și pentru student, care o gratulau pe Veta cu sticle de limonadă. Urșoaica mea ieșise acum din rău, făcea grumbășituri, se dădea în copaci și se întrecea în tot felul de acrobații ca un copil zbuciumînd. Un reporter de la Televiziune a venit și o filmat.

— Prin urmare, înainte de a intra în literatură ursul Veta a apărut pe micul ecran...

— Într-adevăr, dar n-a fost de bun augur cum o să vedeți. Trecuseră trei sau patru zile de tratament și îngrijiri și Veta se făcuse bine. Am vrut s-o iau acasă, dar profesorul Ghețe m-a sfătuit s-o mai las cîteva zile. Vreau s-o văd cîtărindu-se pe pom cu „toate patru labele", mi-a spus dînsul. S-am ascultat.

Într-o dimineață intrînd pe poarta facultății văd că nimeni nu mi răspunde la bara zilei. Toți cei întîmpinați întoarceau capul, se uitau în altă parte, mă evitau. Mirat, intrînd spre grădină, locul unde de obicei Veta, însoțită de Cobălașa, își petrecea ziua. Am văzut acolo lume adunată, muncitori, studenți. În fața ei, zăcînd în iarbă, Veta cu capul umflat, tumefiat de [illegible] lînd deși de [illegible] cu Cobălașa. Parcă auzeam [illegible] greu a [illegible] pesti [illegible] catastrofă s-a [illegible]. Medicii m-au luat de parte și m-au spus ce se întîmplase.

simți solidar cu ceilalți fiindcă sar să dea o mînă de ajutor unuia care are nevoie, sau în atelier, sau acasă... (R.B.)

— Procesul de reeducare este complicat, da, însă poate fi desăvîrșit nu numai prin privarea de libertate, ca pînă acum în cazul minorilor și al tinerilor adulți, **prin muncă, cu ajutorul și sprijinul nemijlocit al colectivelor muncitorești**, rezultatele sînt deosebit de pozitive. Desigur, nu-i ușor să constitui permanent **un exemplu**: totul trebuie să pornească de la **exactitatea** activității noastre, de la punctualitate și disciplină, de la ordine și raporturi tovărășești. Cînd aceste condiții sînt întrunite putem spune că avem condiții pentru reeducare, pentru integrarea oricărui tînăr care fie c-a făcut un pas greșit, fie că este pe cale să l facă și noi trebuie să-l împiedicăm din vreme. Dacă la noi nu sînt admise pe drept cuvînt rebuturile în producție, de ce le-am admite pe cele omenești? (Maistrul **Nelu Cristea**)

■

Cele două cazuri concrete, schițate mai sus, nu cuprind nici pe departe sfera multiplă a cauzelor care, la un moment dat, au provocat ieșirea din „matcă" a unor adolescenți sau tineri adulți. Reintegrarea lor în cursul firesc al existenței noastre libere, demne și pline de răspundere, constituie — fără doar și poate — semnul maturității unei întregi societăți. Spiritul umanist care caracterizează orînduirea noastră socialistă asigură tocmai, recîștigarea acestora pentru colectivitatea din care fac parte și implicit recîștigarea lor pentru ei înșiși, căci, nu de puține ori, deriva lor socială reprezintă, totodată, și o derivă personală, cu nimic mai puțin gravă. Creditul care li se face este pe măsura puterii unei întregi societăți. „**Dorim ca îndreptarea lor să se facă în fabrică, pe ogoare, în instituții, prin influența pozitivă a colectivelor**. Tocmai în aceasta constă și **trebuie să constea forța societății, a colectivității: ca însăși să vegheze ca toți cei care trăiesc în această colectivitate să respecte normele și legile țării**". (**NICOLAE CEAUȘESCU**)

Iar faptul că amîndouă cazurile au drept punct de pornire al abaterii, o perturbare afectivă provenită din mediul familial nu reprezintă în nici un fel, o **întîmplare**: **rostul decisiv al familiei** în integrarea firească pozitivă, la timpul cuvenit, a **tînărului**, este un fapt binecunoscut. Acest adevăr de viață se cuvine a fi necontenit în atenția părinților, căci — de asemenea se știe! — este mai greu să reeduci decît să educi. Pentru cei aflați abia pe treapta educării, atenție maximă.

MIHAI STOIAN ■

Îngrijitorul care se ocupa de Veta venise seara beat, aducînd cu el un alt individ în aceeași stare, ca să-i arate ce grozăvii lucruri știe să facă ursul Veta. Sîrîtă de lanț în grădină, se vede că Veta nu s-a supus ordinelor date de îngrijitor, mai ales că era noapte... Iar acesta a început s-o lovească cu lanțul peste cap cu o sălbatecie fără seamăn. Minunați oameni care sînt profesori și medici de la Facultatea de medicină veterinară m-au asigurat că vor face tot posibilul să salveze viața puiului de urs și nu mă îndoiam că ar fi izbutit. Dar, lovitură de teatru, a doua zi dimineața, Veta zăcea inertă în cușcă și fusese otrăvită. Probabil aceeași mînă criminală.

Iată, aceasta este povestea **Ursului Veta**. Ziarul **Scînteia** a relatat cu indignare odioasa faptă și din toată țara au sosit proteste peste proteste înfierînd barbaria acelui individ. Ursul Veta era vlăstarul **a trei generații de urși crescuți de mine**.

Nașul ursului Veta a tăcut și în tăcerea care a urmat am auzit lunecarea unei lacrimi.

VLADIMIR BUNEA ■

Ursul Veta și Ciobănica

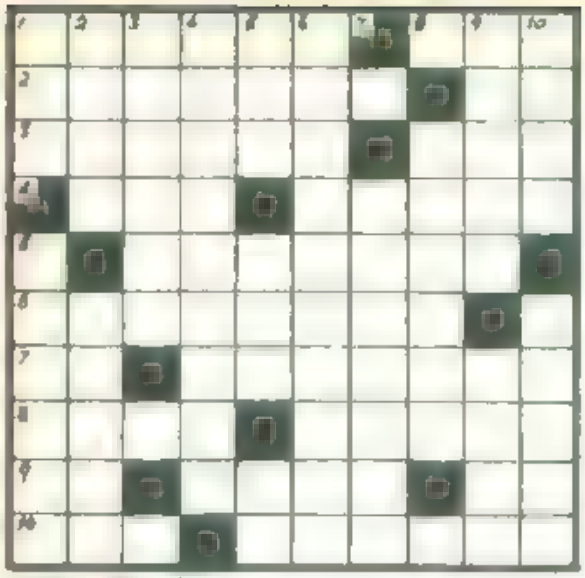

O.R.L.

ORIZONTAL: 1) Luate de gît cu bune intenții — Se apucă de urechi 2) Cu malformații ale nasului și urechilor — Var stins ! 3) Se spune la ureche — Extrage din gît. 4) Japonezul din... Manitoba ! — A trata cu apă fiartă. 5) Se tau de gît. 6) Le crește nasul din proprie inițiativă. 7) Ia înapoi ! — Ce scoate din gîtlej e de spaimă. 8) Bate spatele — Modelează gîtul și mai meșteresc și o ureche (sau două) 9) Mură spartă ! — Umblă cu șoapte învelite pe la urechi (fig.) — Una lipsă la auz sau alta la văz ! 10) O.R.L. [illegible] cu căpitanul — Are miros cînd se înfundă

VERTICAL: 1) Un șef văzut de jos în sus ! — Plasează un nod în gît. 2) Alunecă pe gît — Cercetător cu... nasul 3) Prinsă de urechi (să fie de învățătură !) 4) Dare peste nas (pl.). 5) Oraș în Italia — Oază în Sahara — Arici ! 6) Vînează nasicornul. 7) Îți împuiază urechile. 8) Îi curge nasul și o doare gîtul. 9) Surzi la cerere — E bun de gură. 10) Au gura mare, dar nu au gît — Recepționată cu nasu.

Dicționar : RAE, AIR.

Liviu POPESCU — Craiova

DE LA POȘTA

(Metagramă anagramată : xxxxRxxxx—xxxxxxxTx)

Constanța COJOACĂ — Tr. Măgurele

DIALOGURI

— Nevastă-ta știe să cînte la pian ?
— Nu, dar cîntă

•

— John, împrumută-mi 300 de dolari
— La ce-ți folosesc ?
— Vreau ca de Anul nou să termin cu datoriile

•

— Ce facem, doctore, totul e în ordine pentru operație, [illegible]
— Nu [illegible], [illegible]

•

— Aveți ceva pentru părul cărunt ?
— Nimic în afară de un respect deosebit

•

— Ieri am mers cu 120 km la oră și [illegible]
— Și [illegible] ?
— Nu [illegible] roata de rezervă !

•

— S-a căsătorit de două ori și de fiecare dată cu ghinion
— [illegible] ?
— Prima soție l-a părăsit, a doua a rămas

Petrache MUREȘ — Vișeu de Sus

REBUSISME

— Gelu a dezlegat un careu cît [illegible]
— Da, careul se intitula [illegible]

•

— Enigărescule, care-i orașul unde se [illegible] ?
— Veneția.

•

— Se practică enigmistica pe Selena ?
— Cred că da, deoarece cunosc mulți rebusiști ce par picați din Lună

•

— George Călinescu a fost enigmist ?
— Da, n-ai auzit de „Enigma Otiliei" ?

•

— Spune-mi un proverb . rebusizat !
— Bate șaua, să priceapă... at-ul !

•

— Cît fac o sută nouă și cu o sută nouă ?
— Două sute „nou" !

Titi GHEORGHIU — Vaslui

PUNCTE DE VEDERE

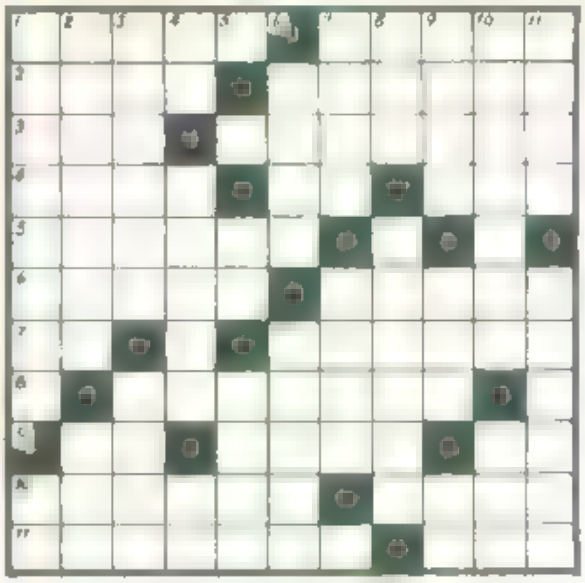

ORIZONTAL: 1) A venit, a văzut, a învins — Nu-și văd lungul nasului. 2) O... văz și basta! — Un punct de vedere. 3) Prietenul lui Tibișir — Văzut (între prieteni) 4) Zeul suprem al vikingilor — Soare egiptean — Scriitor portughez. 5) Ecran al ochiului. 6) A da viață — Paravanele feței cu goluri pentru ochi 7) Ai parte! — [illegible] are parte 8) Specialist [illegible] a ochi 9) [illegible] — [illegible] bină cu plăcutul — Un om au[illegible] 10) [illegible] mina ochilor ei (pl.) — Setos [illegible] tere. 11) Puse la vedere — Aici, peaproape

VERTICAL: 1) Au calitatea de a impresiona retina în fel și chip (adj.) — Cămașă cu flori și riuri 2) Sare în ochi — Un ochi de apă 3) Văzuți în viteză — Vîrf în Alpii Italiei. 4) La văz și la auz! — N ai ce vedea — [illegible] 5) [illegible] mai intim — Cîntec de leagăn 6) Arătare cu degetul întărită cu vorba — Ascuns vederii 7) Protectoare a arielor — De netrecut cu vederea [illegible] pl.) 8) [illegible] clipită! — Îți dă [illegible] 9) [illegible] la figurat — [illegible] la început! 10) S-o mă[illegible] alta — Privit de sus 11) [illegible] A trage cu coada ochiului (fig.)

Dicționar: ODIN, ECA, ORBA

Toma MICHINICI — București

CU CUVINTE!

(Metagramă anagramată: xEXXXXXXX—XXXXXXNXX)

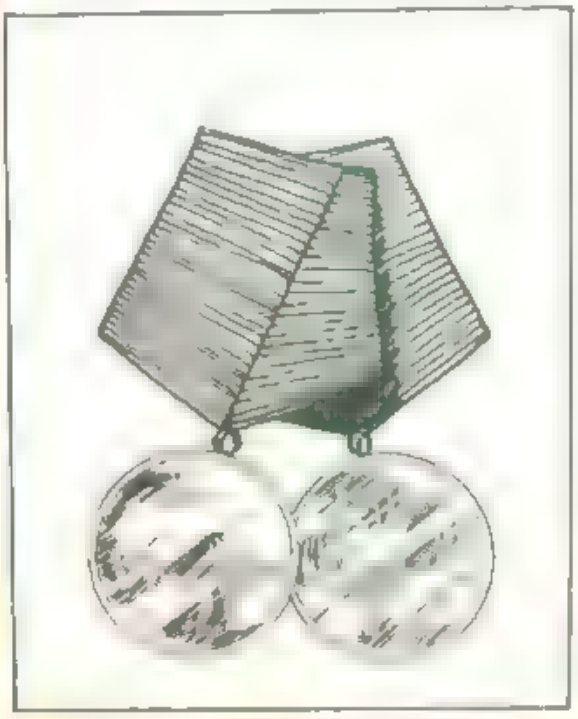

Bela SCHUCHTER — Beluș

DICȚIONAR SPORTIV DE REVELION

ÎNCĂLZIREA	[illegible]
LOVITURA DE ÎNCEPERE	[illegible]
PENALTI	[illegible]
GOL	[illegible]
AVERTISMENT	[illegible]
BENȚ	[illegible]
ANTIJOC	= „Uite tu, Gigel [illegible] sează ca un elefant
JOC ÎN VITEZĂ	[illegible]
JOC LENT	[illegible]
JOC TEHNIC	Valsul
OBSERVATORI FINANCIARI	[illegible]
MĂTURĂTOR	[illegible]
PRELUNGIRI	Ciorba de potroace
RETUR	[illegible]
POARTA	- Cămara (în ea se [illegible])
SUSȚINĂTORI	Ramurile pomului de iarnă

Dan PRECUP — București

PEISAJ ÎN ALB

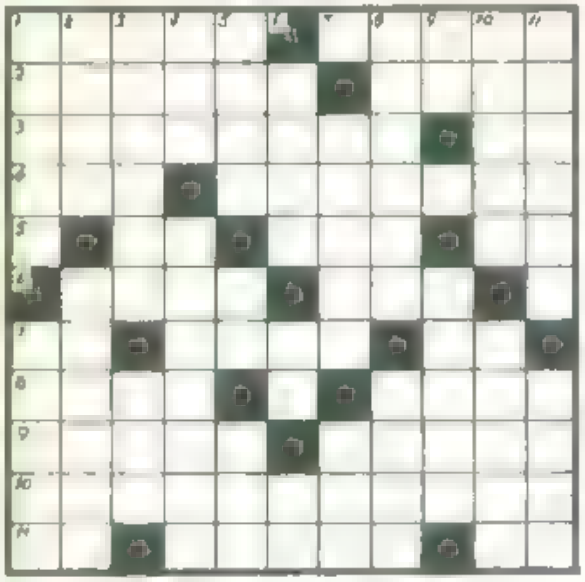

ORIZONTAL : 1) Insula albă — Un cuvînt... trăs la temă. 2) Flori cu petale de zăpadă — Varietate albă de... peşte. 3) Alb curat — Materie primă pentru albituri. 4) Culoare (reg.) — Fecioara în alb. 5) Verbul existenţei — Cu roţi strălucitoare în cer — Pană. 6) Pe lîngă gard, pe lîngă drum... — Albul senecuţii. 7) Surpriză la ofiţerul stării civile — Au un alb anatomic — O jumătate de bloc ! 8) Onomatopee lacustră — Sezonul bronzării. 9) Lucru periculos într-un peisaj în alb — Nici alb, nici arămiu, şi alb, [illegible] 10) [illegible] negru pe alb. 11) Pari ! — Sportul alb — [illegible]

VERTICAL : 1) [illegible] 2) [illegible] în alb din temporal [illegible] 3) [illegible] Acela. 4) [illegible] negre" — Are un fond... alb. 5) Orăşel în Olanda — Toc gol ! — Fiord în Danemarca. 6) Cu ăsta n-o poţi băga pe mînecă — Sămînţă de veselie — [illegible] 7) Albi negri (fig.) — Luna florilor. 8) [illegible] pu-i alb, olle-s negre (sing.) — [illegible] 9) Bec ! — Se duc învîrtindu-se. 10) Stînjenei — Florile albului imaculat. 11) Se [illegible] pînzele albe — Şi cu aceasta, [illegible]

Dicţionar : ŞAR, ARUM, ISE

Liviu PINTILIE — Bucureşti

„BALADE" REBUSISTE

(Anagrame)

NUNTA DIN POVEŞTI

Un păianjen îţi ţesea
rîd de horbotă măruntă,
DOI LUCRAU LA ALBA TA
rochie, vro porţi la nuntă.

ÎNMUGURIRE

Parcă s-ar fi rîzînd de naiba,
dar observ acum, fără să vreau,
că în această dimineaţă dulce
ACELE DIN IARBĂ MUGURI dau.

ÎN DRUMEŢIE

Venit din pustiul cu arşiţe mute,
aici, între braţii cu foşnetul viu,
pierdu cărăruia ce duce la munte —
şi GHIDUL ARAB RĂTĂCI LA SIBIU...

TÎRGUIELI

La oraş, în prăvălie,
DOPURI BADEA IA DIN PLIN,
să le ducă-n sat, la vie,
pentru sticlele cu vin...

INTIMITATE

Cuibăşul rîsurilor mele
era umbrit de un tei stinghier
şi LUMINAT ABIA DE CELE
cîteva astre de pe cer.

Andrei CIURUNGA — Bucureşti

N. A. Anagramînd, în fiecare strofă, nu[illegible] cuvintele scrise cu litere [illegible] obţine titlurile [illegible] poeziei de [illegible] Tudor Arghezi.

PRECUM DIN BASME FĂT FRUMOS

(Criptorebus : 1-I, 5, 3, 6)

Constantin GRIGORE — Bucureşti

„EPOPEEA" MARILOR RECHINI AI INDUSTRIEI ROMÂNEŞTI

De la Maxulică, prietenul regelui, la infractorul nr. 13

Unde începe şi unde sfîrşeşte „frăţia de afaceri" Max Auşnit — Nicolae Malaxa !

Nicolae Malaxa şi Max Auşnit — [illegible] de cei [illegible] Primul [illegible] la [illegible] Brăila. Al doilea, în 1889, la Galaţi.

Amîndoi porniţi, din adolescenţă, pe [illegible]. Hotărîţi, să devină eroii unei epopei moderne, cu nimic mai prejos decît „Iliada". Cu o singură rectificare: forţa pumnilor să nimicească vitejia lui Achile şi [illegible] lui Agamemnon. Iar isteţimea lui Ulise să le furnizeze „calul troian" cu care să cucerească, fără vărsare de sînge, cetatea de aur a siderurgiei româneşti.

Startul bîrlădeanului a fost ceva mai greu. Era al unui self-man, care pornea de la punctul 0. Al gălăţeanului, mult mai [illegible] lăsătorele l-au dezmierdat încă din leagăn cu 1000 napoleoni de aur, cîştigaţi — după cum va susţine la procesul din 1940 — prin prestigiul firmei paterne („Osias Auşnit — import de tablă"). Tînărul inginer Malaxa şi-a înghebat în oraşul natal un mic atelier de reparaţii mecanice. [illegible] de transmisii, avea să ducă la apogeu comerţul de tablă [illegible] ceput la 1910 de tatăl său, venit [illegible] fără cu paşaport austro-ungar. O diplomă de la Viena, cu ştampila „Academiei de comerţ" [illegible] tînărului Max [illegible] intelectuală.

Dar şi Bîrladul s-[illegible] prezentau [illegible] prea mică pentru [illegible] ve[illegible] [illegible] cucerească întreaga piaţă a siderurgiei [illegible].

Malaxa [illegible] atrăgînd atenţia de ope[illegible] la Bucureşti. Intîia Atelierele Grivi[illegible] [illegible] de preţ, urma corupţiei [illegible] pentru reparaţia [illegible] pseudonim un simplu şurub), sute de mii de lei, din care putea [illegible] cu [illegible] la [illegible] materialele căilor ferate, „[illegible]" [illegible] şi [illegible].

Auşnit venit la Bucureşti ca singur reprezentant al firmei paternă din Galaţi, a ştiut, prin aceleaşi metode, să-şi asigure monopolul importului de tablă, atît de mult cerută de „boom"-ul construcţiilor interbelice.

Şi după cum rechinii se recunosc după mirosul sîngelui [illegible] reciproc şi Auşnit şi Malaxa „Atelierele de reparat locomotive" şi „Magazinele Unite de fierărie" îşi dădeau consultaţii mutuale tehnico-financiare, agrementate şi de cele ale juriştilor, spre a se putea strecura, cu abilitate, prin cotoroanele Codului penal.

Dar creşterea beneficiilor nu făcea decît să le ridice şi cota ambiţiilor.

Inginerul Nicolae Malaxa a putut atinge pe marele inventator român Gh. Constantinescu, ca să vină de la Londra, pentru a aplica principiul [illegible] la [illegible] fabricate de bîrlădean pentru [illegible] noastre feţe.

[illegible] vicerez Max Auşnit [illegible] „Metalurgia", punea mîna pe întregul comerţ de tablă din ţara noastră şi [illegible] pentru [illegible] poporul fabricii [illegible] adjuvant al operei de înălţare a marilor blocuri de locuinţe sau de interes [illegible].

Colaborarea armonioasă a celor doi [illegible] materializat în acţiunea

de „salvare" a Societății „Reșița", recent scoasă din mîinile vechii stăpîniri austro-ungare (cointeresarea „Băncii românești" (vîntilator-general) avea nevoie de conducători „specializați" care s-o consolideze pe plan național și s-o pună „în rang" cu marile firme siderurgice din Occident.

Datorită unei masive participări, Auș-nit-Malaxa intră în consiliul de administrație al Societății „Reșița" reușind prin acest „cal troian", printre altele, ca oprească fabricarea tablei subțiri de către uzinele din Valea Demanului, iar al doilea să dirijeze construirea locomotivelor într-o proporție mai mare spre noile sale hale, ridicate lîngă gara Cățelu.

Danii pentru rege și „duduia" Lupescu

„Capul industriei siderurgice" și-a atins obiectivul mult dorit. Pentru păstrarea pozițiilor monopoliste nici un sacrificiu nu era prea mare: miniștri, directori, secretari generali ai departamentelor economiei naționale și comunicațiilor intră direct în soldele lui Malaxa-Auș-nit. „Restaurația" de la 8 iunie 1930 aduce o nouă piesă grea pe eșichierul politicii și economiei românești: Carol al II-lea. Pentru captarea regelui, „frații de cruce" Auș-nit-Malaxa se prezintă cu ploconeli la Palat, cerînd marea favoare de-a le fi acceptat un cec de 100 000 000 lei, ca „danie pentru operele culturale ale Maiestății Sale". Nu trebuia neglijată însă nici „Duduia" — Elena Lupescu — în ale cărei grații „cei doi" intră prin cadouri munificente: vila din Aleea Vulpache, ferma de la Săftica, tablouri de Grigorescu și Luchian, covoare „de rugăciune" etc., etc.

La partidele de pocher, jucate vesperal de perechea Carol-Lupeasca și Malaxa-Auș-nit, ăștia din urmă erau obligați să piardă peturi de milioane, tot pentru menținerea climatului favorabil unor mănopere dolosive, pentru ca să scoată apoi paguba de la masa de joc, înzecit și înaulit, din bugetul statului.

Măxulică și Malaxa — prietenii prețuiți ai regelui

Așa se face că în croaziera pe care Carol al II-lea o organizează în 1938 cu vaporul său regal (cadou al rudelor imperiale de la Londra) pe Marea Neagră unul din invitați indicați să fie „Măxulică", diminutiv adoptat de amfitrion pentru prosperitatea [illegible] casă [illegible] a [illegible] Ardeal [illegible] Lovinescu [illegible] (Liberal Augustin [illegible] în toate consiliile de administrație ale generelui său).

Simplă coincidență sau manevră de ultimă oră posă la [illegible] Duduia-Malaxa? Marele proprietar al uzinelor de locomotive absentează de la această croaziră. A fost invocat „răul de mare" de care urmașul corsarilor din Marea Egee ar fi suferit... Cert este că pe vaporul regal, scumpul, prețuitul Măxulică s-a bucurat singur de toată atenția șefului suprem al [illegible] noi românești. „Atenția" se îndrepta, cu precădere asupra unor [illegible] la întreprinderile conduse și [illegible] Măxulică nu numai pe meleagurile noastre, dar și în alte centre din Europa: „Wickers Armstrong" la Londra, [illegible] la [illegible] la [illegible] Alexandria (Egipt).

În locul cadourilor, oricît de mari, „Maiestatea Sa" era avid de a-și crea [illegible] de [illegible] fără a [illegible] [illegible] la [illegible] „Mu[illegible]", la [illegible] Bucureștii [illegible] Blanc [illegible] Banca de [illegible]).

Să fi fost atît de independent cabinetul Auș-nit, încît să îndrăznească a rezista [illegible] [illegible] [illegible] fi dezlegată decît de precizările eventuale ale unui „jurnal personal", ținut de expertul om de afaceri, dacă ei s-ar fi încumetat să evadeze din cadrul strict al cifrelor din registrele [illegible] (unul pentru uz personal și altul pentru „a lua ochii" fiscului). Ceea ce se știe sigur este că după înalta onoare a invitației regale „Măxulică" și-a pierdut, [illegible] favorurile [illegible] Duduia, și „frăția de cruce" a lui Malaxa, a cărui figură impenetrabilă nu lăsa a i se ghici nici una din „lovitu-

[illegible] pregătite împotriva fostului său lovarăș de afaceri.

Drumurile „celor doi" se despart de acum înainte: Măxulică se dedică, într-o stare de mare febrilitate, societăților holding pe care le crease în marile centre europene și le conducea fie personal, fie prin rubedenii apropiați (frați, unchi, cumnați și chiar un fost socru — după prima soție)

Iar Malaxa simte o tot mai mare a[illegible] pentru [illegible] venind la cale schimbări de guverne împreună cu „marele șambelan" Ernest [illegible] M[illegible] este [illegible] frantașș, [illegible] lui" și apoi șef de stat-major al Partidului Națiunii, [illegible] de Carol al II-lea.

La apetitul pentru supremația [illegible] individuale a [illegible] și [illegible] corpore, a guvernelor, se adăugase pasiunea de-a îndruma, împreună cu același [illegible] ardelariana, însăși politica externă a țării pe alt făgaș decît cel al alianțelor tradiționale. Malaxa porneste [illegible] pentru susținerea lui Armand Calinescu și, mai târziu, chiar a generalului Antonescu, spre a instaura la putere, în exclusivitate, pe legionarii lui Horia Sima.

Procesul intentat lui Aușnit a fost sau nu o înscenare judiciară ?

[illegible] Octavian Goga din fruntea guvernului (la 10 februarie 1938), Carol al II-lea abolise vechea Constituție și octroiase țării alta nouă, prin care desființa partidele, anula libertățile publice și prelua, prin simplu interpuș conducerea efectivă a statului. Zisele democrațiile fuseseră interzise, lăsate fiind să apară numai cele „de dreapta", care preamăreau pe „regele culturii", pe acest „Ludovic al XIV-lea" [illegible] Se lăsa drept loc [illegible] arbitrariu, iar domnia bunului plăc regal se instala „ca la ea acasă". Decretele rasiale împărțeau pe români în oameni de categoria I, a II-a și a III-a, ultima din urmă fără nici un alt drept decît de a respira. Max Aușnit era numit de ziarele [illegible] și [illegible] „catolicul de rit mozaic". E. simțea că nu-și va mai putea conduce barca afacerilor [illegible] de adăpost [illegible] „Banca Națiunii Române" [illegible] Mai [illegible] spre [illegible] burate Consiliile de familie ce se țineau la Viena [illegible] mai bine puse la adăpost. A fost găsit [illegible] bancare și fiscale nu tulburau cu nimic [illegible] rea safe-urilor — [illegible] tele său Edgar și cumnatul Kurt [illegible] kel, cu nepotul Gerd Frenkel și chiar [illegible] după prima soție.

Acum administratorul-delegat al Societății „Iesșa" [illegible] sub formă de lombard, gaj și garanții [illegible] unor mari operații de colectare a tuturor [illegible] și [illegible] capitalului românesc. Fostul „frate de cruce", N. Malaxa [illegible] dat alarma [illegible] Alceu Valpeche și la palat, unde consorțiul Carol-

Aușnit în boxa acuzaților

Lapesca Urdărianu veghea cu atenție pentru a opri evaziunea „devizelor străine" de pe teritoriul românesc. Și chiar în vara anului 1940, cînd tragedia pentru țară nu se dezlănțuise direct, Societatea Reșița a făcut plîngere direct Ministerului Justiției, cerînd arestarea administratorului delegat Max Ausnit „pentru înstrăinarea rente la CEPI pentru gestiune frauduloasă și vătămarea patrimoniului public".

Cabinetul 10 instrucție de pe lîngă Tribunalul Ilfov dă ordonanță de urmărire împotriva lui Ausnit și hotărăște luarea cuvenitului mandat de arestare.

La 18 ianuarie 1940, Înalta Curte de Casație (secția a II-a) respinge recursul lui Max [illegible] pe cel se condamnase [illegible] pînă în august [illegible] fusese obligat să demisioneze din înalta poziție. La 12 februarie 1940 „presa naționalistă" elogia [illegible] de propagandă [illegible] N. Malaxa [illegible] dă revelația [illegible] la 16 februarie un articol [illegible] cul unei trăiri [illegible] pe Max Ausnit [illegible] de „administrare [illegible]". În [illegible] a Tribunalului [illegible] secția I [illegible] parlamentul [illegible] din partea Camerei de comerț, din Galați

Interogatoriul rajahului

În boxa acuzaților apărea, în această primă ședință, omul de 51 de ani, „jovial, durduliu, cu paltonul blănit, cu [illegible] la [illegible] răspunde „cu o suavă pelticeală" interogatoriului magistratului [illegible]

— **Numele ?**
— **Max Ausnit**
— **Profesiunea ?**
— **Industriaș**
— **Numele tatălui ?**
— Osias
— Al mamei ?
— Clara
— Născut ?
— **La Galați.**
— **Domiciliul actual ?**
— Aleea Alexandru nr. 1
— **Căsătorit ?**
— [illegible]
— [illegible]
— Cu Laura Porada
— Copii ?
— [illegible]
— Studii ?
— **Academia comercială din Viena**
— **Religia ?**
— **Romano-catolică**
— **Starea materială ?**
— Răspunde [illegible]
— **Mai tare ! — strigă** [illegible] avocatul Reșița și a Rentei Naționale
— **Avere evaluată în țară la 200 milioane le.**
— **Depuneri în străinătate ?**
— **Circa 80 000 lire sterline**
— **Cîștigul pe an ?**
— **Circa 12—15 milioane lei**
— **Situația militară ?**
— **Am fost voluntar în războiul 1916—1918**

Apărarea solicită stenografierea totală a declarațiilor depozițiilor predoaiei și acuzaților.

În pauza acordată pînă la venirea stenografilor, se dă citire ordonanței de urmărire întocmite după rechizitoriul definitiv al procurorului. Cascadă de texte penale, articole represive, [illegible] de vinovăție, un adevărat poem penal, o cazanie a păcatelor, salba [illegible] de [illegible] carnaval de cifre astronomice, indicînd falsurile, sustragerea de acte, [illegible] în [illegible], prăbușirea [illegible] din țară, apelul la concursul [illegible] financiare străine [illegible] fără stoarcerea veniturilor [illegible] la „Reșița" sub pretextul [illegible] „[illegible] firme [illegible]".

— Recunoști aceste fapte ?

— Nu, [illegible]. Am fost implorat să salvez „Reșița". Pentru aceasta am de[illegible] din postul de director al so[illegible] Ivan Nadrag [illegible] se afilase și firma „Metalunit"

— [illegible] s-a rămas [illegible] ?

— **Fratele meu, Edgar. Cursul acțiunilor „Reșița" a urcat [illegible] spre [illegible]**

— Și totuși [illegible] ca [illegible] să gireze polițele „Reșița"

— **În 1931, consecințe [illegible] Reșița [illegible] Partea [illegible] N. Malaxa [illegible] Wickers Armstrong [illegible] Malaxa [illegible] 300 000 [illegible] Reșița. [illegible]**

— **Cum a [illegible] CEPI [illegible] ipotecară a „Reșiței" ?**

— **Datoria către „Steg" Viena trebuia garantată de CEPI**

— **Dar tot „Steg", neavînd încredere**

Banca apărării

în CEPI, a cerut „Reșiței" să garanteze, la rîndu-i, compania cu sediul în prin- [illegible] pentru [illegible] globului 45. Deci CEPI era, în același timp, [illegible] „Reșiței"

— Administratorul-delegat al „Reșiței" depunea renta acesteia la CEPI unde tot el era în comitetul de direcție [illegible]

— Dar cu fierul vechi cum stăm ?

— Am perfectat contracte pentru [illegible] fier vechi [illegible] Franța și [illegible]

— Numai că, odată fierul vechi ajuns cu șlepurile [illegible] „Reșiței" [illegible] Metalunit [illegible] Reșița [illegible]

— Astea sînt [illegible] financiare curente, care se fac [illegible] nu sîntem penaliști — răspunde, cu aer de superioritate, Ausnit [illegible] că nu trebuie să-și aroge, în exclusivitate [illegible]

Partea civilă : Lăsați-l să răspundă singur. Că tot el va răspunde și cu [illegible]

Procurorul : Cum explică inculpatul că o cerere de fier vechi pentru Franța [illegible] „Metalunit" [illegible] fierul era furnizat numai din partea „Reșiței"

Ausnit : Aveam dreptul de semnătură pentru [illegible] societăți

Procurorul : Dar cererea avea numai antetul „Reșiței". Ai făcut un [illegible] la 18 august 1939, după ce a [illegible] de la „Reșița" [illegible] la CEPI [illegible] și banca C.P.R. de [illegible] franci aur

Ausnit : Am depus-o în vederea unei viitoare operații de credit.

Procurorul : La instrucție ai declarat că era garanție pentru dobînzi neachitate [illegible] „Reșița" ar la „Reșița" reprezentai interesele [illegible] CEPI ?

Partea civilă : Ce articole fabrica „Metalunit" ?

Ausnit : Cutii de conserve.

Partea civilă : Și dumneata ai fierul vechi necesar fabricării [illegible] cutii de conserve [illegible] „Metalunit" [illegible]

Procurorul : [illegible] dolari [illegible] de [illegible]

Ausnit : [illegible]

Procurorul : Și dezvoltarea [illegible] ? Aveai autorizație de la B.N.R. pentru [illegible] ?

Ausnit : Cred că nu este cetățean [illegible] de [illegible] de ședințe)

Apărarea contestă dreptul [illegible] de a fi prezentă în proces, deoarece procesul n-a fost declanșat cu aprobarea adunării generale a acelei societăți

Partea civilă: Chiar și un singur acționar poate declanșa procesul, dacă se [illegible] Aici e vorba de ilicitul penal, iar nu de [illegible]

Ministrul — totăl, subsecretarul — mamoșul unei legi

Apărarea [illegible] nulitatea acțiunii pe baza legii de apărare a patrimoniului public.

Partea civilă [illegible]

Apărătorul [illegible]

Partea civilă. A fost [illegible]

Procurorul [illegible]

Unul din apărători, V. Melinte, fiind [illegible] dojana părții civile: Fii cuminte, Me[illegible]

Procurorul anunță că va extinde re[illegible] la legea devizelor.

În ziua a V-a începe defilarea martorilor apărării. Unul e fratele primului [illegible]

[illegible] are martori pe un fost [illegible] industriei pe comisarul guvernului pe lîngă „Reșița", pe directo[illegible] vechi, pentru a servi cît mai copios in[illegible]

Se dovedește că actele din servieta [illegible] în Londra, unde se afla, în completă [illegible]

Partea civilă [illegible] vechi, Augnit a dat ordin să fie apro[illegible] exorbitante și cu facturi nesemnate.

Apărarea [illegible] N. Mirescu să fie audiat la domiciliu, deoarece nu se [illegible]

[illegible] de la înființarea fabricii (din 1899 !), arată că renta C.F.R. de la CEPI a primit un nou transfer, [illegible] ațiunile au fost cedate lui „Sartil". S-au realizat mari diferențe la cursul [illegible]

„Please, do not confirme this"...

[illegible] dra de Augnit, cerea direcției [illegible] Marcel Bart [illegible] lonia, Iugoslavia, Rusia și [illegible]

Partea civilă. Este [illegible] de societate supra și multinațională, creată de Max Augnit și condusă tot de [illegible] sau cumnații Mardsen și Kurt Frenkel [illegible]

[illegible] și dispunînd în [illegible] este foarte bolnav. Deci, trebuie să i se administreze cea mai mare doză de [illegible]

Joi 14 martie 1940

[illegible] monului public, Max Augnit este condamnat la 6 ani închisoare corecțio[illegible] interdicție, precum și la [illegible] care totalizează 200 000 000 [illegible] „Reșița", a plăti acum [illegible] „bursa neagră"), cu diferențele inerente de curs.

[illegible] Mas Augnit S. Malaxa"

Al. VIORAN ■

POVESTE HIBERNALĂ

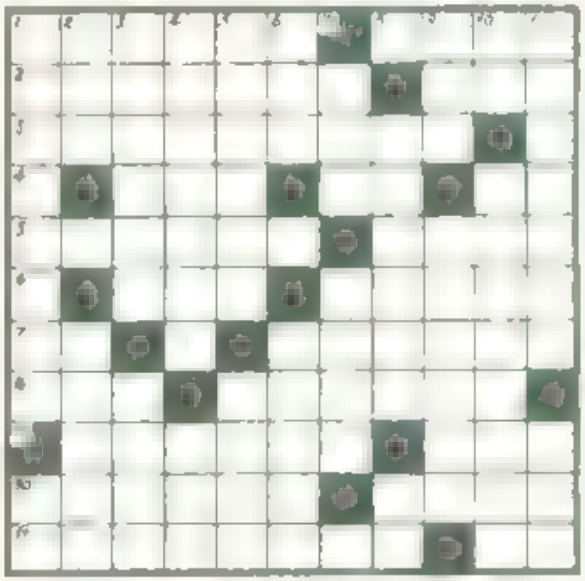

ORIZONTAL: 1) [illegible] hibernal — Ca un fulg. 2) Vizitatori [illegible] 3) [illegible] 4) [illegible] — [illegible] de lanț — [illegible] 5) [illegible] — [illegible] 6) Nu duce [illegible] — [illegible] în Moș Ge[illegible] 7) [illegible] — Dat cu aur... pe [illegible] 8) [illegible] fără [illegible] — [illegible] 9) [illegible] copilor — Migrator de altădată. 10) [illegible] zăpezii — Atârnă-n [illegible] 11) Sărbătorit... de la un an la al[illegible]

VERTICAL: 1) [illegible] — [illegible] Popa. 2) A trece cu plugul — Construită de cu vară ca-n pro[illegible] 3) [illegible] centrală — Stă mereu în dulap. 4) Punere pe foc — Vorba lui Moș Martin. 5) In[illegible] 6) Autovehicul românesc — Pentru sacul [illegible] fără fund. 7) Patinoar rural ad-hoc — Fri[illegible] 8) [illegible] în stilul vaccolului [illegible] 9) Pronume — Receptor per[illegible] gerului. 10) Replică hibernală a copiilor dată celor mari (... de [illegible] — Ca zăpada. 11) Înghețat în [illegible] — Nenea. Omăt!

Dicționar: IME.

Toma MICHINICI — București

MOMENTE VESELE ȘI TRISTE

(Anagrame)

EPIGONUL

[illegible]
[illegible]
an poet contemporan
[illegible] *MERI FI O LIRA [illegible] A*

CUM E SACUL

[illegible]
[illegible]
[illegible]
O URNIM MEREU LA URMA

INVITAȚIE

[illegible] în pantă
vâd o fată înghețată stoi
[illegible]
[illegible] *DIN GOANĂ MURMUR: „Hai cu [illegible]*

LA DEJUN

[illegible] acesta-i un deliciu,
[illegible] mănânc un rînd, neapărat
[illegible] ți-ați dat un prețios îndiciu:
[illegible] PISCINA VOASTRĂ-I cultivat...

VÎNĂTOARE

Cerbul a căzut la-mpușcătură,
[illegible]
cu pelinea dureros de pură.
[illegible] *sale toți*

Andrei CIURUNGA — București

N. A. [illegible] de M. [illegible] Atât de anagra[illegible]

CU EMOȚIE

(Monoverb cu încastru anagramat: XXXXXIXXXXXX)

Monica SCHUCHTER — Beiuș

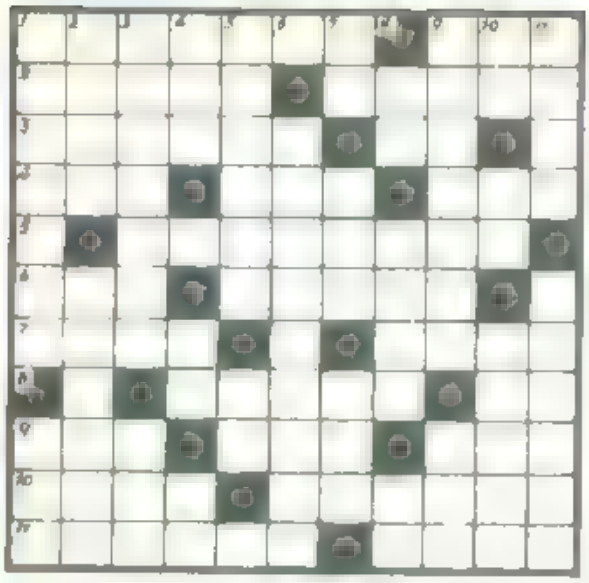

LIVRESCĂ

ORIZONTAL: 1) Uniunea scriitorilor — File de la mijlocul cataloagelor ! 2) Roman (pl.) — Îmbrăcat în scoarțe. 3) Suportă orice fel de carte — Primele în publicații ! 4) Introducere în estetică ! — Localitate în R. D. Germană — Literă dintr-o... scriere deosebită. 5) Ca la carte 6) Volum — Prefațează un act. 7) Foaie [illegible] — Lipsiți de conținut 8) Călăuza [illegible]rului (pl.) — În Teba ! 9) Editura [illegible] — [illegible] povestitor (pl.) — Periodic 10) „Bărăgan" — Însemnări (ang.). 11) Luat drept anexă — „Omul cu mirțoaga" !

VERTICAL: 1) Tare la carte — La [illegible]rea din bibliotecă ! 2) Zeul dragostei [illegible] 3) [illegible] — [illegible] 4) [illegible] Bis ! — Post-scriptum. 5) Cîtită demult — Editura de stat. 6) Publicație la domiciliu. 7) În lucru ! — Detaliu dintr-o piesă — Localitate în Japonia. 8) Capodoperă ! — Prezențe permanente în bibliotecă — Tom neterminat ! 9) Cuprins (fem. pl.) — Creangă 10) Jumătate de fîlă ! — În cepe uitarea ! — Aplicată pe scrisori cu un conținut valoros. 11) Cititorii noștri — Text de operă

Dicționar: IBA, NIO

Petrache MUREȘ — Vișeu de Sus

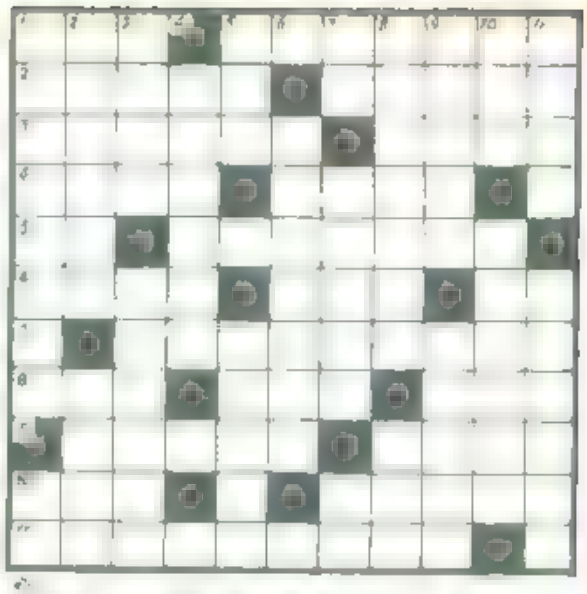

ÎN FAMILIE

ORIZONTAL: 1) Fiul frumos, ca-n bas[illegible] Rosat de familie. 2) Neam... cu [illegible] (pl.) 3) So[illegible] de [illegible] Făcut pentru [illegible] 4) [illegible] Marina [illegible] 5) [illegible] familie [illegible] (pl.) 6) [illegible] „tic !" — Primele la rude ! 7) Ruda... de departe. 8) E ca și al dumitale, în familie — Mume zăpăcite ! — „Noi de aici ne tragem", zicea cronicarul 9) Fără urmași — Legătură de sînge 10) Descendenți direcți — Asistent la căsătorie 11) Vară primară

VERTICAL: 1) Om de neam — Florin Pierric 2) Frate de cruce cu Athos și Porthos — Neamul Tigrului. 3) Băiatul [illegible] — [illegible] prada [illegible] avarilor. 4) Adepții „nepotismului". 5) Frate de pîine — Răzcoala străbunilor 6) Vara cea focoasă 7) Drac gol ! — Părinte care depinde de papa — Nună (cunună) ! 8) Limba copiilor Atenei — Neam [illegible] 9) Locul unde te-ai născut — Succesiunea reginei 10) Tătăișă, tata nu-i ! — Mamă cu zece copii 11) Predecesor de actualitate — Rude care nu ne trec înainte

Victor CIOU — București

PANORAMA (Rebus criptografic 6, 8, 1, 7, 3)

Maria BOGHIU — Rădăuți

LANȚUL SLĂBICIUNILOR... REBUSISTE

Abia se luminase de ziuă cînd a sunat [illegible] tunie, cînd soarele răsare la ora 4 și 30 de minute, vă puteți închipui cît de inoportun a fost acel telefon

— Te-ai trezit, dragă ?

— Parcă, parcă ..

— Abia așteptam să se facă ziua. N-am [illegible] gămînte la tine,

Vocea prietenului meu tremura de [illegible]

— Acum, după ce mi-ai stricat somnul, [illegible] pentru careurile tale !

— Bine, bine, am să încerc, fii pe pace La ora 10 sînt cu pantofii la tine Acuma, [illegible]

•

La ora 8 fix eram pe strada Cizmarilor [illegible] trecut apoi la subiect, nu înainte de-a cere [illegible] cu complicitate :

— Ei, doar sînt rebusist pasionat ! Anagramînd textul de pe intrare, obțineți : LA GHEATA REBUSISTĂ ! Dar cine se [illegible] firmă

— Și cu pantofii cum rămîne ? Mi-i dați ?

— Cum să nu, tovarășe rebusist ! Dar... [illegible] Nu-mi! Am dat acolo de șase luni un costum la curățat și nu mi l-au resituit nici pînă acum. Ba că [illegible] au rătăcit cheia de la dulapuri, ba [illegible] unității e și el un vechi rebusist. Are pentru dumneavoastră o admirație nemărginită [illegible] Veniți cu costumul și luați pantofii. Pînă atunci vi-i împachetez. Nu vă [illegible]

— Cum să nu, costumul e gata ! Dar să vă deranjeze tocmai pe dumneavoastră ? Ce om nesimțit ! Putea să și-l ia și singur ! Mă rog, dacă toi ați venit... Am și eu o rugăminte la dumneavoastră

Ca să nu mai lungesc vorba, omului îi trebuia o scurtă de piele, din care abia adusese un transport magazinul cutare, și le vindea de sub tejghea, știți dumneavoastră — iar responsabilul e un pasionat rebusist — iar acestuia din urmă îi trebuia o pereche de lentile Zeiss minus 8 dioptrii, de la opticianul care... știți, dumneavoastră

[illegible] pe scurta de piele, scurta pe costumul de [illegible] pe pantofii galbeni din vitrina cu pricina.

La 10 fix, conform promisiunii, eram la [illegible] telefonul

— Ei, s-a făcut ?

— Nici pomeneală ! Îmi pare nespus de rău, dragul meu, dar responsabilul e un om... irresponsabil. N-a vrut în ruptul capului să deranjeze vitrina

[illegible] arătat foarte afectat de nereușită :

— Azi, domnule, să te refuze tocmai pe tine !

După ce și-a cerut o mie de scuze pentru deranj, mi-a făcut, el, personal, o cafea Dar nefiind rebusist, nu prea avea spirit de observație. Altfel, ar fi zărit în picioarele mele minunații pantofi galbeni, după [illegible] și să nu-i fi păstrat pentru mine. Și prea [illegible]

Andrei CIUBUNGA — București

CU PREVEDERE

(Rebus criptografic : 1-2, 3, 2, 1, 1, 1, 1)

Francisc TEODORU — Bîrlad

Preţul sîngelui

Reconstitución de EUGEN MARIAN

Sigur, e frumos să ne mîndrim cu apele noastre, dar mai important este să le și folosim așa cum trebuie

[illegible] profesorul Soos [illegible] notița de mai sus, decupată dintr-o rubrică de „noutăți la zi" a unui ziar central. „În general datele [illegible] concluzia generală este eronată. O apă, oricît ar fi ea de bogată în macro și microelemente, nu va putea fi niciodată comparată cu un aliment din punctul de vedere al aportului de proteine, calorii și așa mai departe pentru [illegible] nu vom reuși niciodată să ne hrănim numai cu apă, fie ea și minerală !"

Profesorul [illegible] șef al disciplinei de chimie analitică din cadrul facultății de farmacie a I.M.F. Tg. Mureș, este departe de a fi un nou venit în familia specialiștilor în apă minerală din țara noastră. Sînt mai bine de două decenii de cînd se ocupă de problema în speță — dar, mărturisește, cea mai mare parte din [illegible] nemijlocit de practică. A studiat și a analizat compoziția a cîteva sute de izvoare din zona [illegible] Covasna, Harghita, Mureș și Maramureș. În [illegible] Covasna, spre exemplu, Soos Pál a bătut cu piciorul străzile [illegible]. A detectat în jur de 1 700 de izvoare de apă pe cuprinsul acestui oraș despre care se spune că s-ar afla pe o „pungă" de apă minerală. Dintre aceste izvoare aproape 1 500 sînt de apă minerală. N-a ajuns însă să analizeze și să clasifice decît [illegible] — între care, e adevărat, unele au devenit [illegible] unde se aprovizionează o mulțime de oameni [illegible]. Profesorul Soos este convins că viitorul orașului este legat foarte strîns de folosința așa cum trebuie a apei minerale. Nu există însă din păcate pînă acum o monografie completă a apelor minerale din județul Covasna, așa cum, de exemplu, în județul Harghita ea se află pusă la punct, chiar cu unele inexactități care i se par inerente pentru un volum atît de mare de [illegible] o mulțime de studii amănunțite, încheiate după ani întregi de muncă, dar care au rămas încă în stadiul de manuscris, ne-[illegible] în [illegible] să [illegible]. Ca șef al disciplinei de chimie analitică a I.M.F.-ului din Tîrgu Mureș, profesorul Soos a avut la dispoziție o apa-[illegible] din cea mai modernă în cadrul dotărilor de laborator ale institutului, cu [illegible] cele mai bune metode pentru determinarea și dozarea ionilor din apa minerală, precum ar fi [illegible] sau spectrometria. În trecutul nu prea îndepărtat, îmi spune, aprecierea unei ape minerale se [illegible], cum ar fi cele de sodiu, magneziu, [illegible] fier, în bicarbonați, etc. De cîțiva ani, cel mai important criteriu de apreciere a calității unei ape a devenit cercetarea microelementelor — mangan, cobalt, iod, bor, litiu, arsen și așa mai departe, cele care influențează cît se poate de direct efectul terapeutic al apelor minerale. [illegible] aflate (așa cum preciza știrea citată mai sus, o informație despre care profesorul Soos nu știa nimic !) în număr de 30 pînă la 50 chiar în unele ape minerale. Sigur, aici este vorba mai puțin de apele minerale așa-zise „de masă", de consum zilnic, cît mai ales de cele „medicinale", cum ar fi [illegible] Herbe Căcălata sat. Sînnicolau Moldova. Există, de asemenea, în țara noastră o serie de ape minerale cu calități

deosebite, pe care Soos Pál mi le indica direct din memorie, ca principal descoperitor și cercetător al lor. Apa sulfuroasă de pe Valea Hanko (aproape de Covasna), o apă cu arsen, raritate la noi în țară, de la [illegible] radon, de mare importanță pentru sănătate, de la Singeorgiu de Mureș, o apă extrem de bogată în iod — dar și apele minerale sărate [illegible] atît de bogată [illegible] (o raritate europeană), Praid, Batos (lîngă Reghin), Odorhei sau Ogra, pe malul Mureșului, toate de folosință în băi cu apă minerală. De asemenea, de mare importanță e faptul că în apele minerale microelemente [illegible] accesibile organismului, ci se află sub formă de ioni, ușor de valorificat în organismul uman. De aici însă și pînă la a de[illegible] decît alimentele este o cale prea lungă, pe care numai un reporter în căutare de senzațional cu orice preț o poate străbate.

„Acum doi ani de zile, îmi mai spunea profesorul Soos, am efectuat și o lucrare cu adevărat de importanță practică în urma unui contract cu Întreprinderea Apemin Borsec. Se constatase o oarecare alterare a calității unor ape minerale din [illegible] chiar ca să fie nevoie la un moment dat să se retragă o mare cantitate de apă minerală de pe piață. Atunci, în afara colaboratorilor mei obișnuiți, între care aș [illegible] Szabo și Eva Gyarfas, am colaborat deosebit de eficient cu profesorul doctor Bedő Carol, șeful disciplinei de igienă de la I.M.F. Tg. Mureș. Împreună cu dînsul am cercetat două ape „Tușnad" de la izvorul [illegible] de la Sincrăieni-Ciuc. Am fost la fața [illegible] din urmă am stabilit că ambele ape conțin ionul de amoniu, cu originea în profunzimea izvorului. Acest ion, atacat fiind de niște bacterii se transformă [illegible] azotit care este [illegible] Prin STAS-ul apelor minerale nu sînt permise nici măcar urme de azotiți în apa îmbuteliată, dar iată că ei se formase deja în cantități destul de [illegible] timpul verii. Era pur și simplu ca o otravă pentru organism. [illegible] din sînge în [illegible] Bedő Carol a făcut cercetări bacteriologice [illegible] metodă de [illegible] respectiv. Bineînțeles că după stabilirea cauzei de apariție a ionului de azotit, [illegible] Am descoperit cu această ocazie că la filtrele pentru limpezirea apei după deferare numărul bacteriilor era crescut și de[illegible] acolo se producea oxidarea ionului de

[illegible] și de la o dată s a dove[illegible] extrem de simplă. Spălînd de cîteva ori [illegible] trare corespunzătoare și de acum înainte, [illegible] caz, întîmplarea are și ceva învățăminte. După mine, apele minerale ar trebui mai bine controlate — și nu numai în timpul [illegible]

[illegible] de la o noutăți ce avea să se dovedească [illegible] unui alt om pasionat de problema apelor [illegible] din a-i sprijini pe acești îndrăgostiți de o cauză nobilă care se cheamă sănătate. Dincolo de toate amănuntele înșirate aici vol reproduce și marea dorință a profesorului doctor Soos [illegible] și noi ne alăturăm întru totul. „Ape minerale [illegible] cele mai bune. Nu este însă suficient să ne [illegible] este să le și folosim cum trebuie!"

DUMITRU GRAUR ■

MINI-ENIGME

UMBRA RECE

Pulberea de argint se adună
Pe cer alb, senin, pe lună
E joc rece, boare sumbră
Și-și face veacul... la umbră !

(Bruma)

CAMPIONUL

E asul jucătorilor astrale
Și doar [illegible] nu i stă [illegible]
E mesager al bucuriei
Al nostalgiei, al dorinței !

(Cîntul)

PRIETENUL

Berbecel de dus în spate,
Tol de mițe înspicate
Iarna toată e a lui,
Vara doarme-nfipt în cui !

(Coșocul)

LIMBĂ ASCUȚITĂ

Prată rute, bunăi, [illegible]
[illegible] în urbă
Ha [illegible] ha [illegible]
Pe covorul din livezi

(Coasa)

LEGUMICOLĂ

Fă[illegible] [illegible] și dulce
Mult ar [illegible] să [illegible]
Dar cînd [illegible] în cămară
Îi rămîn pietele-afară !

(Morcovul)

URCUȘ

Cu ea sus, cu ea coborî,
Cînd sub pămînt, cînd spre nori
Țineți minte de v-am spus :
Mergeți cu ea numa-n sus !

(Scara)

LENE

Stă la cald, [illegible], se [illegible]
Mîndra toată ziua toarce
Nu prea știe ce e graba
Căci torcînd, cam stă degeaba !

(Pisica)

PAZNICUL

[illegible] [illegible] în toartă
[illegible] nu i poartă
[illegible] sumbră toartă
Stă legat de poartă !

(Lacătul)

SAREA VIEȚII

Stă [illegible] cu vinul cîntul
Și [illegible] pămîntul !
Mă naș din brazdă, din foc,
[illegible] așteptă să mă [illegible] !
[illegible] pe omul [illegible]
Și numai cu el sînt darnic !

(Pîinea)

FIR CU FIR

Îl sucești, îl-întorci,
Fir [illegible] fir [illegible]
Cînd [illegible] [illegible]
[illegible] ghemuit !

(Cîrnul)

FIORUL

[illegible] [illegible]
[illegible] mușcătoare
[illegible] printre [illegible]
Și picotește la soare !

(Șarpele)

CU ȚEPI

Toți leneșii să pricapă :
[illegible] asta îi [illegible]
[illegible] este înțeleaptă
Fă [illegible] și [illegible]

(Ulicea)

PRIETENA NOASTRĂ

Cînd e rău mă [illegible] în foc,
[illegible]
Și din [illegible] voi mă iubiți,
Și [illegible] voi să [illegible] !

(Pădurea)

BELȘUG

[illegible] [illegible] spre soare
[illegible]
Mîndru se leagănă în vînt
Bogăția sfîntului pămînt !

(Lanul de grîu)

BINEFĂCĂTORUL

[illegible] *fum nu face,*
[illegible] *belşug şi pace*
[illegible]

(Scarabeu)

ROCHIŢA ROŞIE

[illegible]

([illegible])

PENTRU PÎINE

[illegible]

([illegible])

DULCE ÎMBRĂŢIŞARE

[illegible]
Să vă spun o mare taină
N au decît o bată haină !

(Nucă)

NESĂTULUI

[illegible]

(Porcul)

AUR DULCE

[illegible]

([illegible])

ÎN GRĂDINĂ

[illegible]
Iarna geme straşnic podul !

(Podul)

LA RÎU

[illegible] *pîrlă*
[illegible] *apele vîre tîrlă ?*
Saltă rîul la mijloc,
Dar nu se mişcă din loc !

(Podul)

Mircea IORDACHE — Bucureşti

ÎN CERCETARE (Rebus : 1, 2, 3, 7)

Mircea GUJA — Bucureşti

D-ALE ROBOȚILOR

Robotul la un consult medical :

— Ce te doare ?

[illegible]

Să vedem. Cum stă cu tensiunea ?

Am tensiune mică.

Va trebui să ți facem un transplant de rezistențe în serie.

•

La medic

Aș vrea să mi prescrieți [illegible] sănătos.

— [illegible] cu curent de joasă tensiune.

•

— De ce ROBY 425 este așa de înfumurat ?

— Îi filează o lampă !

•

Mama [illegible] fiu

Roby drag, [illegible] pete mari de rugină ai pe față.

•

— Imediat de [illegible] am [illegible] Am terminat cu 110 volți. De acum mă alimentez cu tensiune de 220 volți !

•

— Ce s-a întîmplat cu RYW-200 ? De la un timp a devenit foarte zgîrcit [illegible] nează numai la adunare !

•

La restaurant

— Cu ce să vă servim ?

— Aș dori un creier electronic pane !

•

— [illegible]

— De ce ?

[illegible] mine cel puțin știu precis că m-a adus... elicopterul.

•

— [illegible] te pot găsi acasă ?

— Nu știu. De obicei eu lucrez [illegible] după [illegible]

•

— [illegible]

— Vocea, dar mai ales ochii magici !

Dan PRECUP — București

PRODUCTIVĂ (Rebus criptic anagramat (7) : 3 9

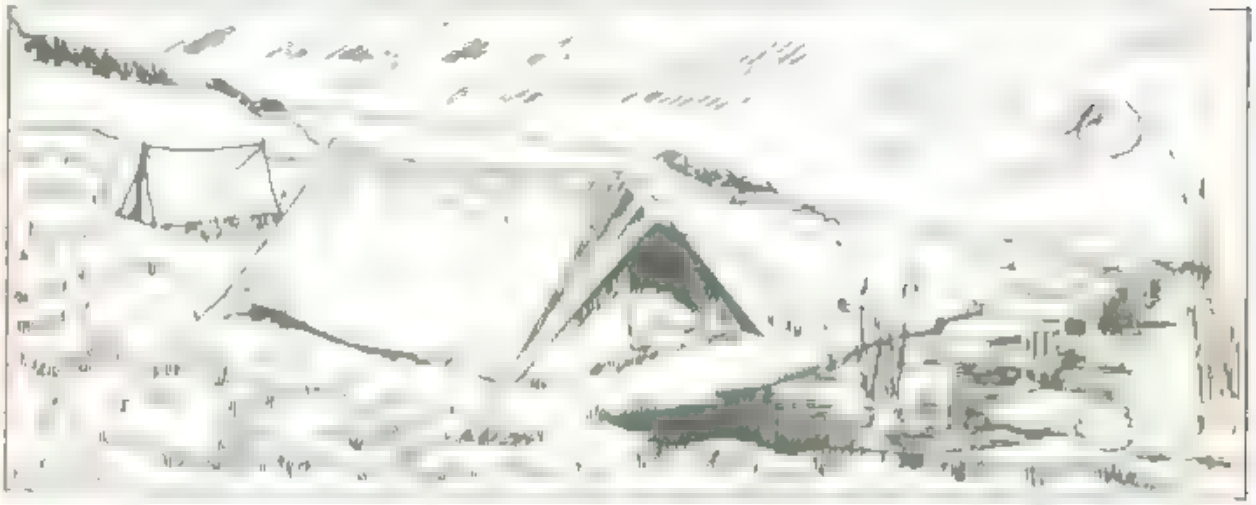

Nicolae RAȚĂ — Lunca-Asău, Bacău

INDICAȚIE CHIMICĂ (Rebus criptografic 3, 2 8 3 7 2 6 7)

Oprea EFTIMIE — București

MINI-ENIGME

CU BĂTAIE

Iată, fac pe șugubățul
Și-o bat apăsat cu bățul
Ba se mișcă, urcă, tună
Lumea ca la urs s-adună !

(Toba)

CÎNTĂREAȚA

Nu mai poate aștepta,
Coarda începe a cînta
Cîntecul trece cerul,
Toți oamenii te iubesc !

(Vioara)

ZBOR ALB

Joaca celor mari și mici,
Zbor alb pe două tălpici
Cînd cu cai, cînd fără bici
Păzea vere, să nu pici !

(Sania)

SĂGEATA

Săgeata de argint strălUce,
Se arată uneori s-ascunde
Umbrele dulci din apă ieși
Pe unde vii, pe unde pleci ? !

(Pescărușul)

PUSTNICUL

Stă-n colibă lui din veac
Și-are-o hibă fără leac :
Cît de mult s-ar strădui,
Oaspeți nu poate primi !

(Melcul)

HĂRNICIE

Se frămîntă, se omoară,
Cară bucate la moară.
Intrînd în afund cu roata,
Afară-i rămîne coada !

(Lingura)

Mircea IORDACHE — București

CARTE DE VIZITĂ (12 : 6)

Lucica SAVA
Moinești

Aflați prin anagramare profesia persoanei de mai sus, precum și localitatea unde lucrează

Puiu SIMIONESCU — Constanța

DIN ARMATĂ (Metagramă anagramată : xxxxTxxx—Cxxxxxxx)

Steia NICULESCU — București

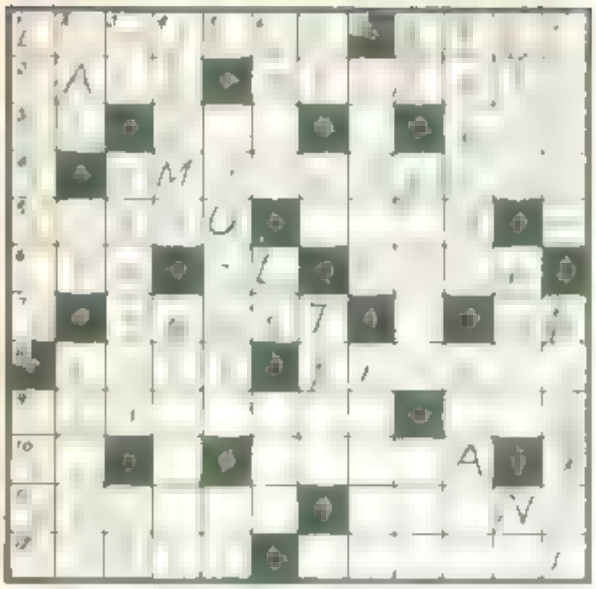

REVELION 1978

ORIZONTAL : 1) Felinar festiv — Culoarea [illegible] de Anul nou — Gheţar plutitor [illegible] viţi pe rînd din tavă ! — Cîntec tradiţional — Diviziune a leului 4) Efemeră operă de artă [illegible] (3 cuv.). 5) Munţi în Carpaţii Răsăriteni — Vad (reg.). 6) Urmă de patină ! — Clor ! — Animal nordic. 7) Urare făcută cu prilejul întîmpinării noului an — În cupă ! 8) Desert festiv — Materie primă pentru confecţionat confeţi (pl.). 9) Petrecere populară, însoţită de deghizări, care are loc în noaptea revelionului — Trei rafale ! 10) Dinţii — A indica 11) Bună dispoziţie — A ţipa (reg.). 12) Vehicul hibernal — Munţi de zăpadă

VERTICAL : 1) Oferă numeroase premii în bani şi obiecte cu ocazia tragerii excepţionale a revelionului — Indică cu precizie momentul sosirii [illegible] 2) [illegible] gamaţi în vechea chimie — 1978 — Secret. 3) Mele ! — Bun de gură — Ten ! 4) Ramură de palmier ! — Împodobiri 5) Cu şapte ani de-acasă (fem.) — Dublă existenţă ! 6) Ninsoare topită ! — Locul sigiliului — În zadar. 7) Puţină ninsoare ! — Zoe Brădescu — Deşert în India. 8) Iarna este cu dinţi (atunci cînd e [illegible] Stîrneşte rîsul (fem.). 9) Alb pe margini — Îngheţată — Sunet de tobă 10) Graţioasă pasăre albă de apă — Roatul cailor la sanie [illegible] 11) [illegible] — Vrînd — [illegible] 12) Numele popular al zilei de iarnă în care se tăie porcii — [illegible]

Dicţionar : BROD, AAA, THAR

Aurelia PETRESCU-BACIU — Bucureşti

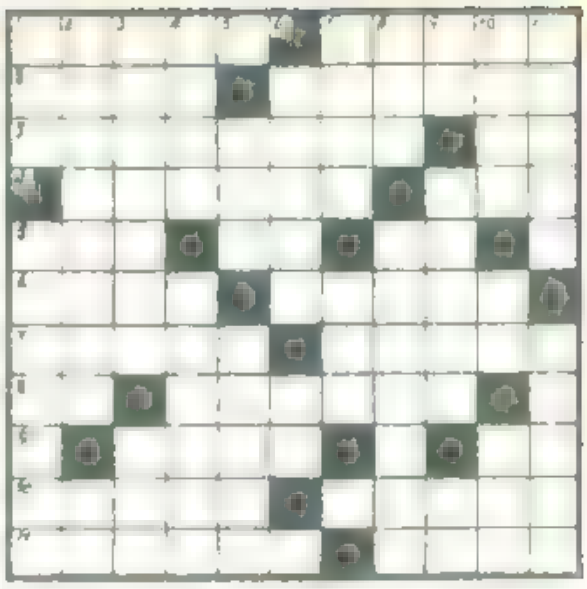

GRAFICĂ

ORIZONTAL : 1) Maşină de scris ! — Pix de tablă ! 2) Incendiatorul vestitei bibliotecii [illegible] A [illegible] — [illegible] de ştampilă 3) Hartă a globului terestru [illegible] fiind reprezentate în plan — Zei rebusist ! 4) Sora scrisului — Articol , pentru carul mare ! 5) Negru pe alb ! — 2-3 rebusuri la debit ! — Fragment de papirus, colţ de ştampă ! 6) A face semne de mirare ! — Desen cu [illegible] proiecţiile unei figuri pe două [illegible] 7) Literatura scrisă pen[illegible] — şi pentru celălţi. 8) [illegible] — [illegible] 9) [illegible] — Strigăt de durere. 10) Cuvinte în ghilimele — Nu-s scrise ! 11) Carte de bază — Pană !

VERTICAL : 1) O carte... cît un degeţel — Tema unei lucrări scrise 2) Caiet neînceput — Vîrf de iridiu ! 3) Hîrtie veche ! — Cu trăsătură de mînă sau de maşină 4) Lucrare pe scoarţă — Copiat ! 5) [illegible] din inscripţiile romane — Reparaţia cărţii ! 6) Buchete de litere — Altă pană 7) Semn de întrebare.. personal — Lucrare.. de geniu. 8) Copii (sing.) — Masă de scris a şcolarului 9) Ehziune... de două litere ! — Ţesătură de cuvinte — Primul la carte ! 10) Lucrări scrise — Un careu [illegible] — Apel 11) O carte... pentru toţi [illegible] — Bun la desen

Victor CICU — Bucureşti

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Cîntec pentru [illegible]

Muzica : EVANDRO ROSSETTI

Versuri : ADRIAN PAUNESCU

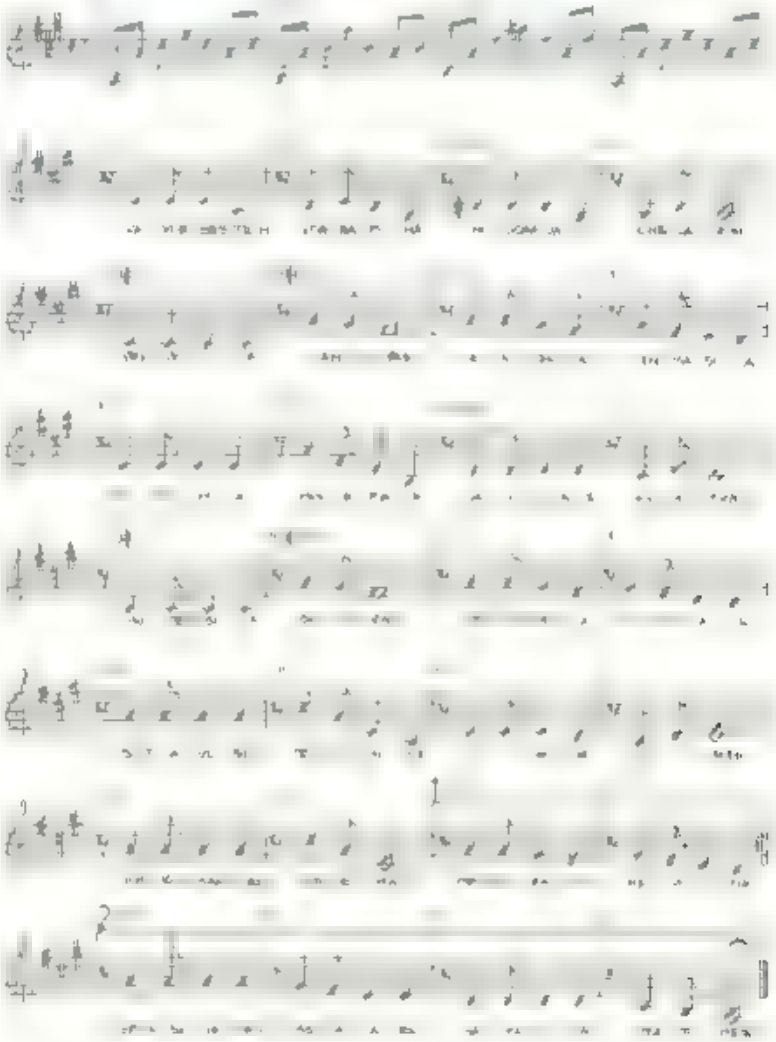

Vă vorbesc-n vorbă plină
Nu doar un ochelarist
Vreun Itacan turcit
Ce agață din mustață
Ca un om ca poșta toate
Vă socotesc astăz frați
Haideți și vă bucurați
Toți întru latinitate
Sînt ca voi, sînteți ca mine
Fii Romei, fii buni
Toți români deci toți români
Prinți ai rumorei latine
Am simțit și simt aroma
Primăverii românești

Drumurile duc la Roma
Adică la București
Și chiar dacă mîine
Eu de aici voi fi plecînd
N-am să pot o la nic cînd
Ca am mîncat a voastră pîine
Astăz tînăr viteaz cîntă
Bucuria și mîndria
Că mă simt în România
Ca în însăși țara mea
Frați mei creșare dați i
Celor ce vă spune drept
Sînteți neam frumos deștept
Și vă sînt frumoși Carpații

Frați de sîrpe latinească
Aș cînta cu voce grea
Să trăiască și înflorească
România țara voastră
Care e și țara mea
Trăiască latinitatea
Ca pe dealul sfînt
Libertatea și dreptatea
Pacea-ntregului pămînt
Doar atît îmi lau ghitara
Și în graiul românesc
Spun să vă trăiască țara
Spun să ne trăiască țara
Să trăiți, vă mulțumesc

Anna Lee

Muzica: VALERIU STERIAN

Versuri: ADRIAN PĂUNESCU

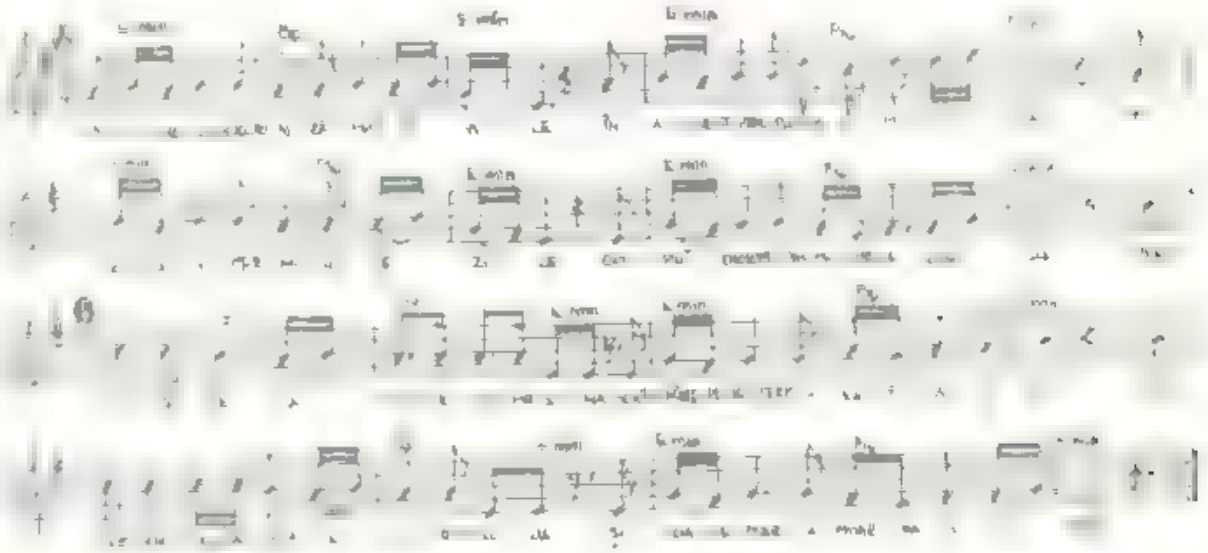

Pline lucruri au rămas civile
În acest veac plămân și militar
[illegible] permisu-le-n sile
Copii drepți din mamele lor ies

Pendulele ca niște clizme sună
Semănând pe un sterp și refurat nisip.
Sunt [illegible] de zăboave [illegible] lună
Și toate poartă moartea în aripi

Nici moartea nu mai are nici un farmec
În acest veac cu foarte multi soldați
Sub toți inferiți stăm ca sub arme
De stare cînd sîntem mitraliați

Dualitatea și de observat e Luna
Și de simțit pe propriul grumaz

Că de la constituție pînă la glasul
Omului e o mască cu simboluri [illegible]

Civile au rămas lucrurile [illegible]
Nici [illegible] nu are [illegible]
Și [illegible] pînda [illegible]
[illegible] prea [illegible] și prea omul

Zîmbiți soldați [illegible]
Copii drepți [illegible]
Regimentar [illegible]
În acest veac [illegible]

Sorin Minghiat

Doru Stănculescu

Muzica: DORU STĂNCULESCU

Versuri: populare
Aurelu Sălăște, jud. Hunedoara

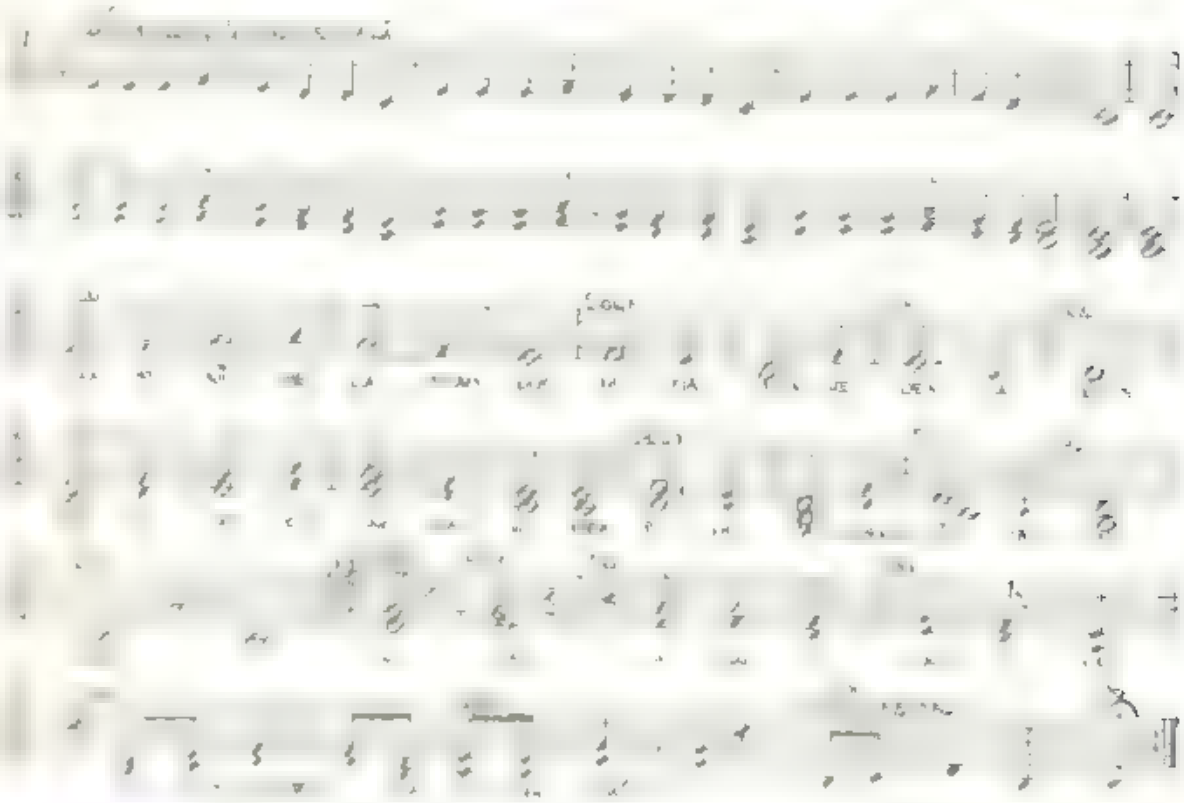

Nu-s ș-o nume că m-am dus
Numai m-or vedea că nu-s
Sus e cerul, largă-i lumea
Bine co-frunzit pădurea

Refren:

Al hai
Al haidi haidi hai
Pe sub flori mă legănai

Adrian Ivanilchi

Dan Andrei Aldea

Marșul Revoluției

Muzica : NICU ALIFANTIS

Versuri : ADRIAN PĂUNESCU

Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate,
Pentru lumina țării și pentru libertate,
Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus,
Dacît slujirea țării nimic nu-i mai prețios.
Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea,
Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da,
Jurăm că nu ne mintă nici clipa, nici vecia

Refren

Trăiască libertatea Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Dar țara nu se face cu lași, cu apatrizi,
Iubirea nu te ucide cînd ochii îi închizi
Să curățăm tot răul din viața României,
Că noi sîntem Partidul și Țara Oamenilor
Nu credă hoții muncii că ei sînt mari și tari,
Noi sîntem patrioții revoluționari
Avem contract pe viață cu visul și cu glia

Refren

A noastră este țara o moștenim deplin
Vă trebui, întreagă o dăm celor ce vin
La cei născuți și astăzi și mîine și poimîine,
Nici pîine fără muncă nici muncă fără pîine
Nici călăreți pe aer nici ce fără călări,
Nici țară fără lume, nici lume fără țări.
Să crească-n lume pace, dreptate, bucurie !

Refren

Trăiască muncitorii, țăranii, cărturarii !
Trăiască demnitatea cea fără de avari
Dacă renunți la luptă n-ai ce să mai aștepți,
Nimica nu se face-n pustie de drepți
Să facem România prin toți și pentru toți,
Un teritoriu liber de-orice prejudecăți
Să fie-al nostru dreptul și-a noastră datoria

Refren

Jurăm din milioane de inimi și destine
Din orice fel de sînge ne murmură în vine,
Jurăm bătrîn și tînăr, femeie și bărbat
Credință României, necondiționat
Că țara-i bogăția ce veșnic ne rămîne
Și glasul ei ne-ndeamnă „Dăștiți-te, rămîne !"
Nu ne-nspăimîntă nimeni cu forța sau pustia

Refren

Sîntem, de e nevoie, o țară de [illegible]
Sînte[illegible]
Durerea [illegible]
Ne place libertatea ca [illegible] și ca țară
Și soarele dreptății îl luminăm sfînt
O țară-n roșu, galben și-albastru pe pămînt
[illegible] țărilor

Refren

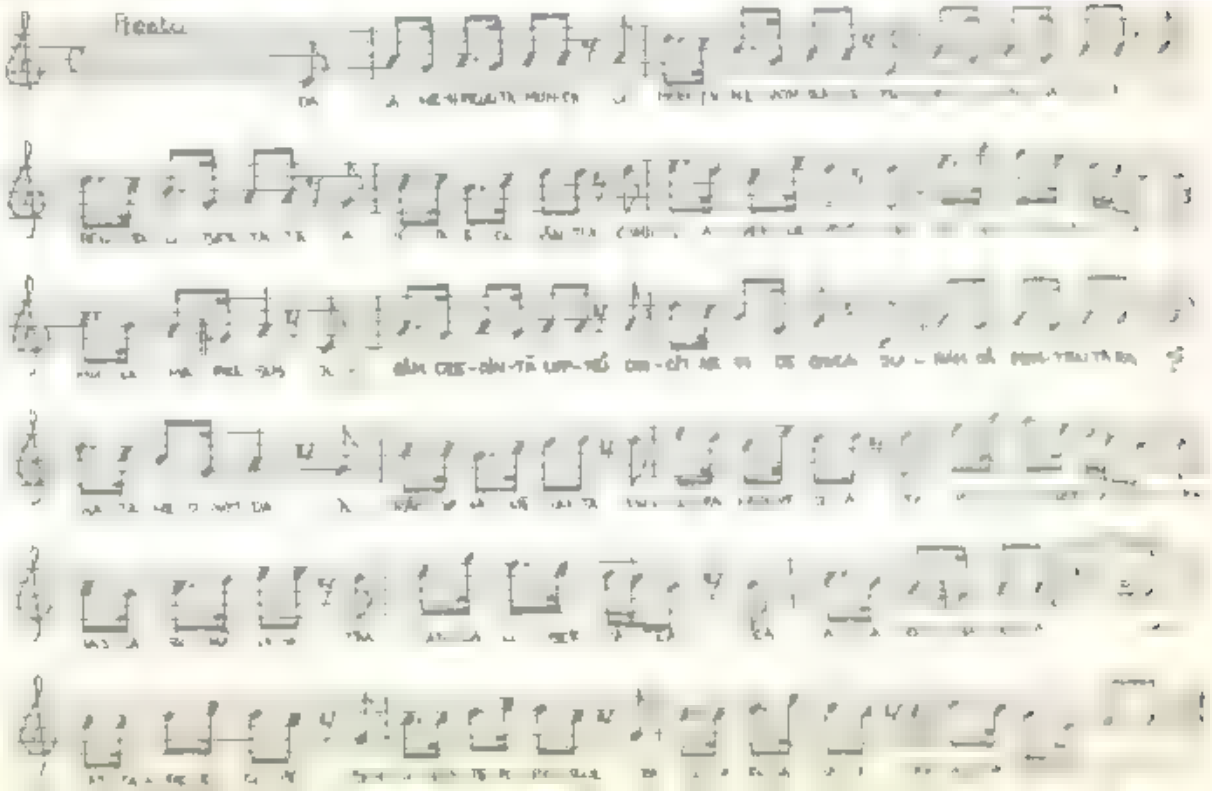

Mircea Vintilă

Eugen Cristea

Vali Sterian

Florian Pittiș

A debutat în 1947 [illegible] Faptă, [illegible] Viața Românească cu nuvela **Munca de jos**. De fapt, adevăratul debut s-a pro- [illegible]

A [illegible] Cordovan [illegible] nume. De fapt, e [illegible] man — **Pământ** — pe [illegible] începusem încă [illegible] apoi într-o luptă acerbă, pentru măreția și [illegible] „apoi" era destul de relativ, [illegible] îmi scăpau de la un anumit punct înainte, exact de acolo de unde trebuiau să devină mai concrete. Poate că de aceea m-am și liniștit, după vreun an sau doi, amânînd scrie- [illegible] de limpezire.

După terminarea „Școlii de literatură" am început un alt roman — **Libertatea** — în care [illegible] vul anilor 1942—1945. Am scris și din această [illegible] am pa[illegible] și [illegible] regret, fiindcă nici mie nu mi tu[illegible] ce începusem.

Asta se petrecea prin 1952—1953.

Pe urmă, în primăvara lui 1954, am scris, dintr-o răsuflare, nuvela amintită — **Cordovanii** — luînd de acoșă, din sat, o poveste [illegible] ndică așa [illegible] „Ești negru ca un cordovan!", [illegible] ești rău și cam aspru. Nuvela [illegible] sta **Tînărul scriitor** (T.S. Nr. 5, [illegible] bună. La roman, [illegible] temă, mai scrisesem o nuvelă — **Doi pumni de țărînă**, plus poemul în proză **Plugurile** — și începusem o altă carte — **Țăranii** — o că[illegible] rei acțiune se petrecea în plină actualitate, [illegible] din Dunga de Sus, era băgat pe [illegible] închisoare, de unde se întorcea [illegible] pornit pe îndreptarea tuturor lucr[illegible] drum cu fostul pr[illegible] bătăcorită între timp au con[illegible] tul romanului, pe care, de aseme[illegible] l am dus pînă la capăt, din alte m[illegible] cheiasem în 1955 un angaja[illegible] pentru literatură, pentru un volum de nuvele, găsind astfel deoparte romanul **Țăranii**, ca să „pun la punct" volumul amin[illegible] să dau puțină dezvolta[illegible] din volum, ceea ce am [illegible] proiecte și am început să scriu [illegible] dovanu, [illegible] lectele" de pînă atunci, toate preocupă[illegible] și toate gîndurile, legate de una și aceeași temă: soarta țărănimii, frămîntările și căută[illegible]

[illegible] o masă de ședințe, [illegible] masă [illegible] și mesele acestea [illegible] de dimensiuni [illegible] din cale afară. Mă limpezesem eu, știam ce trebuie să scriu, dar nu prea aveam unde. Neavînd altă soluție — boala era mică [illegible] în birou de lucru. Am cumpărat o masă [illegible] tel de la Piața de flori, am pus-o lîngă raftul

de câţi din hol l-am tăiat un colţ, ca să se poată deschide uşa, fiindcă holu [illegible] ung mea o [illegible] acest hol unde nu pătrundea niciodată [illegible] Cordovului.

Este oare debutul [illegible] pe conv[illegible] ral. Nu numai că un [illegible] teoretic de băieţi din [illegible] eram elev, ca şi pe profesorii mei de atun[illegible] Scriam versuri (poetul şi prietenul Radu Cô[illegible] Metamorfozele [illegible] autor (scenarist), actor şi confe[illegible] [illegible] uam să scriu versuri pe care Fla[illegible]

[illegible] prea [illegible] (Universul copilului şi Po[illegible]) [illegible] ei să debuteze, cu atît mai mult cu cît poetul, oarecum descurajat, urma să se contopească (cel puţin aşa credea el) cu fiinţa [illegible] taforic şi de plasticitatea unor cuvinte pe care le auzeam la mine în sat. Îmi lăcean[illegible] vocabular regio[illegible] prin 1951-1952, la îndemnul lui Paul Georgescu, am început să dau, fără prea mare [illegible] Viaţa Românească. [illegible] de căutări. Stu[illegible] de istoria literară (aşa cum o concepea el), fapt care m-a adus iarăşi acuzaţia de pa[illegible] partea unei persoane cunoscute, [illegible] nu mai sînt de [illegible] de afirmaţii (prea riscate) şi cu unele interpretări făcute de mine în acea carte, dar partea ei documentară o [illegible] existentă şi acum, după două de [illegible] plăcut lui M. Sa[illegible] cu un zîmbet de satisfacţie (scriam despre [illegible] mai apropiaţi prieteni ai lui) şi de încurajare. Nu-l pot uita, aşa cum nu uit convorbirile de la Iaşi, dar în cea mai [illegible] Debutul meu îl este cu prisosinţă dator.

Am debutat în 1958 în Gazeta literară. Cu [illegible] ştiu la ce cărţi. Paul [illegible] Gazeta Literară. Redacţia era pe bu[illegible]vardul Ana Ipătescu la nr. 15. Îmi amintesc cu nostalgie de clădirea aceea veche care

[illegible]

mai adăpostea și redacțiile revistelor Viața Românească, Luceafărul, Noua literatură. Era o atmosferă plăcută în redacție, cu oameni binevoitori și deloc [illegible] atunci îl se adresa un începător în ale literaturii. Am lucrat acolo câteva luni. Co[illegible]tor. Și am început să scriu treptat. Am m[illegible] rar. Am publicat o suită de articole, ce[illegible] mai multe în Gazeta literară. O parte din ele le-am adunat în volumul Schițe de critică. Prima mea carte

[illegible]

Am debutat în re[illegible]vista Tribuna în anul 1958. Textul cu pri[illegible] se numea [illegible] poezie Pa[illegible]to [illegible] te !). Transformarea s-a produs undeva. Co[illegible]tățeanul care „moșmondea" poezia a zis că nu trebuie decît să fiu... fericit căci... am debutat ! Amintiri !

[illegible]

În atmosfera de e[illegible] Albei Craiova, fiind [illegible] nar și cu dascăli străluciți ca C. D. Fortunescu (directorul ex[illegible]ceptional al publ[illegible] Arhivele Olteniei), [illegible] Dongorozi, scriitor al [illegible] lor trebuie să [illegible] poezia [illegible] contemporan. I. Pa[illegible] le biografii eminesciene, am fost purtați curînd de apele clare ale unui ase[illegible]menea torent cultural și împreună cu prietenul și poetul original și traducător al atîtor capodopere de [illegible] Aurel Tita [illegible] și condus în anii 1932–1934, [illegible] giu craiovean. Atunci am debutat „ora[illegible]

[illegible] Mar[illegible] format [illegible] de mai multe pagini și [illegible] în[illegible]treg, a fost tipă[illegible] vist. Înmugurit, un elemen[illegible]c periodic [illegible] cărui câteva numere se mani[illegible]festă o voință de mărturisire deplină a [illegible] idei imprimate de lecturi masive și de p[illegible] Este es[illegible]tist" al articolului era pătruns de o candidă [illegible] care considera că poate împăr[illegible] [illegible] avea să fie în revista Cadran, a cărei apa[illegible]riție a însemnat un punct luminos în publi[illegible]

[illegible]

„Ca o poveste" se în[illegible] deva neștiut de [illegible] și deodată cineva des[illegible]coperă că ești frumos [illegible], cu o voce de [illegible] poți afla și poate [illegible] poți să urmeș[illegible] cu jar prăbușit, vorba lângă m[illegible] [illegible] Ion Brad venind să asiste la o [illegible] dență a cenaclului ducea cu el și Clu[illegible] caiet al meu și redacția Almanahului [illegible]rar (Steaua) îmi făcea surpriza de [illegible] trei poezii. Așa a fost intrarea mea în lume. distinsul colectiv al acestei reviste n a [illegible] cetat să mi poarte de grijă multă vreme. În

[illegible] zgîrbuleţile mele de mai [illegible] mpiat pe urmă ca-n [illegible] Primele iubiri, cu dedicaţia pe care în toate clipele grele am recitit-o şi m-am întărit. În iarnă ne părăsea [illegible] Confidenţe [illegible] Poveştile sînt [illegible] dar îmi place [illegible]

Debut [illegible] în cepul [illegible] şi cu [illegible] mai frecvente. În 1958 [illegible] la Şcoala pedagogică [illegible] Bozau. [illegible] şi [illegible] în un an de zile. [illegible] cu [illegible] de bilanţ. Primele [illegible] de versuri şi proze [illegible] şi cîţva [illegible] Rămîn pe toate scenele oraşului [illegible] lupta pentru colectivizarea [illegible] coşbucioană despre un bătrîn [illegible] din Ungria.

Vă [illegible] de multe ştiu eram despre noi [illegible] Despre oameni nu pot să fu [illegible] de ochii oamenilor.

[illegible] Doamne pe seama [illegible] şi [illegible] ne am făcut model după [illegible]

[illegible] au fost [illegible] cu ad[illegible] pentru mine sînt [illegible] de şcoală.

Neapărat, pentru noastră de exemple şi [illegible]

[illegible] şi mai constantă, teama noastră

Prea mulţi din cîţi erau ceva, azi nu mai sînt nimic.

Şi [illegible] de multe ştiu astăzi despre poezie despre scriere cînd mă amintesc de [illegible] sînt că mi dau [illegible]

Stînjenit de-aceea pachetă. Într-un an de zile o cenaclu[illegible] buzoian am scris un caiet de teză cu un poem despre un tractorist. Era [illegible] Un tal de erau [illegible] strînd tăntul trecutului.

[illegible] am dat caietul unuia dintre cenaclişti [illegible] şcoala noastră.

Peste cîteva zile acolo m-a chemat şi [illegible] ţinut să mă prezint sîmbătă următoare la Şedinţa cenaclului. În următoarele zile am fost [illegible] Am dus acolo cu vreo două ore mai devreme. Nici azi nu m-am dezbărat de obiceiul ţărănesc de a mă duce cu cîteva sferturi de oră mai înainte în sala în care urmează să mi citesc poemele.

Atunci cînd am intrat femeia de serviciu aşeza scaunele. M-a întrebat ceva cu mine pe care caut.

După ce am încercat să mă explic m-am [illegible] să mă înţeleg ceva.

Femeia cu mătura auzise că-n şedinţa trecută un copil [illegible] deosebit, cum un tractorist, trecînd pe lîngă un zid, ca voievodul pe Argeş în jos, a scris cuvîntul Partid...

Luase şi ea parte la Şedinţa cenaclului [illegible] se uita o mine ca la o arătare [illegible] se putuse să mi treacă prin cap. Astăzi cînd citesc versuri unui o[illegible] sală, îmi este de ajuns gîndul că măcar un om, un copil se află acolo să înţeleagă ce nu ştiu eu.

Oamenii simpli şi copiii au ţinere de minte [illegible]

Pînă să ieşim şedinţa am dat roată prin oraş: am ieşit şi m-am întors de vreo zece ori.

Mi era teamă să nu întîrzii...

[illegible] a început m-au tăiat picioarele. Mi-ceva a obsedă de drum lung.

Se ad[illegible] [illegible] şi prestigioasă [illegible] am recunoscut acolo pe un vestit profesor de matematică spaima Bucăţelei [illegible] vent rău.

Alţii mai erau o seamă de domni şi doamne tot de la cancelarie părînd...

Peste ei mai mare se afla un om căruia eu i-am rămas dator toată viaţa.

Faimos şi el: inginerul Gheorghe Ceauşu. Nu mai văzusem pînă atunci nici inginer, dar mite un poet vestit în tot judeţul prin recitările sale.

Era un bărbat, să fi avut vîrsta mea de [illegible]

Ceva mai înalt de stat, aşezat şi mare şi focos la stat. Mai degrabă un tînăr frumos încărunţit. O căruntete egală. Şi veşnică întrucît, după aproape douăzeci de ani, tot aşa

rămăsese : tînăr cărunt.

O [illegible] cîndată avea-n ochi. Vorbea lute, copilărind fără vale consoana „s", iară tălasul „r" vibrîndu-l deosebit și plăcut.

Cînd m-o [illegible] toate feţele [illegible] de [illegible] spre locul unde existam eu. Nu știu ce instinct a avut omul acela, Ceaușu. De parcă m-ar fi știut de cînd lumea, de parcă m-ar fi așteptat, de parcă el cunoscuse c-o să vin eu, acum era mulțumit ; radia o fericire pe care abia astăzi i-o înțeleg.

Au țeșit mai tîrziu oarecare vorbe murdare pe seama : Să [illegible] discredite [illegible] era poate [illegible] teamă.

De cîteva ori pe săptămînă [illegible] locale de radio, și la Gazeta de stradă, [illegible] prin centrul orașului. A iritat pe mulți [illegible] ce [illegible] pe atunci [illegible] administrative. Mai tîrziu l-au ponegrit și l-au hărțuit. Mai tîrziu și el ne-a evitat, ca un părinte ce ținea să n-aducă greutăți copiilor săi în plină afirmare: Ion Bălețu, Gheorghe Istrate, Al. Zănescu și alții. Nu știu ce instinct a avut omul acela, Ceaușu. [illegible] scris el versurile ce [illegible] și de [illegible] mă apuc [illegible] fi radiat atîta tensiune. Dacă e [illegible] fi scris cărțile semnate, mai tîrziu [illegible] fi răsărit atîte bucurii.

Era bucuria că eu sînt și că eu mă realizez. Debutul poetului de mine nu-i altul decît acela de sub mîna [illegible] Gheorghe Ceaușu. Cînd, nu rareori, mă ating [illegible] invidioșilor și rataților, m-aș duce să sărut plîngînd numele necunoscut acum, uitat, al tovarășului Ceaușu. El nu mai este [illegible] nici n-a fost — ca să fiu eu cum sînt, cel ce sînt.

Nu [illegible] acel autor care știe să afirme cu certitudi[illegible] este datorie [illegible] este [illegible] de [illegible] sînt [illegible] cu timpul [illegible] prin [illegible] o publicație [illegible] revistă bunăoară este [illegible] public este debutul literar de [illegible] este producerea unui document de profesiune (eventual) și nicidecum. Debutul, ca descătușare, explozie sau restituire de sine, în ceea ce are numitul proces sub-[illegible] și [illegible] mai mari, care au trăit terorizați (sentimental-afectiv) de debutul perpetuu.

În ceea ce mă privește, am [illegible] (îmi place [illegible] de [illegible] fie, cînd ni se dădu [illegible] schimaș. În loc de o [illegible] de o necunoscută pînă atunci febră și, indiscutabil, de iubirea fanatică pe care o nutream în secret față de tînăra și neomenesc de [illegible] „Ceva" mă sancționase, mă iscuse în verb. Acesta să fie oare debutul ? Poate că da.

Debutul, în înțelesul curent de istorie literară (iertată îmi fie expresia), s-a produs în săptămînalul („de atitudine independentă și democratică") Lupta noastră, cu o poezie foarte proastă despre șantierul Salva Vișeu, unde tocmai lucrasem în vacanța școlară, era anul de grație 1948, decembrie, prima aniversare a Republicii și eu dobîndeam cu respectiva scriere premiul I al concursului [illegible] în cinstea evenimentului.

[illegible]

Debutul editorial, dacă mă pot exprima [illegible] s-a produs prin cărțuia Călătorie cu bucluc [illegible] cam fără sare și cam atît [illegible] cerc să debutez mereu cu cartea mare, înspre care umblu, în coate și în [illegible]

Cum am debutat ? [illegible] Nu știu dacă a [illegible] sau gazetă [illegible] nă un debut literar. [illegible] atunci eu am debutat în septembrie 1948 la fabrica de pe atunci [illegible] era într-adevăr un debut, pentru că a însemnat pentru mine începerea unei vieți noi. În ziua aceea de septembrie am fost chemat de

[illegible] Trebuie să [illegible] în zilele următoare m-am [illegible] care, apărînd la ga- [illegible] fost o continuare [illegible]

[illegible] tă am început un roman, pe [illegible] mi se umple inima de bucurie [illegible]

[illegible]

[illegible] număr din luna august [illegible] broșa „Steaua fără nu- [illegible], împreună cu alți [illegible] poeți și prozatori [illegible] cu cunoscuta ge- [illegible] Am [illegible] [illegible] rul scriitor — instructoare [illegible] Nopți de aur [illegible] publicate timp de aproape trei ani de zile.

Pe Mihu Dragomir l-am cunoscut mai înde- aproape cîțiva ani după debutul la revista pe care o conducea, ciclul de poezii [illegible] cu i propus de [illegible] Ion Brad și Nicolae Stoian.

Debutul unui autor poate fi — o afirm acum cînd lucrez la revista „Luceafărul" — o întîmplare. Drumul prin ani și prin cărți nu mai poate fi așezat sub același orizont. Cunosc autori cu un debut strălucit, niciodată continuat de evoluțiile ulterioare. Ce să-i faci, dintre sute de cetelge. "

[illegible]

Mai [illegible] ne înțelegem în privința [illegible] de debut. Se poate face foarte multă [illegible] pe această temă și, în final, [illegible] poate trage concluzia că autori [illegible] de nenumărate ori, vo- [illegible] cu [illegible]

Pe ideea acestei paralelă [illegible] vă pot spune că un debutat la [illegible] „Steaua [illegible] din [illegible] la revista Herald, scoasă de un grup de [illegible] de facultate [illegible] revista Viața literară, condusă de [illegible] și revista Azi de sub direcția [illegible] Cubane albe [illegible] la [illegible] Cartea Românească" în colecția revistei Azi.

Ași vrea să [illegible] nebăgată în seamă, munca pe [illegible] din școli o duceau cu pregă- [illegible] [illegible] este [illegible] Nicolae Vasilescu și [illegible]

[illegible]

În [illegible] 1939 am debutat aproape concomitent în două reviste cu orientări estetice deosebite. Cu gest clar, pe care o conducea Nicolae Iorga și Azi, de sub direcția lui Zaharia Stancu, [illegible] se [illegible] o „Noul «Sămănător»" și încerca să [illegible] „Sămănătorismul" [illegible] de epoca și condițiile [illegible] care [illegible] o [illegible] Cealaltă, fără a im- [illegible] [illegible] «avangardism» [illegible] excentric uneori pînă la lipsa de bună- cuviință, promova o literatură mai modernă, descătușată de canoane și dogme. Două poezii cu iz sămănătorist (trimise prin poștă de elevul ultimei clase de liceu, care

eram atunci) au apărut în revista lui N. Iorga [illegible] 47 și 49 din iunie 1939 — una [illegible] ele bucurîndu-se de cinstea pag[illegible] rar să îi mulțumesc pentru găzdu[illegible] lor mele în publicația pe c[illegible] mai numele său o innobila [illegible] cameră năpădită de cărți [illegible] pe birou [illegible] și nenumărate pagini umplute cu lite[illegible]

La puține zile după această [illegible] Bogza. Cum a [illegible] Junimea literară, [illegible] a fost reproșată [illegible] pe bună dreptate, a cl[illegible] ă a noștilor, un abuz de comparații și metafore, ce aduceau o «gongarism-[illegible]

Pe la începutul toamnei am intrat salahor în presa cotidiană, robindu-mă de bunăvoire meșteșugului de a [illegible] și revista Obligat de îndat[illegible] și viața teatrală a [illegible] tr-o zi la Teatrul Lig[illegible] s-a îndreptat gră[illegible] privirile parcă absente peste cei pre[illegible] tre care, pierdut către marg[illegible]

aprins un fulger; s-a oprit, m-a privit cu oră [illegible] și a tăc[illegible] mihnire, înainte de a [illegible]

[illegible] Fi[illegible] [illegible] îndeajuns pentru a [illegible] sau a spune tot ce avea de împărtășit a[illegible] urmărea toate publicațiile vremii, că [illegible] tot că nu uita aproape nimic, așa cum nu uitase nici nu[illegible] [illegible] unei nedrepte, ca în ca[illegible] Tudor Vianu, totul izbucnea ca o lavă în condescendența din constatarea lui de [illegible] fa[illegible] [illegible] mieș de toamnă, pe [illegible]

[illegible] ba română, Alecu Constantinescu (în paranteză fie spus, tatăl viitorului dramaturg [illegible] [illegible] de vreo tre[illegible]

[illegible] Viața Romă[illegible] prima mea poezie să apară în septembrie [illegible] Viața Romă[illegible] formația mea poetică și culturală avea să se continue sub egida unui cerc literar care manifesta o reală admirație pentru G. Călinescu

[illegible]

Am [illegible] în [illegible] de [illegible] Acestia [illegible] pe 10 februarie 1933 [illegible] Forța literară, [illegible] și o totală libertate de gândire și de [illegible] în calitate de cronicar [illegible]

[illegible]

Ne [illegible] Mă bazez, prin urmare, exclusiv pe memorie: am debutat la Ecoul, în pagina a doua, prin primăvara lui 1944. Textul pe care mi l-a publicat Miron Radu Paraschivescu era un medalion despre Vachel Lindsay. Aproape tot ce [illegible] Imagine [illegible] Scwob, o moarte potrivită personajului și nu numai atît, [illegible]

Pot spune de [illegible]

[illegible]

[illegible] Brăgaonie [illegible] Pentru că nu pregetam să [illegible] și nu pregetam să le [illegible] socoteam cu vechi. Ele [illegible] au — nou-noț [illegible] mostera de entuziasm și [illegible] fleteasca a ochi[illegible] a criticului [illegible] cu malițiosul și nesi[illegible] car sportiv al ziarului [illegible] mente etc., și ut[illegible] la îmbogățirea [illegible] Nu [illegible] Am [illegible] în minte. După ce renunți la tot ce e inutil rămîne totdeauna ceva

[illegible]

CÎND, CUM ŞI UNDE AŢI DEBUTAT?

Pompiliu Marcea

Ca elev normalist la Tg. Jiu am publicat, în ziarul **Gorjanul**, cîteva poezii de factură sentimentală şi retorică. În sertar aveam multe, erotice mai ales. Era prin 1948–1949, cred. Mi s-au părut însă mie însumi desuete şi n-am perseverat. Le-am aruncat pe toate.

În 1956, într-o culegere intitulată „Să ne cunoaştem scriitorii Patriei", editată de Ministerul Culturii, am publicat cîteva studii despre : Camil Petrescu, Zaharia Stancu, Radu Tudoran, Mihai Beniuc.

Adevăratul debut îl consider a fi însă începutul colaborării la revista **Luceafărul**, în 1958, după care prezenţa mea în presa literară a devenit mai frecventă. Am debutat cu o cronică la un eseu despre Zaharia Stancu, scris de **Sorin Arghir**. Eseul mi s-a părut excesiv de elogios, scris într-un limbaj gongoric, inadecvat unei întreprinderi critice şi, cu hotărîrea şi elanul propriu începătorilor, hotărîţi să facă ordine în literatură, am predat un text foarte critic, care a apărut întocmai. Ceea ce m-a încurajat să persevez în aceeaşi manieră „combativă" şi, recitind astăzi cele ce am scris la **Luceafărul** ori **Gazeta literară** din anii 1958–1960, constat că mai toate articolele sînt foarte critice. Datorez debutul la **Luceafărul** lui I. D. Bălan care, coleg de facultate cu responsabilităţi redacţionale, mi-a solicitat colaborarea cu o încredere pentru care-i sînt mereu îndatorat.

Teodor Mazilu

Cînd şi unde am debutat ? Iată o întrebare simplă care se dovedeşte a fi foarte complicată, toată adolescenţa – inclusiv copilăria – am petrecut-o în debuturi mai mult comice decît semnificative.

Pe la 11 ani am publicat în **Ziarul copiilor** o poezie intitulată foarte sugestiv „Tăticul", care începea cu aceste versuri memorabile :

Tăticul meu era un înger
Ce-mi îndeplinea orice dorinţe,
Era un fulger ce trecea
Prin mii de suferinţe...

Versurile erau nu numai slăbuţe artisticeşte dar şi inexacte ca material documentar. Tatăl meu n-a fost niciodată un înger – cureaua cu care mă bătea, cu depline justificări, dealtfel, aproape cotidian, la tălpile picioarelor, nu pledează pentru o asemenea caracterizare şi apoi era prea necăjit ca să-şi piardă timpul îndeplinindu-mi orice dorinţe.

Tot la această vîrstă matusalemică, adică la 11 ani, am publicat în **Ziarul copiilor** o povestire intitulată „Îngerul albastru". De data aceasta eram semnat sus, cu litere mari, ca toţi autorii respectabili, nu se mai preciza că sînt elev în clasa I a liceului comercial. La 15 ani am debutat la **Pitigoiul**, dar nu ca scriitor, ci în calitate de caricaturist. Toţi semnau cu pseudonime sau presoarte, Cik, Rik, Gopo, Golf, eu însă nu-mi permiteam acest lux, semnam, foarte citeţ, cu numele meu întreg. A trebuit să renunţ la meseria de caricaturist din pricina incapacităţii mele de a desena gleznele femeilor. Aici talentul meu se împotmoleo ; şi în această privinţă Gopo şi Golf mă striveau cu măiestria lor.

Nici poezia pe care o scriam în acele timpuri, nici caricaturile nu trădau o vocaţie serioasă, ci doar ambiţia infantilă de a publica.

Adevăratul meu debut îl leg de schiţele satirice publicate în **Scînteia tineretului** prin 1954–1955 şi apoi publicate în volum în 1956 sub titlul **Insectar de buzunar**. Primul cititor a fost Ion Mihăileanu, redactorul şef al ziarului pe vremea aceea. I-a chemat pe Nicolae Ţic, Eugen Mandric şi Radu Cosaşu, scriitori tineri deja afirmaţi, şi le-a spus sobru, de parcă ar fi fost vorba de un comunicat oficial :

– Uită-te... şi Mazilu are talent.

O amintire plăcută o am de la primul meu editor, Radu Lupan, care mi-a publicat volumul de debut în 15 000 de exemplare, într-un timp record şi m-a plătit la „maximum". Mi-a spus încîntat, cu un aer de uşurare după ce a terminat lectura cărţii...

– În sfîrşit, ceva care mişcă...

Maria Banus

Eram în clasa a VI-a de liceu, aveam 14 ani, locuiam peste drum de mănăstirea Antim și cumpăram cu înfrigurare în fiecare săptămînă de la chioșcul de pe Calea Rahovei revista de proporțiile unui pliculeț pe care incandescența lui Tudor Arghezi o făcea de-a dreptul arzătoare. Se înțelege că vorbesc despre **Bilete de papagal**. Pe adresa redacției am trimis, fără să cunosc pe nimeni, o poezie. N-aș fi îndrăznit nici în cele mai frumoase visuri să bat la ușa maestrului și să-mi înfățișez nevrednica și sfioasa mea făptură de copil, pe cale de a ieși din copilărie. Tocmai despre această vîrstă dramatică pe care o trăiam se vorbea în unicul poem trimis lui Tudor Arghezi. Cînd mi-am văzut versurile urmate de semnătura Marioara Banuș, am pierdut orice povară. Eram mai ușoară decît o pasăre. Pluteam deasupra Bucureștiului. Îl cucerisem.

Radu Boureanu

Se spune că debutul este o permanență și de fapt fiecare vers își are debutul său.

Am tipărit primele versuri copil fiind în **Revista copiilor**, condusă de eminentul editor G. Filip. Primul poem confin cu creația propriu-zisă într-o revistă, **Ritmul vremii**. Dar debutul adevărat se pare că a fost în **Adevărul literar**. Dar nu este fiecare contact cu publicul, prin intermediul slovei tipărite, un debut, un alt debut, o nouă confruntare cu tine însuți, cu alte conștiințe și gusturi ?

Se spune că debutul este o permanență. Fiecare poem înseamnă o confruntare, un examen, chiar dacă poetul a căpătat timbru propriu, profil distinct în concertul unei literaturi naționale. Din debut în debut, motivele poetice, metaforele care împlinesc poezia mea, au fost, sînt cele din temele perene, stările iubirii, ale vieții, ale morții, ale dăruirii, abnegației, dragostei pentru om, pentru umanitate. Întreaga suită destul de întinsă și greu de cuprins.

Nina Cassian

La întrebările „cînd" și „unde", răspunsul e simplu : în 1944, cu traduceri (din Rodenbach și Christian Morgenstern, în pagina a doua a ziarului **Ecoul**, pagină condusă de Miron Radu Paraschivescu) și cu poezie originală, în 1945, în ziarul **România liberă**, poezie intitulată „Am fost un poet decadent". Ar mai fi de adăugat și faptul că debutul în volum a avut loc în 1947, cu cartea de poezie **La scara 1/1**. La întrebarea „cum", răspunsul se complică. Pentru a nu repeta afirmații făcute cu alte prilejuri, voi încerca să rezum astfel : pasiunea mea pentru poetul Christian Morgenstern s-a concretizat aproximativ două decenii mai tîrziu, cînd am publicat un amplu volum bilingv ; poezia originală pomenită, cu un titlu cam impropriu, avea ca temă conflictul dintre singurătatea artistului și „darul lui de mulțime" ; în ce privește volumul **La scara 1/1**, extrem de dur întîmpinat, el s-a reabilitat ulterior. Deci, aș spune că debuturile mele, a căror calitate estetică nu e discut, au beneficiat de o anumită soluție de continuitate interioară pe care unii, mai trufași, ar numi-o destin.

Arnold Hauser

În luna august a anului 1951 am fost angajat la redacția cotidianului de limbă germană din București „Neuer Weg", în funcția unui secretar poligrafic. Cu cît, în decursul anilor următori, conducerea acestui ziar părea mai mulțumită de felul cum mă achitam de sarcinile specifice muncii mele, cu atît mai mici mi se păreau șansele să pot găsi eu însumi o satisfacție mai mare, scriind. Speram să devin cîndva reporter. Neputînd însă din cauza serviciului să mă deplasez pentru a mă documenta — lucru esențial pentru a scrie reportaje — am recurs la fantezie și am scris

CÎND, CUM ȘI UNDE AȚI DEBUTAT?

CÎND, CUM ŞI UNDE AŢI DEBUTAT?

prima schiţă literară, apărută în ziua de 19 noiembrie 1954 în suplimentul literar al ziarului la care lucram. În anii următori mi-au mai apărut din cînd în cînd reportaje literare în coloanele ziarului „Neuer Weg" : momentul afirmării mele ca scriitor însă consider că a fost anul 1958, cînd am început să fiu publicat mai frecvent în coloanele ziarului amintit. Unele din primele mele schiţe şi povestiri literare de dimensiuni modeste au fost adunate de mine în volumul „Verben" (Însemnări pe război), carte apărută în limba germană la fosta editură „E.S.P.L.A.", în vara anului 1962.

Mihai Ungheanu

Strict bibliografic primele texte pe care le-am publicat au apărut, dacă nu mă înşel, în **Viaţa studenţească**. La **Viaţa studenţească** sosisem după ce Marin Sorescu, pe care ar fi trebuit să-l înlocuiesc, trecuse pe acolo. Era în 1963 şi Marin Sorescu nu tipărise încă **Poemele** care i-au adus atîta popularitate, dar chiar şi aşa poetul lăsase în urma lui amintirea pioasă, plină de respect a cîtorva pentru prodigioasa lui capacitate de lucru. De fapt, cred că nu e vorba atît de cantitatea cît de uşurinţa cu care el improviza, dictînd, după cîte mi s-a spus, direct dactilografei, texte inteligente, ironice, scînteietoare. Ceea ce le impusese, într-o jurnalistică plină de şabloane şi de articole căznite, era întîlnirea cu talentul veritabil. Erau mulţi oameni interesanţi în acea redacţie. Mi-a lăsat o vie amintire Ion Bucheru, secretarul principal de redacţie, care atunci cînd corecta un text părea că-l grovează pentru eternitate în hîrtia ieftină a manuscriselor. Mi-a acordat de prima dată toată încrederea. Din păcate nu m-am molipsit de severa lui supraveghere a manuscriselor rămînînd pînă azi un lamentabil corector de manuscrise şi spaturi. Îmi plăceau la el şi alte calităţi, dar am stat prea puţin acolo. Vreau să spun că Ion Bucheru era lucru rar, un om prob nu numai în faţa manuscriselor şi cu astfel de oameni e o plăcere să lucrezi. Ceva din atmosfera acestei redacţii cred că se găseşte în romanul lui Marin Sorescu, **Trei dinţi din faţă**.

Dar primele comentarii literare care m-au angajat cu adevărat au fost scurtele recenzii pe care le-am publicat la un an după aceea în **Scînteia tineretului** cu concursul lui Nicolae Dragoş, pe atunci redactor şef adjunct al ziarului. Nicolae Dragoş, deşi el însuşi încă tînăr, era un generos cu tinerii şi preocuparea pentru literatură a ziarului era atunci mult mai vie. Recenziile mele erau, desigur, drastice şi implacabile. Orice critic îşi începe cariera cu dorinţa de a pune lucrurile la punct şi a face ordine. Despre versurile unui volum de debut scriam, de pildă, că nu sînt decît o „poezie subalternă", expresia care a scandalizat pe cei interesaţi şi de care Nicolae Dragoş îmi mai aduce şi azi aminte nu fără un secret amuzament.

Cronică literară am început să scriu la **Ramuri** în 1965 datorită lui Ilie Purcaru care mi-a dat rubrica de critică a revistei cu mai multă convingere decît am primit-o. Solemnitatea investiturii a avut loc în nocturnă, decorul era craiovean, iar locul, o intrare într-un pasaj de blocuri. Discursul căuta să-mi explice că alegerea e bună – nu asta era însă problema mea – şi să-mi semnaleze perspectivele acestui început, care nu mă încîntau. A fost de fapt un monolog. După el am început să scriu cronica literară la **Ramuri**. Primul autor de care m-am ocupat a fost Ştefan Bănulescu cu **Iarna bărbaţilor** care mi-a mulţumit fermecător de politicos, politeţea m-a fermecat totdeauna, dar nu s-a putut abţine să nu exclame, după o tăcere sumbră cu spatele către interlocutor, ca în faţa unui lucru misterios şi incredibil : „Dar e foarte severă !" E adevărat, rîndurile mele despre carte, deşi elogioase, nu respirau un entuziasm frenetic.

Părerile despre primele noastre încercări se ţin minte. Începuse să se intereseze de mine Miron Radu Paraschivescu la cererea căruia Ilie Purcaru m-a transportat la Valeni. A fost o întîlnire de pînde reciproce. M. R. Paraschivescu nu mi-a arătat tot timpul decît profilul. Reţin o frază caracteristică pentru el. Mi-atribuia o origine legată de Olt pe care am respins-o prompt, indicîndu-mi adevărata descendenţă. „Ardelean, ardelean, a exclamat M.R.P., dar mie să-mi spui unde ţi-ai format reflexele !" Reflexele mele nu aveau se pare un aer transilvănean. Publicasem între altele o fulminantă anchetă intitulată **A doua moarte a brazilor**, care-i plăcuse mult poetului şi pentru o cărui incisivitate verbală mă trimitea la Arghezi. A declarat-o şi într-un interviu dat lui Adrian Păunescu. Generozitatea omului pe care nu-l cultivam s-a răsfrînt chiar şi asupra cuiva dinafara cenaclului său. Proverbiala generozitate a lui Miron Radu Paraschivescu era reală.

C. A. TRAIAN ■

• Pe vremea lui Cuza, corpul de gardă al Palatului se afla instalat pe Calea Moșilor (devenită, la 8 octombrie 1878, Calea Victoriei), într-o aripă a casei Creţulescu, situată pe locul unde se află astăzi Biblioteca centrală universitară. În 1870 sediul acesta se mai afla încă acolo. Carol Popp de Szathméry, primul nostru reporter fotograf, şi l-a adăugat în colecţia sa de imagini. Este momentul pregătirii schimbării gărzii: un toboşar şi treizeci de soldaţi, cu comandantul lor, s-au aliniat lîngă gheretă modestă de scînduri de la poartă şi aşteaptă comanda ca să treacă vizavi, în curtea Palatului. Pe stîlpii clădirii se văd două felinare, care la vremea aceea mai ardeau încă petrol în „lampele cu ţilindre".

• În anul 1937, printre cercetătorii care se ocupau de noua minune a tehnicii — televiziunea — se aflau şi cîţiva români. Aceştia lucrau la Facultatea de ştiinţe din Bucureşti, sub conducerea profesorului Cristea Muscelean (în fotografie). La 14 noiembrie 1937 s-a făcut, în cadrul unei conferinţe publice, la Ateneul Român, prima demonstraţie, cu un aparat realizat în facultate: un emiţător cu „o putere destul de mare ca să poată transmite glasul şi imaginea pe o rază de 100 de km". Aceasta a fost începutul televiziunii române. Emisiunile permanente, cu programe pentru public, au o dată mai recentă: 31 decembrie 1956. În noaptea de Revelion, postul provizoriu instalat la Casa Scînteii a transmis „cele dintîi imagini recepţionate la domiciliu": cuvîntarea doctorului Petru Groza, preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, şi filmul O noapte furtunoasă. Postul respectiv de emisie avea 15/7,5 kW şi programul a fost recepţionat atunci de peste... 100 de aparate; cîte se aflau instalate în Bucureşti.

• Maestrul Victor Eftimiu reaminteşte, în volumul Spovedanii, timpul pe care l-a petrecut la Paris cu prietenul său, poetul Octavian Goga: „Soseam la Paris înaintea lui Goga; el a venit în vara 1913, împreună cu soţia sa, Ortanse. Ieşeam deseori împreună cu el şi cu Agepsina Macri (viitoarea lui soţie — n.r.), care ne fotografia. Îmi aduc aminte de cîteva clişee foarte reuşite". Una dintre fotografiile despre care este vorba o reproducem aci. Victor Eftimiu avea atunci 24 de ani, iar Goga 32. Îi vedem pe amîndoi stînd pe o bancă dintr-un parc al Parisului. Sînt 65 de ani de atunci.